

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра мовної підготовки

К. І. Гейченко, А. К. Репетун, В. Ю. Ткаченко

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА
ФАХОВА МОВА ФАРМАЦЕВТА**

Навчально-методичний посібник для студентів-іноземних громадян III курсу
англійської мови навчання спеціальності 226 «Фармація, промислова
фармація»

Запоріжжя

2022

УДК 811.161.2(075.8)

Г 29

*Затверджено на засіданні Центральної методичної ради ЗДМУ
і рекомендовано для використання в освітньому процесі
(протокол № ___ від « ___ » _____ 2022 р.)*

Рецензенти:

Е. О. Веремчук – канд. філол. наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету.

О. В. Соловійова – канд. наук. держ. упр., доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медичного університету.

Автори:

К. І. Гейченко, А. К. Репетун, В. Ю. Ткаченко

Гейченко К. І.

Г 29

Українська мова як іноземна. Фахова мова фармацевта : навчально-методичний посібник для студентів-іноземних громадян III курсу англійської мови навчання спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» / К. І. Гейченко, А. К. Репетун, В. Ю. Ткаченко. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 167 с.

Навчально-методичний посібник «Українська мова як іноземна. Фахова мова фармацевта» містить вправи і завдання, які покликані забезпечити майбутнім фармацевтам досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного професійного мовлення; сформувати навички оперування фаховою термінологією у стереотипних ситуаціях спілкування, а також укладання, редагування і коригування наукових фармацевтичних текстів, офіційно-ділової та професійної документації фармацевтичного працівника аптечних установ. Практичні завдання з кожного розділу спрямовані на розвиток і вдосконалення лексико-граматичних, комунікативних умінь і навичок, етикету усного і писемного мовлення провізора.

УДК 811.161.2(075.8)

©Гейченко К.І., Репетун А.К., Ткаченко В.Ю. 2022.

©Запорізький державний медичний університет, 2022.

ЗМІСТ

Передмова	5
РОЗДІЛ I. ФУНКЦІЙНІ СТИЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ. НАУКОВИЙ СТИЛЬ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ ФАРМАЦЕВТА.	9
ЗБ 1. ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА	11
ТЕМА 1. ТЕРМІНИ І ПРОФЕСІОНІЗМИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ ФАРМАЦЕВТА	11
ТЕМА 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ У ФАХОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ. СИНОНІМИ, АНТОНІМИ	31
ЗБ 2. ФАХОВІ ТЕКСТИ НАУКОВОГО СТИЛЮ	33
ТЕМА 1. АНОТАЦІЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ	33
ТЕМА 2. ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ПРЕПАРАТУ	43
РОЗДІЛ II. ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИЙ СТИЛЬ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ ФАРМАЦЕВТА	49
ЗБ 1. ДІЛОВІ ДОКУМЕНТИ ФАРМАЦЕВТА	50
ТЕМА 1. ВИПИСУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЦЕПТІВ НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ	50
ТЕМА 2. РЕЗЮМЕ	56
ТЕМА 3. ЗАЯВА ЯК ВИД ДІЛОВОГО ДОКУМЕНТА ФАРМАЦЕВТА	66
ЗБ2. СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТА	72
ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ ФАРМАЦЕВТА	73
ТЕМА 2. БЕСІДА ПРОВІЗОРА З ХВОРИМ ПРИ ВИБОРІ БЕЗРЕЦЕПТУРНОГО ПРЕПАРАТУ	88
ТЕМА 3. СПІВБЕСІДА З РОБОТОДАВЦЕМ. БЕСІДА МІЖ СПІВРОБІТНИКАМИ	98
РОЗДІЛ III. МОРФОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ МОВИ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТАМИ. ...	105
ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ІМЕННИКА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТОМ «ПІОНЕРИ АПТЕЧНОЇ СПРАВИ»	105
ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. ДІЄПРИСЛІВНИКИ, ДІЄПРИКМЕТНИКИ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ В ЛІКУВАННІ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»	111

ТЕМА 3. ПРИКМЕТНИКИ У ФАХОВІЙ МОВІ ФАРМАЦЕВТА. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «СУЧАСНИЙ ЕФЕКТИВНИЙ ПРЕПАРАТ ПРОТИ COVID-19».....	117
ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ЧИСЛІВНИКІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТАМИ «ВІСПА МАВП: СХВАЛЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПЕРШОЇ ВАКЦИНИ», «МОНОПОЛІЯ АПТЕЧНИХ МЕРЕЖ».....	122
ТЕМА 5. ТВОРЕННЯ ПІБ. ЗВЕРТАННЯ ЯК ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «НАЗВИ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ПО ІМЕНІ (ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ)».....	127
РОЗДІЛ IV. КОМПРЕСІЯ ТЕКСТУ	132
ТЕМА 1. «НАТУРАЛЬНЕ ПОХОДЖЕННЯ: ЯК НАРОДНА МЕДИЦИНА СТВОРИЛА СУЧАСНУ»	132
ТЕМА 2. «ФІТОТЕРАПІЯ НА СЛУЖБІ ЗДОРОВ'Я»	140
ТЕМА 3. «ЛІКИ ПРОТИ ГОСТРОЇ КИШКОВОЇ ІНФЕКЦІЇ»	145
ТЕМА 4. «КЛЮЧ ДО ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ»	149
ТЕМА 5. «ЛІКАРСЬКІ ДІЇ ПРЕПАРАТІВ».....	154
ТЕМА 6. «ЛІКИ ВІД ХВОРОБ»	158
ТЕМА 7. «ФАРМАЦЕВТИЧНА «МІНІФАБРИКА»	162
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	166
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	166

Передмова

Мовна культура завжди є надійним фундаментом освіченості, інтелігентності, важливим складником особистості провізора (фармацевта). Знати мову професії означає використовувати лексико-граматичні, стилістичні засоби у конкретній ситуації, влучно добирати лексику свого фаху і вільно володіти нею.

Професійне мовлення є обов'язковим компонентом фахової готовності спеціаліста, від рівня його сформованості значною мірою залежать результати подальшої праці. Особливо це стосується працівників аптечних закладів, фармацевтичних компаній, які безпосередньо спілкуються з людьми під час виконання своїх службових обов'язків.

У посібнику дидактичний матеріал до тем пов'язаний із фармацевтичним фахом. Розглянуті різні аспекти професійного спілкування, мовного етикету, а також орфоепічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні норми професійного мовлення. Ґрунтовно викладені правила складання й оформлення найбільш уживаних ділових паперів. Теоретичний матеріал супроводжується системою практичних завдань і вправ для закріплення та самостійної роботи. Дидактичний матеріал до вивчених тем пов'язаний із фармацевтичним фахом.

Навчально-методичний посібник складається з 4 Розділів: Розділ I «Функційні стилі сучасної української літературної мови. Науковий стиль у фаховому мовленні фармацевта.», Розділ II «Офіційно-діловий стиль у фаховому мовленні фармацевта», Розділ III «Морфологічний аспект мови фармацевта. Робота з текстами», Розділ IV «Компресія тексту». Практичні завдання з кожного розділу спрямовані на розвиток і вдосконалення лексико-граматичних, комунікативних умінь і навичок.

Навчальний посібник «Фахова мова фармацевта» націлений на допомогу у:

- набутті навичок практичного володіння мовою як іноземною в усіх видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами;
- формуванні навичок практичного користування функціональною лексикою в обсязі поданої тематики;
- навчанні вільному орієнтуванню в науковій і офіційно-діловій літературі;
- сприянні фундаменталізації загальної професійної освіти за допомогою її поглиблення внаслідок вивчення мови як іноземної у професійному аспекті.
- оволодінні нормами сучасної української мови в аспектах стилістики, морфології та синтаксису в контексті мовлення фахівця-фармацевта;
- усвідомленні значимості державної мови в професійному спілкуванні;
- вільному володінні та застосуванні термінів та сталих сполук, що стосуються цієї галузі знань;
- укладанні основних видів документів професійного спрямування.

Посібник призначений для іноземних студентів-здобувачів вищої освіти фармацевтичних спеціальностей, а також стане у пригоді тим, хто прагне підвищити рівень культури професійного мовлення провізора (фармацевта).

Introduction

Language culture is always a reliable foundation of education, intelligence, an important component of the personality of a pharmacist. To know the language of the profession means to use lexical, grammatical, stylistic means in a particular situation, to accurately choose the vocabulary of your profession and be fluent in it.

Professional speech is a mandatory component of the professional readiness of a specialist, the results of further work largely depend on the level of its formation. This is especially true for employees of pharmacies, pharmaceutical companies, who directly communicate with people in the performance of their duties.

The manual contains didactic material on topics related to the pharmaceutical profession. Various aspects of professional communication, language etiquette, as well as orthoepic, lexical, morphological, syntactic, stylistic norms of professional speech are considered. The rules of preparation and execution of the most common business documents are thoroughly described. Theoretical material is accompanied by a system of practical tasks and exercises for consolidation and independent work. Didactic material for the studied topics is related to the pharmaceutical specialty.

The study guide consists of 4 Sections: Section I "Functional styles of modern Ukrainian literary language. Scientific style in the professional speech of the pharmacist.", Section II "Official-business style in the professional speech of the pharmacist", Section III "Morphological aspect of the pharmacist's speech. Work with texts", Section IV "Text compression". Practical tasks from each section are aimed at developing and improving lexical and grammatical, communicative skills.

The textbook "Professional Language of the Pharmacist" is aimed at helping in

- acquiring skills of practical proficiency in the language as a foreign language in all types of speech activities in the scope of topics due to professional needs;

- formation of skills of practical use of functional vocabulary in the scope of the presented topics;

- teaching free orientation in scientific and official business literature;

- promoting the fundamentalization of general vocational education through its deepening as a result of learning a language as a foreign language in a professional aspect.

- mastering the norms of the modern Ukrainian language in the aspects of stylistics, morphology and syntax in the context of speech of a pharmacist specialist;

- awareness of the importance of the state language in professional communication;

- fluency and application of terms and constant compounds related to this field of knowledge;

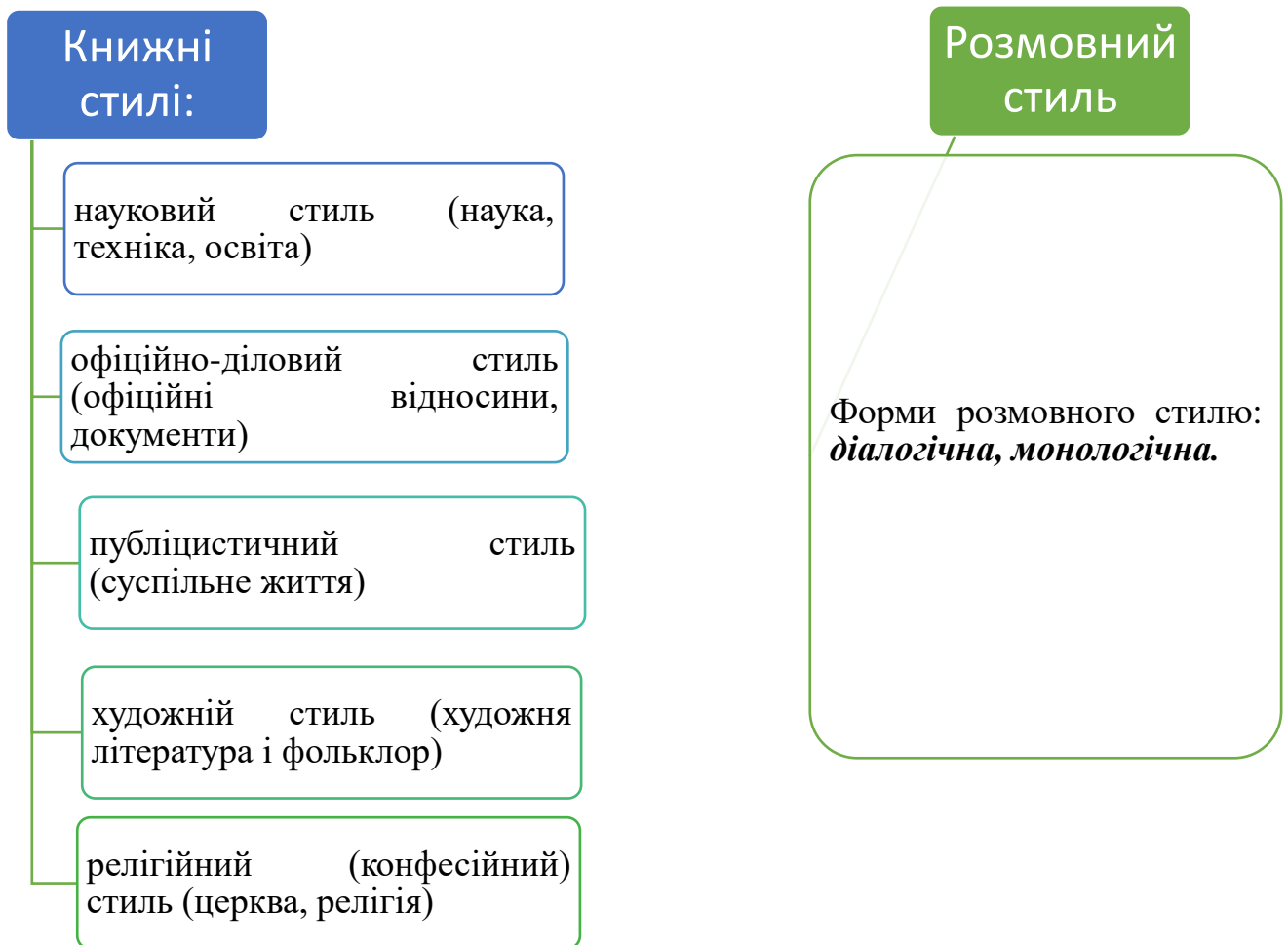
- preparation of the main types of professional documents.

The manual is intended for foreign students of higher education in pharmaceutical educational institutions, and will also be useful for those who seek to improve the level of professional speech culture of a pharmacist (pharmacist).

РОЗДІЛ І. ФУНКЦІЙНІ СТИЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ. НАУКОВИЙ СТИЛЬ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ ФАРМАЦЕВТА.

Стиль (франц. style, від лат. stilus, stylus – загострена паличка для письма) – це різновид мовлення, який використовується для здійснення спілкування, повідомлення та впливу.

Стили мовлення та їх сфера вживання

Науковий стиль – функційний різновид літературної мови, що використовується в науці, освіті й виконує пізнавально-інформативну функцію.

Виділяють наступні підстили та жанрові різновиди наукового стилю:

- *власне науковий* (наукова стаття, монографія, дисертація, наукова доповідь, тези);
- *науковопопулярний* (книги, нариси, статті у неспеціальних журналах, соціальні лекції тощо);
- *науково-навчальний* (підручники, навчальні та методичні посібники, збірники задач, завдань і вправ, програми, лекції, конспекти тощо);
- *науково-інформативний* (реферати, анотації, рецензії, відгуки, огляди, резюме);
- *науково-довідковий* (словники, енциклопедії, довідники, каталоги);
- *науково-технічний* (інструкції, патенти, авторські свідоцтва, доповідні записки, службові листи, промислова реклама);
- *науково-діловий* (наукові звіти, довідки про впровадження результатів досліджень, угоди про наукову співпрацю);
- *науково-публіцистичний* (науково-публіцистична стаття, хроніка, науковий огляд, наукове інтерв'ю, репортаж);

Основні ознаки: об'єктивність, логічна послідовність, стислість, переконливість, узагальненість, однозначність, смислова точність, лаконічність, аргументація, аналіз, синтез, пояснення причинно-наслідкових зв'язків, емоційна нейтральність.

Мовні засоби:

- активно вживається термінологічна лексика (синтез, гідроліз, екзема);
- обмежене використання дієслів, перевага надається іменникам (екстрагування речовин, розщеплення молекул);
- найуживаніші дієслівні форми – безособові, неозначені та узагальнені (дано, доведено);

- уживання переважно відносних прикметників, що підкреслюють термінологічну функцію (водяна баня, ниркова коліка, спинний мозок, мурашина кислота);
- обмежене використання прислівників і займенників;
- використання цитат и покликань;
- використання схем, таблиць тощо;

Синакстичні засоби:

- використання складних конструкцій, зворотів, вставних і вставлених конструкцій;
- переважають складнопідрядні речення зі сполучниками: у зв'язку з тим, що; внаслідок того, що; крім того, що; незважаючи на те, що тощо).

English comments

Style (French style, from Latin stilus, stylus - a pointed writing stick) is a form of speech used to communicate and influence.

Scientific style is a functional variety of literary language used in science, education and has a cognitive and informative function.

Basic attributes: objectivity, logical consistency, conciseness, persuasiveness, generalisability, unambiguity, semantic accuracy, conciseness, argumentation, analysis, synthesis, explanation of cause-effect relationships, emotional neutrality.

**ЗБ 1. ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ
ФАРМАЦЕВТА**

**ТЕМА 1. ТЕРМІНИ І ПРОФЕСІОНІЗМИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ
ФАРМАЦЕВТА**

Науковий стиль передбачає вживання спеціальної лексики: **термінів і професіоналізмів.**

Термін (лат. Terminus – рубіж, межа) – це слово або словосполучення, що називає наукове поняття.

Треба знати різницю між термінами та професіоналізмами. Якщо **терміни** – лексичні норми наукового стилю літературної мови, то **професіоналізми** знаходяться за межами норми, уживаються вузьким колом фахівців переважно в усному мовленні.

English comments

A term (Terminus) is a word or phrase that refers to a scientific concept.

While **terms** are the lexical norms of the scientific style of literary language, **professionalisms** are outside the norm and are used by a narrow circle of specialists mainly in oral speech.

Тематичні групи фармацевтичної термінології:

<p>Терміни на позначення назв лікарських засобів за фармакологічною дією (Terms for marking the names of medicinal products by pharmacological action)</p>	<p>Препарат: протимікробний (антибактеріальний), протипаразитний (антигельмінтний), протипухлинний (антибластомний), протиалергійний (антигістамінний) тощо. протикашльові, відхаркувальні, секретомоторні адреноміметики, інгібітор, фосфодіестерази, кардіотонічні засоби, нелікозидні кардіотоніки, тощо.</p>	<p>Antimicrobial drug (antibacterial drug), antiparasitic drug (antihelminthic drug), antitumor drug (antiblastoma drug), antiallergic drug (antihistaminic drug), etc. antitussive, expectorant, secretomotor Adrenomimetics, inhibitors, phosphodiesterases; cardiotonic agents, non-lycoside cardiotonics, etc.</p>
<p>Терміни на позначення назв лікарських форм (Terms for designation of names of medicinal forms)</p>	<p>таблетки, драже, гранули, порошки, аерозолі, краплі, капсули, пудри, настойки, екстракти, тверда форма, м'яка форма, рідка форма, газова форма, розчин для ін'єкцій тощо.</p>	<p>Tablets, dragees, granules, powders, powders, tinctures, extracts, solid form, soft form, liquid form, gaseous form, solution for injection, etc.</p>

<p>Терміни на позначення назв шляхів уведення ліків (Terms for marking the names of drug administration routes)</p>	<p>ентеральний, сублінгвальний, ректальний, парентеральний, пероральний, нанесення на шкіру.</p>	<p>Enteral, sublingual, rectal, parenteral, oral, applied to the skin.</p>
<p>Терміни на позначення механізму абсорбції ліків (Terms to indicate the mechanism of drug absorption)</p>	<p>пасивна дифузія, полегшена дифузія, фільтрація ліків, активний транспорт, піноцитоз тощо.</p>	<p>Passive diffusion, facilitated diffusion, drug filtration, active transport, pinocytosis, etc..</p>
<p>Терміни на позначення видів дії лікарських засобів (Terms for designation of types of action of medicinal products)</p>	<p>місцева дія, резорбтивна дія, рефлекторна дія, пряма дія, вибіркова дія, зворотна дія, незворотна дія, антибактеріальна дія.</p>	<p>Local action, resorptive action, reflex action, direct action, selective action, reversible action, irreversible action, antibacterial action.</p>
<p>Терміни на позначення тривалості дії препарату (Terms for indicating the duration of the drug's action)</p>	<p>Препарат: короткочасної дії, тривалої дії, середньої дії, надтривалої дії.</p>	<p>Short-term action, long-term action, medium action, ultra-long action.</p>
<p>Терміни, що пов'язані із називанням призначеного для лікування дозування (Terms related to naming the dosage)</p>	<p>добова доза, дієва доза, найменша доза, інфекційна доза, курсова доза, летальна доза, абсолютна доза, лікувальна доза, добова найвища доза, вища разова доза, гранично допустима доза, максимально стерпна доза, добова встановлена доза тощо.</p>	<p>Daily dose, effective dose, smallest dose, infectious dose, course dose, lethal dose, absolute dose, therapeutic dose, the highest daily dose, the highest single dose, the maximum permissible dose, the</p>

prescribed for treatment)		maximum tolerated dose, the daily prescribed dose, etc.
Терміни на позначення понять взаємодії лікарських засобів за їхнього одночасного застосування (Terms for the designation of the concepts of the interaction of medicinal products during their simultaneous use)	синергізм, антагонізм тощо.	Synergism, antagonism, etc.
Терміни на позначення видів побічної дії лікарських засобів (Terms for designation of types of side effects of medicinal products)	Ідіосинкразія, лікарська залежність, синдром відміни, ятрогенні ускладнення, алергійні реакції тощо.	Idiosyncrasy, drug dependence, withdrawal syndrome, iatrogenic complications, allergic reactions, etc.
Терміни з хімії на позначення хімічної структури активного фармацевтичного інгредієнта у препараті (Terms from chemistry to indicate the chemical structure of the active pharmaceutical ingredient in the drug)	бупівакаїну гідрохлорид, амброксолу гідрохлорид, ампіциліну тригідрат, барію сульфат	bupivacaine hydrochloride, ambroxol hydrochloride, ampicillin trihydrate, barium sulfate
Терміни на позначення назв	флумазеніл, флунитразепам, бусульфан, флудрокортизону ацетат, мексилетину	flumazenil, flunitrazepam, busulfan, fludrocortisone

<p>синтетичних речовин (Terms for marking the names of synthetic substances)</p>	<p>гідрохлорид, меклозину гідрохлорид</p>	<p>acetate, mexiletine hydrochloride, meclozine hydrochloride</p>
<p>Терміни на позначення назв лікарських рослин (Terms for marking the names of medicinal plants)</p>	<p>подорожник великий, лимонник китайський, меліса лікарська, рум'янок аптекарський, нагідки лікарські, кора дубу, корені валеріани, плоди глоду</p>	<p>large plantain, Chinese lemon tree, medicinal lemon balm, apothecary blush, medicinal marigolds, oak bark, valerian roots, hawthorn fruits</p>
<p>Назви побічних ефектів та ускладнень (Names of side effects and complications)</p>	<p>побічне явище, побічна реакція, серйозна побічна реакція, сумнівна побічна реакція, умовна побічна реакція, усунення побічної дії, побічна реакція лікарського засобу тощо.</p>	<p>Side effect, side reaction, serious adverse reaction, doubtful adverse reaction, conditional adverse reaction, adverse drug reaction</p>
<p>Терміни на позначення назв предметів догляду за хворим (Terms for marking the names of rubber products, latex products, patient care items)</p>	<p>грілка, спринцівка, катетер, зонд, бандаж, наколітник, сечоприймач, милиці, молоковідсмоктувач ; трубка силіконова, газовідвідна трубка, рукавички хірургічні, анатомічні напальчники, церата компресна, піпетка медична, круг, міхур гумовий для льоду) тощо.</p>	<p>Heating pad, syringe, catheter, probe, bandage, knee pad, urinal, crutches, breast pump; silicone tube, gas-removal tube, surgical gloves, anatomical fingers, compress gauze, medical pipette, rubber ice pack, etc.</p>
<p>Терміни на позначення назв споживчої та транспортної тари, закупорювальні засоби (Terms for marking the names of consumer and transport containers, sealing means)</p>	<p>флакони, штангласи, пляшки, конвалюти, аерозольні балони, трубки, ампули</p>	<p>vials, flasks, bottles, convolutes, aerosol cans, tubes, ampoules, capsules</p>

<p>Терміни на позначення технологічної термінології виробничих процесів і операцій у фармацевтичній промисловості (Terms for the designation of technological terminology of production processes and operations in the pharmaceutical industry)</p>	<p>фільтр бактерицидний, вакуум-фільтр</p>	<p>bactericidal filter, vacuum filter</p>
---	--	---

Також певну кількість загальноприйнятої лексики (назви ліків, препаратів) легше засвоювати, поділивши на групи ліків за агрегатним станом:

- *Тверді форми: гранули, пігулки, таблетки, капсули;*
- *Рідкі форми: розчини, відвари, настоянки, краплі;*
- *М'які форми: гелі, мазі;*
- *Аерозольні форми: спреї й аерозолі.*

Терміни за будовою можуть бути:

- прості (спрей, відвар, атом, мікроб);
- складні (висококонцентрований, тераміцин, азотобактерія, шприц-тюбик);
- складені (ефірна олія, аерозольна система, желатинова капсула, пластир свинцевий);

- аббревіатури (АДФ – аденозин-дисфорна кислота, ЛФД – лікарські форми для дітей).

Терміни як морфологічні одиниці:

- іменники (кислота, оксид, розчин);
- прикметники (білковий, епідемічний, ендокринний);
- прислівники (бактерицидно, оптично, гомологічно);
- дієслова (аналізувати, диференціювати, екстрагувати);
- дієприкметники (висушений, гранульований, очищений) тощо.

Синтаксичні утворення за морфологічним складом:

- іменник+іменник (розчин для ін'єкцій, рівень ураження);
- прикметник+іменник (рослинні ліки, ефірна олія);
- іменник+іменник+іменник (відвар кори дуба);
- дієприкметник+іменник (порошковане насіння);
- прислівник+прикметник (добре укупорений, біологічно активний).

Завдання 1. Прочитайте словосполучення, до якої тематчної групи належать терміни? Охарактеризуйте синтаксичні утворення за морфологічним складом.

Зразок: препарат проти кашлю – *термін на позначення лікарських засобів за їхнім впливом на функції органів дихання* – іменник + прийменник + іменник.

Розчин для ін'єкцій, рідка форма, нанесення на шкіру, пролонгована дія препарату, добова встановлена доза, синергізм за типом потенціювання, листя полину гіркого, трава золототисячника, усунення побічної дії, міхур гумовий для льоду, меліса лікарська, барію сульфат, лікарська залежність, пасивна дифузія, драже.

Завдання 2. Доповніть рядки власними прикладами. Зверніть увагу на морфологічні компоненти термінологічних словосполучень:

1) Прикметник+іменник: ароматичні речовини, зволожувальний крем, _____

2) Іменник+іменник: розчин солі, закис міді, _____

3) Іменник+іменник+іменник: швидкість протікання реакції, енергія іонізації атома, _____

Завдання 3. Прочитайте речення. Знайдіть назви лікарських форм. Розподіліть їх на групи (тверді, м'які, рідкі, аерозольні).

Густі та сухі екстракти приписуються у формі порошків, таблеток, пілюль, свічок. Настої готують з більш ніжних частин рослини (квіток, трави, листя), відвари – з твердих частин рослини (коренів, корневищ). Сиропи – концентрований розчин цукру у воді або ягідних соках. Збір – це суміш декількох видів висушених і подріблених цілих лікарських рослин або тільки їх частин (квітки, листя, трава, плоди, корені), з якої готують настої та відвари.

Тверді	М'які	Рідкі	Аерозольні
↓	↓	↓	↓

Завдання 4. Наведіть приклади фармацевтичних термінів, доповнивши подані нижче рядки:

1. Прості: бандаж, наколінник, настоянки, екстракти,
_____.
2. Складні: окисно-відновний, тіамін-
хлорид, _____.
3. Складені: фільтр бактерицидний, анатомічні
напальчники, _____.
4. Аббревіатури: _____.

Завдання 5. Подивіться на малюнки. Вкажіть, яка це лікарська рослина (дерево, кущ, трав'яниста рослина)?

Спершу прочитайте визначення в таблиці:

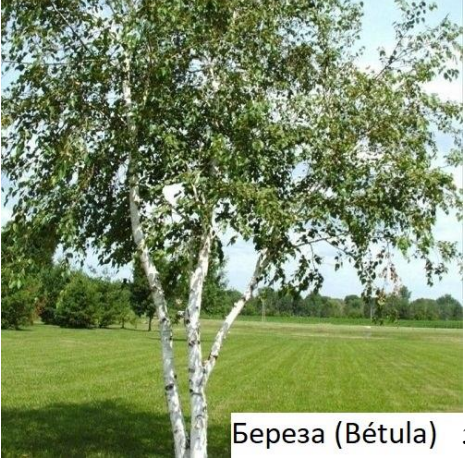
<p>Дерево – велика, багаторічна, дерев'яниста рослина</p>	<p>A tree is a large, perennial, woody plant</p>	 береза
<p>Кущ – життєва форма (біоморфа) багаторічних рослин, які мають декілька одерев'янілих скелетних осей</p>	<p>A bush is a life form (biomorph) of perennial plants that have several woody skeletal axes</p>	 калина 1

¹ <https://bit.ly/3XG9ths>, <http://bit.ly/3wthPxc>

<p>Трав'яниста рослина – життєва форма рослин, що не утворює дерев'янистого стебла</p>	<p>A herbaceous plant is a life form of plants that does not form a woody stem</p>	 <p>кропива</p>
<p>Назви органів рослин: корінь, пагін, квітка, плід і насіння</p>	<p>Names of plant organs: root, shoot, flower, fruit and seed</p>	

 <p>Женьшень, корінь женьшеню, Ginseng</p>	<p>2</p> <p>Елеутерокок (Eleutherococcus senticosus)</p>
--	--

² <https://bit.ly/3HHSGW5>, <https://bit.ly/3kIpZz1>, <https://rastenievod.com/zhenshen.html>, <https://bit.ly/3kJxBRX>

<p>Ехінацея (Echinacea)</p> 	
<p>Полин (Artemisia dracunculus L.)</p> 	<p>Ліпа (Tilia)</p>
<p>Мати-й-мачуха, або підбіл звичайний (Tussilago farfara)</p> 	 <p>Береза (Bétula) ³</p>

Завдання 6. Прочитайте текст. Дайте йому назву. Знайдіть назви лікарських рослин, назвіть їх органи.

³ <https://bit.ly/3Ddtd3W>, <http://bit.ly/3wsAHMR>, <https://garden-house.kiev.ua/product/lipa-shirokolistaya-s60>, <http://bit.ly/3JbZts6>, <http://bit.ly/3wuEN6X>

Значна частина лікарських рослин належить водночас до кількох хімічних або терапевтичних груп.

Як правило, лікарські рослини застосовують у вигляді настоїв, відварів, спиртових настоянок, екстрактів, а також у формі біологічно активних добавок (БАД) – продуктів харчової, фармацевтичної та біотехнологічної промисловості.

Женьшень – багаторічна трав'яниста рослина родини аралієвих. Поширена на Далекому Сході, у Китаї, Кореї. Вважається, що женьшень живе до 100 років. Здавна женьшень відомий як афродизіак та засіб для підвищення тонуусу життя, збільшення «життєвої енергії». Корінь женьшеню належить до групи адаптогенів (засоби, що полегшують пристосування організму до різних несприятливих впливів), які мають досить широкий спектр дії на організм людини.

Мати-й-мачуха – багаторічна трав'яниста рослина родини складноцвітих, що використовується як трав'яний чай при інфекційних захворюваннях дихальних шляхів, кашлі, при болю та пирхоті в горлі, застуді й гарячці. Деякі дослідження вказують на потенційну небезпеку компонентів рослини для клітин печінки, підвищення ризику утворення тромбів, відповідно, будь-яке застосування мати-й-мачухи має бути доцільне та контрольоване.

Ехінацея – рід багаторічних трав'янистих рослин родини айстрових. Ехінацея часто застосовувалася для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів, бронхітів, нежитю, гострих респіраторних вірусних інфекцій (ГРВІ), запобігання застуді, а також при загоєні ран.

Хоча дія лікарських рослин м'яка і багатовекторна, проте результативна фітотерапія вимагає тривалого курсу лікування, найкраще – під контролем лікаря.

Завдання 7. Розділіть текст на змістові частини (вступ, основну частину, висновки), назвіть їх.

Завдання 8. Знайдіть і выпишіть з тексту терміни. Охарактеризуйте їх як синтаксичні утворення за морфологічним складом:

Зразок: корінь женьшеню – складене термінологічне утворення, іменник+іменник.

Завдання 9. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом. Незнайомі запишіть.

Охорона здоров'я - health care
Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) - World Health Organization (WHO)
лікарські препарати - medicines
професійна діяльність - professional activity
асортимент - assortment
лікарська терапія - medical therapy
Міжнародна фармацевтична організація (МФФ) - International Pharmaceutical Federation, FIP
фармацевтична опіка - pharmaceutical care
запобігання захворюваності - morbidity prevention
вироби медичного призначення - medical products
раціональне використання - rational use
особливості застосування - application features
фармакодинамічні ефекти препарату - pharmacodynamic effects of the drug
взаємодія ліків - drug interaction
несприятливий вплив - adverse effects
рівноправне терапевтичне партнерство - equal therapeutic partnership
загрозливі симптоми - threatening symptoms
консультативна допомога - advisory assistance
відпуск - release

безрецептурні препарати - over-the-counter drugs
самолікування - self-medication
лікарська терапія - drug therapy
провізор - pharmacist
оптимальна якість - optimal quality
побічна дія - side effect

Завдання 10. Утворіть форму множини іменників. Зверніть увагу на зміни в наголосі та чергуванні звуків.

Організація –
Препарат –
Захворюваність –
Віріб –
Ефект –
Симптом –
Провізор –
Професія –
Особливість –

Завдання 11. Прочитайте прикметники. Запишіть від яких іменників вони утворені. Визначте, яким способом були утворені прикметники.

Лікарський –
Професійний –
Фармацевтичний –
Медичний –
Терапевтичний –
Консультативний –
Безрецептурний –

Побічний –
Загрозливий –

Завдання 12. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування. Визначте відмінок іменників. Зверніть увагу на вживання прийменників та чергування звуків.

Змінюватися – змінюється роль фармацевта

Забов'язувати – МФФ забов'язує фармацевтів

Означати – означати залучення

Надавати – надавати інформацію

Володіти – володіти знаннями

Взаємодіяти – взаємодіяти з провізором

Проводити – проводити діяльність

Сприяти – сприяти забезпеченню

Запобігати – запобігти призначенню

Завдання 13. Складіть з поданими словами речення. Зверніть увагу на прийменники.

Препарат, асортимент, терапія, опіка, фармацевт, захворюваність, виріб, застосування, ефект, ліки, взаємодія, вплив, симптоми, допомога, побічна дія

Завдання 14. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Стратегічним напрямом розвитку охорони здоров'я в усьому світі є спрямування всіх галузей медицини на потреби пацієнта. Це положення закріплене в документах Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) і лежить в основі Програми дій з основних лікарських препаратів, затвердженої Європейським регіональним бюро ВООЗ.

За цією стратегією докорінно змінюється роль фармацевта в системі охорони здоров'я. Основною метою його професійної діяльності є не стільки збільшення асортименту і якості лікарських препаратів на ринку, скільки підвищення ефективності та безпеки лікарської терапії конкретного хворого. Для здійснення цієї мети Міжнародна фармацевтична федерація (МФФ) зобов'язує всіх практикуючих фармацевтів забезпечити кожному хворому належну якість фармацевтичної опіки.

Поняття «фармацевтична опіка» означає в першу чергу залучення фармацевта разом з лікарем до активної діяльності для збереження здоров'я і запобігання захворюваності населення. Фармацевт зобов'язаний забезпечити пацієнта не тільки якісними ліками і виробами медичного призначення, але й сприяти їхньому раціональному використанню. Для цього фармацевт повинен надати хворому повну інформацію про ліки, лікарські форми й особливості їх застосування, вплив на фармакодинамічні ефекти препарату віку, статі, захворювань нирок, печінки тощо, взаємодію ліків з іншими лікарськими препаратами та їжею, можливий несприятливий вплив ліків на організм хворого.

Для здійснення належної фармацевтичної опіки необхідно, щоб провізор володів достатнім обсягом медичних знань, що дозволять йому взаємодіяти з лікарем на рівні «рівноправного терапевтичного партнерства», проводити контрольну функцію з виявлення серед відвідувачів аптеки осіб із «загрозливими» симптомами, які потребують обов'язкового відвідування лікаря, надавати консультативну допомогу хворому під час відпуску безрецептурних препаратів для самолікування.

Участь провізора в проведенні лікарської терапії сприяє своєчасному забезпеченню хворого лікарськими засобами оптимальної якості, встановленню максимально раціональних шляхів та режимів введення, запобіганню призначенню несумісних лікарських препаратів, зниженню побічної дії ліків, а також зменшенню поліпрагмазії.

Завдання 15. Дайте відповіді на запитання.

1. Який стратегічний напрям розвитку охорони здоров'я в усьому світі?
2. Яка роль фармацевта в системі охорони здоров'я?
3. Що таке «фармацевтична опіка»?
4. Які послуги повинен надавати фармацевт хворому?
5. Чому сприяє участь провізора в проведенні лікарської терапії?

Завдання 16. Закінчіть речення.

1. Стратегічним напрямом розвитку охорони здоров'я в усьому світі є спрямування всіх галузей медицини на ...
2. Основною метою його професійної діяльності є не стільки збільшення асортименту і якості лікарських препаратів на ринку, скільки ...
3. Фармацевт зобов'язаний забезпечити пацієнта не тільки якісними ліками і виробами медичного призначення, але й ...
4. Для здійснення належної фармацевтичної опіки необхідно, щоб провізор володів достатнім обсягом медичних знань, що дозволять йому взаємодіяти з лікарем на рівні ...

Завдання 17. Спираючись на текст, опишіть що повинен робити фармацевт.

Завдання 18. Розділіть текст на змістові частини. Дайте назву кожній частині.

ПРОФЕСІОНАЛІЗМИ У ФАХОВІЙ МОВІ ФАРМАЦЕВТА

Професіоналізми – це слова або вислови, властиві мові вузької професійної (рідше соціальної) групи людей.

Професіоналізми виникають як розмовні неофіційні замітники, які наявні у певній галузі.

English comments

Professionalisms are words or sayings that are specific to the language of a narrow professional (less often social) group of people.

Наприклад:

Термін	Професіоналізм
трансплантація	пересадка
трансфузія	переливання
гіперемія	повнокров'я
гіпоксія	недостатність кисню в крові
ін'єкція	укол
лінімент бальзамічний (за Вишневським)	мазь Вишневського
розчин брильянтового зеленого	зеленка
інструкція щодо медичного застосування препарату	анотація, анотація до ліків
термометр	градусник
контейнер (ємність)	банка
в'єтнамський бальзам «Зірка»	зірочка

Професіоналізми разом з *«напівофіційними термінами»*, до яких зараховуємо:

- скорочені терміни (*УЗД* «ультразвукове дослідження», *п'явка* «п'явка медична»);
- додаткові, нестандартні терміни-назви (*аспірин* «кислота ацетилсаліцилова», *календула* «нагідки лікарські»);
- застарілі терміни (*біла гарячка*, *білочка* «алкогольний делірій»);
- терміни-неологізми (*шигельоз* «дизентерія»);

Від професіоналізмів відрізняємо професійні жаргонізми й арготизми, а також суржикові та просторічні стереотипи.

Професійні жаргонізми – переважно експресивно забарвлені слова і вислови на позначення предметів і явищ у певній галузі. До цієї категорії зараховуємо також неправильні терміни: *аскорбінка* «кислота аскорбінова», *пероральні цукрознижуючі препарати* «синтетичні гіпоглікемічні (протидіабетичні) препарати».

English comments

Professional jargon is predominantly expressive words and expressions to denote objects and phenomena in a particular field. This category also includes misnomers/jargon.

Завдання 15. Наведіть кілька власних прикладів професіоналізмів.

Наприклад: труба – інкубаційна трубка, стукнути – провести електроімпульсивну терапію, дефібриляцію; посадити на трубу – перевести на штучну вентиляцію легенів.

Завдання 16. Прочитайте діалоги між провізором і відвідувачем аптеки.

1.

- Добрий день! Чим можу Вам допомогти?
- Добрий день! В мене дуже болить в області маківки. Порадьте препарат.
- Візьміть аспірин. Він полегшить Ваш біль.
- Дайте мені упаковку, будь ласка.
- Прошу.

2.

- Доброго дня!
- Вітаю в нашій аптеці!
- Я захворів на ангіну, дайте мені щось від болю у горлі.
- Чи є у Вас лихоманка?
- Так, температура 38,5.
- Пропоную Вам жарознижувальний препарат Парацетамол. А від болю у горлі приймайте Декатилен у таблетках.
- Добре, дякую.
- Також раджу полосконня горла настойкою календули.
- Як її приймати?
- Для полоскання використовують 1 чайну ложку на 1 склянку води.
- Дякую, давайте мені все перераховане.
- Добре. Не хворійте! До побачення.

Завдання 17. Поєднайте професіоналізми з діалогів з їх офіційними назвами.

аспірин	нагідки лікарські
ангіна	гарячка
лихоманка	кислота ацетилсаліцилова
календула	гострий тонзиліт

Завдання 19. Складіть речення з поданими професіоналізмами:

Укол, зеленка, календула, аскорбінка, аспірин, мазь Вишневського.

ТЕМА 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ У ФАХОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ. СИНОНІМИ, АНТОНІМИ.

Синоніми – слова, які звучать по-різному, але мають однакове лексичне значення.

Терміни-синоніми фармацевтичної галузі поділяються за структурою:

1) Терміни-дублети: різні слова за походження, але однакові за значенням (іншомовне і національне слово): <i>целюлоза – клітковина, флакон – крапельниця, базовий – нормативний, назальний – носовий;</i>
2) Слово та словосполучення: <i>олеовітамін – риб'ячий жир, етанол – спирт вторинний, анальгетики – знеболювальні препарати;</i>
3) Терміни – структурні синоніми (паралельне вживання термінів-словосполучень одне з яких є фармацевтою назвою по імені, тобто епонім): <i>бацила Коха – мікобактерія туберкульозу;</i>
4) Використання термінів повної та короткої форми (повна форма та аббревіатури): <i>біологічна активні добавки – БАД, активний фармацевтичний інгредієнт – АФІ;</i>
5) Назви вітамінів: <i>карнітин – вітамін В1, кобаломін – В12.</i>

Широко представлена в медичній терміносистемі **антонімія**.

Протиставлення лексичних значень терміноелементів:

- повнокров'я – знекровлення;
- полегшення стану – погіршення стану;
- болісна процедура – безболісна процедура;
- ушкоджений орган – цілий орган.

Виділено два типи реалізації антонімії:

лексичну (зараження – дезінфекція, антисептика);

словотвірну (зараження – незараження).

English comments

Synonyms are words that sound different but have the same lexical meaning.

- 1) Dublin terms: different words in origin but the same meaning (foreign language word and national word)
- 2) Word and word combination
- 3) Terms - structural synonyms (parallel use of compound terms, one of which is a pharmaceutical name by name, i.e. an eponym)
- 4) Use of full and short form terms (full form and abbreviations)
- 5) vitamin names

Antonyms are words with different lexical meanings.

Two types of antonymy are distinguished:

- lexical (contamination - disinfection, antiseptic);
- word-formation (contamination - disinfection).

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке синонімія, антонімія і як вони виявляються у фармацевтичній термінології? Наведіть приклади.
2. Які ви знаєте структурні типи термінів-синонімів?
3. На які групи можна поділити антонімічні пари в термінології?

Завдання 2. Прочитайте терміни іншомовного походження.

Знайдіть власнеукраїнські синоніми-відповідники. Складіть речення з термінами.

Аутоінфекція, екстракт, біліарний, назальний, вакуум, гідроген, іхорозний, диспергування, седативний.

Довідка: Самозараження, витяг, жовчний, носовий, насос, водень, гнильний, подрібнення, заспокійливий.

Завдання 3. Співвіднесіть іменники-синоніми.

Зразок: 1-5

1	Підроблені ліки	1	автентичні ліки
2	справжні ліки	2	продаж
3	лікарські рослини	3	клієнт
4	відпуск	4	пігулки
5	ліки	5	фальсифікат
6	відвідувач аптеки	6	медикаменти
7	таблетки	7	цілющі рослини

Завдання 4. Прочитайте синонімічні слова і словосполучення.

Перекладіть англійською за допомогою словника.

Аптекарь – фармацевт – провізор;

Препарат – ліки – пігулки – медикаменти;

Здійснювати відпускання – відпускати – продавати;

Ліки без рецепта – безрецептурні лікарські засоби;

Ліки за рецептом – рецептурні лікарські засоби;

Безкоштовно – безоплатно;

Уроздріб – поштучно;

Виготовлені в умовах аптеки – зроблені в аптеці.

ЗБ 2. ФАХОВІ ТЕКСТИ НАУКОВОГО СТИЛЮ

ТЕМА 1. АНОТАЦІЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Анотація – (лат. *annotatio* – зауваження) коротка характеристика твору чи видання, яка розкриває їх призначення, зміст, форму та інші особливості; стисла характеристика роботи, яка містить тільки перелік

основних питань, інформацію про призначення роботи та її цінність. Може бути описовою або рекомендаційною, загальною чи спеціалізованою.

Для чого потрібна анотація? Написання анотації є однією з найважливіших навичок письмового мовлення. Оволодіння технологією її написання необхідне для студентів, спеціалістів і науковців усіх рівнів, оскільки грамотно укладена анотація важлива у таких випадках:

1) під час упорядкування курсової роботи (виконуючи курсову роботу, студент опановує основи методики наукового дослідження;

2) для подання заяви на гранти, стипендії у закордонних організаціях на навчання, участь у молодіжних програмах, акціях, форумах, конференціях (рішення про прийняття чи відхилення заяви приймається на основі короткого опису науково-дослідної діяльності або соціально орієнтованого проекту, що претендує на грант, стипендію тощо);

3) під час подання статей для друку.

English comments

Abstract - (Latin *annotatio* - remark) a brief description of a work or publication, revealing its purpose, content, form and other features; a brief description of a work containing only a list of main issues, information on the purpose of the work and its value. It may be descriptive or advisory, general or specialized.

An abstract is important in the following cases:

1) when composing a term paper

2) when applying for grants, scholarships in foreign organizations for studies, participation in youth programmes, events, forums and conferences

3) when submitting articles for publication.

1. АЛГОРИТМ НАПИСАННЯ АНОТАЦІЇ

1.1. ПРОЧИТАННЯ ТЕКСТУ Включає в себе наступні етапи:

1) первинне ознайомленні з текстом, визначення головної думки;

- 2) повторне прочитання тексту і поділ його на змістові частини;
- 3) виділення у кожній частині речень, що розкривають головну думку;
- 4) формулювання головної думки кожної частини своїми словами.

1.2. СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ТЕКСТУ передбачає наступні етапи:

- 1) оформлення головної думки кожної частини тексту згідно з нормами наукового стилю і вимогами до анотацій;
- 2) добір дієслів, що констатують інформацію.

В анотаціях використовують такі дієслова:

<i>розглядати</i>	<i>to consider</i>
<i>описувати</i>	<i>to describe</i>
<i>аналізувати</i>	<i>to analyze</i>
<i>розкривати</i>	<i>to disclose</i>
<i>наводити</i>	<i>to give (an example)</i>
<i>досліджувати</i>	<i>to research</i>
<i>узагальнювати</i>	<i>to generalize</i>
<i>виділяти</i>	<i>to highlight</i>
<i>визначати</i>	<i>to determine</i>
<i>зазначати</i>	<i>to indicate</i>
<i>повідомляти</i>	<i>to report</i>
<i>пояснювати</i>	<i>to explain</i>
<i>доводити</i>	<i>to prove</i>
<i>подавати</i>	<i>to submit</i>
<i>обґрунтовувати</i>	<i>to justify</i>
<i>створювати</i>	<i>to make, to create</i>
<i>здійснювати</i>	<i>to make</i>
<i>проводити</i>	<i>to conduct</i>
<i>показувати</i>	<i>to show</i>
<i>використовувати</i>	<i>to use</i>

<i>встановлювати</i>	<i>to establish</i>
<i>констатувати</i>	<i>to admit</i>
<i>говорити</i>	<i>to say, to report</i>

1.3. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ АНОТАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ МОВНИХ КЛІШЕ

В анотаціях використовують речення такої структури:

<p>Автор досліджує (описує, аналізує...) + кого? що? (O4)</p> <p>Автор говорить про + кого? що? (O4)</p>
<p>УВАГА!</p> <p>Такий варіант можна використовувати і в минулому часі, АЛЕ ТІЛЬКИ З ДІЄСЛОВАМИ ДОКОНАНОГО ВИДУ!</p> <p>Автор дослідив (описав, проаналізував...) + кого? що? (O4)</p>

<p>У статті (роботі, книзі, монографії...) досліджується (описується, аналізується...) + хто? що? (S)</p> <p>У статті говориться про + кого? що? (O4)</p>

<p>У статті досліджено (описано, проаналізовано...) + кого? що? (O4)</p> <p>У статті сказано про + кого? що? (O4)</p>

ДОВІДКА

Під час написання анотації можна також використовувати такі оцінювальні стандартні словосполучення:

<i>важливе</i> <i>актуальне</i> <i>питання</i> <i>(проблема)</i>	an important and timely question / an urgent and important issue.
<i>докладно висвітлити (що?) (O4)</i>	to elaborate
<i>особливо</i> <i>детально</i> <i>аналізувати</i> <i>(що?) (O4)</i>	to analyse it in detail.

<i>приділяти (особливу) увагу (кому? чому?) (O3)</i>	<i>to paying particular attention</i>
<i>особливу увагу приділяти питанням (кого? чого?) (O2)</i>	<i>special attention should be paid to</i>
<i>значне місце у роботі приділяти розгляду (кого? чого?) (O2)</i>	<i>a significant place in the work to devote consideration</i>
<i>переконливо доводити (кого? що?) (O4)</i>	<i>get convincing proofs</i>
<i>робити спробу довести (визначити, описати) (кого? що?) (O4)</i>	<i>to make an attempt to prove</i>
<i>на основі аналізу (чого?) (O4)</i>	<i>based on the analysis</i>
<i>показати (що?) (O4)</i>	<i>to show, to demonstrate</i>
<i>дати характеристику (кого? чого?) (O2)</i>	<i>to characterize</i>
<i>встановити критерії (чого?) (O2)</i>	<i>to set the criteria</i>
<i>подати детальний опис (характеристику, визначення...) (кого? чого?) (O2)</i>	<i>to submit a detailed description</i>
<i>підкреслювати важливість (кого? чого?) (O2)</i>	<i>emphasize the importance of</i>

1.4. ПОЄДНАННЯ РЕЧЕНЬ У ЄДИНИЙ ТЕКСТ

Структура. Анотація в загальному вигляді повинна мати таку структуру:

- прізвище, ім'я, по батькові автора,
- місце роботи (навчання),
- назва дослідження,
- текст анотації,

- ключові слова.

Позиції, які можуть бути розкрити в анотації наукового тексту.

Приклад 1:

I.	Мета роботи.
II.	Матеріали і методи.
III.	Результати і обговорення.
IV.	Висновки.

Приклад 2:

1.	Актуальність.
2.	Постановка проблеми.
3.	Шляхи вирішення проблеми.
4.	Результати та висновок.

2. Змістові частини анотації та лексичні засоби, які використовуються для її написання:

<i>Для вираження вступу</i>	1) прізвище, ім'я, по батькові автора (вчений ступінь, звання); 2) назва твору; 3) джерело: місце видання, видавництво рік, сторінки.
<i>Під час характеристики основної частини</i>	1) тема: стаття (робота) присвячена (присвячується) (чому?); в роботі розглядається, вивчається, досліджується, говориться, дається, показується, що ...; в статті (науковій роботі, дослідженні, главі) автор ставить (висвітлює, піднімає) питання (проблему); в статті "..." розглядаються проблеми (чого?), досліджується проблема (чого?); стаття

	<p>присвячена дослідженню (чого?); розглядається проблема (чого?); стаття (робота) присвячена проблемі (чого?)</p> <p>2) композиція: дана стаття (текст) складається з (2,3,4) ... частин; в даному тексті умовно можна виділити (2,3,4) частини; композиційно текст ділиться на ... частин: перша / друга частина присвячена ...; в першій / другій частині описується (розглядається) питання, проблема.</p> <p>3) перелік основних положень: особлива увага приділяється (чому?); автор приходить до думки (про що?); автор наводить на думку (про що?)</p> <p>4) питання, висвітлені у висновках: автор (и) приходить до висновку, думки, що ...; в результаті робиться висновок про те, що.</p>
<p><i>Для вираження заключної частини</i></p>	<p>1) значення: стаття має наукове (практичне) значення тощо;</p> <p>2) характер статті: стаття носить науково-популярний (публіцистичний, науковий, науково-дослідний, практичний, проблемний) характер;</p> <p>3) читацьке значення: стаття (робота) розрахована (на кого?) - на фахівців в області ..., широке коло читачів.</p>

Завдання 1. Використовуючи таблицю лексичних засобів, доповніть речення необхідними компонентами.

Зразок: Стаття ... на широке коло читачів. - Стаття **розрахована** на широке коло читачів.

1. Стаття ... впливу допоміжних речовин на фармако-технологічні властивості порошкових мас із рослинними екстрактами та ефірною олією.
2. В роботі ... властивості гелю та встановлення впливу температури на його стабільність.
3. ... проблема вибору плівкоутворюючої системи для покриття таблеток-ядер L-аргініну з тіотриазоліном захисною полімерною оболонкою.
4. Дана стаття ... з 3 частин.
5. Перша частина ... переліку плівкоутворюючих систем.
6. Автор ... до висновку, що за результатами аналізу структури та динаміки показників хронічного вірусного ГС в Україні встановлено стабільну тенденцію збільшення випадків хронічного ГС.
7. Стаття ... науково-популярний характер.

Завдання 2. Прочитайте дієслова. Значення незнайомих слів дивіться у словнику.

Розглядати, оглядати, описувати, аналізувати, розкривати, наводити, досліджувати, узагальнювати, виділяти, визначати, зазначати, описувати, повідомляти, пояснювати, доводити, подавати, обґрунтовувати, створювати, здійснювати, проводити, показувати, використовувати, встановлювати, констатувати, говорити.

Завдання 3. Прочитайте анотацію. Зверніть увагу на композицію (структуру, побудову) тексту: вступ, основна частина, заключна частина.

ОСОБЛИВОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Самогальська О. Є., Шманько О. В., Мандзій З. П., Тюріна В. Ф.,
Дзюба Л. Г. (Тернопіль)

АНОТАЦІЯ

Мета роботи. Аналіз використання лікарських засобів для симптоматичного лікування проявів застуди (в рамках фармацевтичної опіки) під час пандемії COVID-19.

Матеріали і методи. Проведено опитування населення, а саме 56 осіб віком від 18 до 87 років та 36 фармацевтів віком від 20 до 38 років. Для опитування складено анкети, які включали паспортні дані та питання щодо використання лікарських засобів при симптомах застуди в період пандемії COVID-19.

Результати й обговорення. Анкетування населення продемонструвало, що при виборі лікарських засобів пріоритет рекомендацій лікаря (59%) і фармацевта (23 %). Фармацевти вказали, що при обранні симптоматичної фармакотерапії симптомів застуди найбільше значення мали власний досвід та дані наукових досліджень, які оцінювали, відповідно, в 4,3 та 4,2 бала (за 5-бальною шкалою). Із жарознижувальних препаратів опитані віддавали перевагу парацетамолу та препаратам на його основі, що відповідає діючому протоколу фармацевта, як і рекомендації лікарських засобів при болю в горлі, кашлі і риніті.

Висновки. З метою оптимізації фармацевтичної опіки хворих із проявами застуди доцільно доповнити протоколи фармацевта окремим протоколом із лікування COVID-19 із врахуванням загрозливих симптомів і рекомендацій з профілактики, зокрема, вакцинації.

Завдання 4. Поділіть анотацію на структурні компоненти.

Завдання 5. Ознайомтеся із мовними кліше, які використовуються для побудови наукового тексту і доповніть її власними мовленнєвими прикладами:

1) констатація відомого або наявного (як відомо, давно доведено, що..., як стверджують дослідники...);

<p><i>statement of known or existing (as you know, it has long been proven that..., according to researchers...);</i></p>
<p>2) критичний аналіз відомого або наявного (автор зупиняється на..., дослідник виходить з того, що..., науковець висуває завдання., у статті викладено погляд на..., у монографії враховано...);</p>
<p><i>critical analysis of what is known or available (the author focuses on..., the researcher proceeds from the fact that..., the scientist puts forward the task..., the article presents a view on..., the monograph takes into account...);</i></p>
<p>3) обґрунтування потреби змінити текст (уточнити, вдосконалити) (актуальною залишається проблема..., більшість публікацій стосується..., привертає увагу той факт, що..., назріла необхідність у ...);</p>
<p><i>justification of the need to change the text (clarify, improve) (the problem of... remains relevant, most publications concern..., the fact that..., there is a need for...);</i></p>
<p>4) опис нового (у праці описано..., експерименти підтверджують, що..., у науковій статті запропоновано..., перевага цієї методики полягає у...);</p>
<p><i>description of the new (the paper describes..., experiments confirm that..., the scientific article proposes..., the advantage of this technique is...);</i></p>
<p>5) прогноз щодо подальшого застосування розробок (це забезпечує..., це надає підстав успішно використовувати..., експерименти показали високу надійність...).</p>
<p><i>forecast for further application of developments (it provides..., it gives grounds to successfully use..., experiments have shown high reliability...).</i></p>

Завдання 6. Які дієслова і мовні кліше використані в анотації «ОСОБЛИВОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19»? Випишіть їх.

ТЕМА 2. ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ПРЕПАРАТУ

Важливо знати!

Від початку створення в Україні власної системи реєстрації лікарських засобів минуло більше 15 років, і настала гостра потреба уніфікувати підходи до упорядкування документів, що супроводжують цей процес.

Основним документом для лікаря і пацієнта щодо лікарського засобу є **Інструкція для медичного застосування лікарського засобу (далі- Інструкція)** – один з найважливіших документів, що акумулює зусилля багатьох учених і лікарів, які брали участь у процесі розробки, доклінічних та клінічних досліджень лікарського засобу.

Головне, що треба знати про інструкцію:

- 1) в ній повинні бути враховані всі особливості лікарського засобу при його застосуванні як профілактичного або лікувального засобу;
- 2) вона є юридичним документом, що підтверджує відповідальність виробника/заявника за лікарський засіб щодо забезпечення його правильного, безпечного, ефективного та найзручнішого застосування хворим.

The Instructions for Medical Use of the medicine (Instructions for Use) is one of the most important documents accumulating the efforts of many scientists and physicians involved in the development, preclinical and clinical trials of the medicine.

Рекомендації по упорядкуванню тексту Інструкції

Загальна схема Інструкції, що рекомендується для супроводу препарату, виглядає таким чином:

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони

здоров'я України

№ _____

Реєстраційне посвідчення № _____

ІНСТРУКЦІЯ

для медичного застосування препарату

Назва препарату (українською та англійською/латинською мовами у називному відмінку)

Склад: діюча(і) речовина(и): (міжнародна або в разі її відсутності скорочена хімічна назва); склад на 1 одиницю лікарської форми; допоміжні речовини:

Лікарська форма.

Фармакотерапевтична група. Код АТС.

Клінічні характеристики.

Показання.

Протипоказання.

Спосіб застосування та дози.

Побічні реакції.

Передозування.

Застосування у період вагітності або годування груддю.

Діти.

Особливі заходи безпеки (при наявності).

Особливості застосування.

Здатність впливати на швидкість реакції при керуванні автотранспортом або іншими механізмами.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами та інші види взаємодій.

Фармакологічні властивості. *Фармакодинаміка. Фармакокінетика.*

Фармацевтичні характеристики.

Осовні фізико-хімічні властивості:

Несумісність.

Термін придатності.

Умови зберігання.

Упаковка.

Категорія відпуску.

Виробник.

Місцезнаходження.

Дата останнього перегляду

Вимоги до написання Інструкції:

- Текст Інструкції для медичного застосування повинен бути викладений чітко, виразно, українською або іншою мовою міжнародного спілкування, яка визначена законодавством

України. Це не виключає можливості надання відомостей декількома мовами, одна з яких мова виробника, за умови, що в текстах усіма мовами буде наведена ідентична інформація

- Інформація в Інструкції для медичного застосування, що супроводжує лікарський засіб, повинна бути викладена відповідно до короткої характеристики лікарського засобу (SPC), затвердженої в країні виробника/заявника, або на основі даних, отриманих під час клінічних досліджень.
- При друкуванні інструкції для медичного застосування повинен використовуватися шрифт не менше 8 пунктів з відстанню між рядками не менше 3 мм.
- Інструкція для медичного застосування лікарських засобів, що відпускаються без рецепта, повинна містити дещо спрощену інформацію, яка зрозуміла різним категоріям пацієнтів, а також рекомендації щодо дій пацієнта у можливих ситуаціях передозування, виникнення побічних ефектів, заходів безпеки при застосуванні лікарського засобу.
- Інструкція повинна бути оформлена відповідно до вимог європейських стандартів.
- Заголовки повинні бути позначені жирним шрифтом, текст, який зазвичай відповідає, але не є заголовком, - курсивом.
- Уникнути повторної інформації можна за допомогою перехресного посилання на інформацію, котра наведена під іншим заголовком. Тому, для полегшення посилання заголовки повинні бути пронумеровані.

Requirements for writing instructions:

- The text of the Instructions for medical products can be written often, differently, in Ukrainian oboha ochaya ochaya in the international language, which is defined by the legislation of Ukraine. This does not exclude the possibility of providing

information in several languages, one of which is the language of the manufacturer, provided that the texts contain identical information in all languages.

- Information in instructions for use accompanying the medicinal product should be provided in accordance with the Summary of Product Characteristics (SPC) approved in the country of manufacturer/applicant or on the basis of data obtained in clinical trials.

- When printing instructions for medical use, a font size of at least 8 points with at least 3 mm line spacing should be used.

- Instructions for medical use of OTC medicinal products should contain somewhat simplified information that can be understood by different categories of patients, as well as recommendations for patient actions in possible situations of overdose, side effects, safety measures when using the medicinal product.

- The instructions should be written in accordance with European standards.

- Headings should be in bold, text that usually corresponds but not to the title should be in italics.

- You can avoid repetition of information by cross-referencing information listed under a different heading. Headings should therefore be numbered for ease of reference.

Завдання 1. Прочитайте інструкцію до медичного застосування лікарського засобу «Гліцин-здоров'я». Назвіть в інструкції частини анотації. Аргументуйте.

ІНСТРУКЦІЯ

**для медичного застосування лікарського засобу
ГЛІЦИН-ЗДОРОВ'Я**

Склад:

Діюча речовина: glycine;

1 таблетка містить гліцину 100 мг;

допоміжні речовини: повідон, карбомери, магнію стеарат.

Лікарська форма Таблетки сублінгвальні.

Основні фізико-хімічні властивості: таблетки майже білого або білого кольору, круглої форми з плоскою поверхнею, з фаскою.

Фармакотерапевтична група

Засоби, що діють на нервову систему. [Код АТС](#) N07X X.

Фармакологічні властивості

[Фармакодинаміка](#) Гліцин (амінооцтова кислота) має властивості регулятора обміну речовин і являє собою заміну амінокислоту (природний метаболіт), є нейромедіатором гальмівного типу дії та регулятором метаболічних процесів у центральній нервовій системі.

Препарат чинить гліцин- та ГАМК-ергічну, α -адреноблокуючу, антиоксидантну, антитоксичну дію, регулює діяльність глутаматних рецепторів, за рахунок чого здатний:

- зменшувати психоемоційне напруження, агресивність, конфліктність, підвищувати соціальну адаптацію;
- поліпшувати настрій;
- полегшувати засинання та нормалізувати сон;
- підвищувати розумову працездатність;
- зменшувати вегетосудинні розлади, у тому числі у клімактеричному періоді;
- зменшувати виразність загально мозкових розладів при ішемічному інсульті та черепно-мозковій травмі;
- зменшувати токсичну дію алкоголю.

Препарат не спричиняє звикання.

[Фармакокінетика](#). Легко проникає у більшість біологічних рідин і тканин організму, у тому числі в головний мозок. Швидко руйнується у печінці гліцинооксидазою до води та вуглекислого газу. Накопичення гліцину в тканинах не відбувається.

Клінічні характеристики

Показання.

Зниження розумової працездатності.

При стресових ситуаціях і психоемоційному напруженні (у період екзаменів, при конфліктних ситуаціях).

Девіантні форми поведінки дітей та дорослих.

Функціональні та органічні захворювання нервової системи (неврози, неврозоподібні стани, вегетосудинні дистонії, наслідки нейроінфекції, черепно-мозкової травми, перинатальні та інші форми енцефалопатії, у тому числі алкогольного генезу), які супроводжуються підвищеною збудливістю, емоційною нестабільністю, зниженням розумової працездатності, порушенням сну.

Ішемічний інсульт та порушення мозкового кровообігу.

Як допоміжний засіб при лікуванні алкоголізму.

Протипоказання.

Індивідуальна непереносимість препарату та підвищена чутливість до окремих його компонентів; артеріальна гіпотензія. Дитячий вік до 3 років.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами та інші види взаємодій.

Гліцин знижує токсичність антиконвульсантів, антипсихотичних засобів, антидепресантів. При поєднанні зі снодійними, транквілізаторами та

антипсихотичними засобами посилюється ефект гальмування центральної нервової системи.

Особливості застосування.

Пацієнтам зі схильністю до артеріальної гіпотензії необхідно контролювати рівень артеріального тиску та в разі необхідності проводити корекцію дози препарату: Гліцин-Здоров'я призначають у менших дозах і за умови регулярного контролю артеріального тиску. При його зниженні нижче звичайного рівня застосування препарату припиняють.

Застосування у період вагітності або годування груддю.

Вплив препарату на організм у період вагітності або годування груддю детально не досліджувався, тому застосування препарату не рекомендується.

Здатність впливати на швидкість реакції при керуванні автотранспортом або іншими механізмами.

Необхідно дотримуватись обережності при керуванні автотранспортом чи роботі з іншими механізмами, а також занятті потенційно небезпечними видами діяльності.

Спосіб застосування та дози.

Препарат застосовують трансбукально або сублінгвально (у таблетках або у вигляді порошку після подрібнення таблетки).

Дітям віком від 3 років, підліткам, дорослим при зниженні розумової працездатності, пам'яті, уваги, при затримці розумового розвитку, при психоемоційному напруженні, при девіантних формах поведінки Гліцин-Здоров'я призначають по 1 таблетці (100 мг) 2-3 рази на добу протягом 14-30 днів.

Максимальна добова доза – 300 мг.

Дітям віком від 3 років та дорослим з підвищеною збудливістю, емоційною лабільністю призначають по 1 таблетці 2-3 рази на добу, курс лікування – 7-14 днів. За необхідності курс лікування повторюють.

При порушеннях сну призначають по 100 мг за 20 хвилин до сну або безпосередньо перед сном.

При ішемічному мозковому інсульті та порушеннях мозкового кровообігу призначають 1 г препарату трансбукально або сублінгвально (за необхідності таблетку розтерти) протягом перших 3-6 годин від розвитку інсульту, далі – протягом 1-5 діб по 1 г на добу, потім протягом 6-30 діб – по 1-2 таблетки 3 рази на добу.

При лікуванні алкоголізму препарат призначають як допоміжний засіб по 1 таблетці 2-3 рази на добу протягом 14-30 днів. За необхідності курс лікування повторюють 4-6 разів на рік.

Діти.

Препарат застосовують дітям віком від 3 років.

Передозування.

Про клінічні прояви передозування відомостей немає.

Побічні реакції.

В окремих випадках при індивідуальній підвищеній чутливості можливий розвиток алергічних реакцій, включаючи риніт, кон'юнктивіт, кропив'янку, першіння в горлі, слабкість.

Термін придатності. 2 роки.

Умови зберігання.

Зберігати в оригінальній упаковці при температурі не вище 25 °С.

Зберігати в недоступному для дітей місці.

Упаковка. По 10 або по 30 таблеток у блістері. 5 блістерів по 10 таблеток або 1 блістер по 30 таблеток у коробці з картону.

Категорія відпуску. Без рецепта.

Виробник. Товариство з обмеженою відповідальністю «Фармацевтична компанія «Здоров'я».

Місцезнаходження виробника та його адреса місця провадження діяльності.

Україна, 61013, Харківська обл., місто Харків, вулиця Шевченка, будинок 22.

Завдання 2. Знайдіть в інструкції терміни. Вкажіть, до якої тематичної групи вони нелажать.

Завдання 3. Які дієслова вказують на те, що це текст наукового стилю.

Завдання 4. Чи є в анотації мовні кліше? Якщо так, випишіть їх.

РОЗДІЛ II. ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИЙ СТИЛЬ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ ФАРМАЦЕВТА

Офіційно-діловий стиль (ОДС) або Канцелярський діловий стиль - функційний стиль літературної мови, який унормовує оформлення ділових паперів, слугує для спілкування в державно-політичному, громадському й економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю.

У житті суспільства він виконує такі функції:

- інформативну;
- комунікативну;
- імперативну.

Існує в усній (ділове спілкування – нарада, бесіда, телефона розмова тощо) і писемній формах (ділова документація).

Зверніть увагу! Назву виду документа друкують великими літерами без крапки в кінці.

Основою службового документа, як відомо, є текст, що містить взаємозумовлені логічні елементи: **вступ, основну частину (доказ), закінчення** й може бути представлений у вигляді як власне тексту, так і анкети, таблиці або поєднання цих форм.

Official Business Style (OBD) is a functional style of the literary language, which regulates the design of business documents and serves for communication in state and political, social and economic life, legislation, in the sphere of administrative and managerial activity.

ЗБ 1. ДІЛОВІ ДОКУМЕНТИ ФАРМАЦЕВТА

ТЕМА 1. ВИПISУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЦЕПТІВ НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

медічне призначення – medical purpose
згідно з – according to
відповідальний – responsible
додержання правил – compliance with the rules
наявність – availability
відповідні показання – relevant indications
законодавство України – legislation of Ukraine
амбулаторний хворий – outpatient
стаціонарний хворий – in-patient

медічна кáрта – medical history
безоплáтний відпуск або на пільгових умóвах – free of charge or on preferential terms
бланк – form
наркотічні (психотрóпні) лікарські зáсоби – narcotic (psychotropic) medicines
дóступ – access
уповновáжена осóба – authorized person
необхíдність – need
відповíдно до дозового режіму – in accordance with the dosage regimen
кíлькість – amount
продóвження кúрсу лікувáння– continuation of the course of treatment
нарко́з (інгаляці́йний, неінгаляці́йний, увíдний) – anesthesia (inhalation, non-inhalation, intravenous)
дíйсний прóтягом – valid during
строк дії – validity period
хірургі́чні втруча́ння – surgical interventions
чі́тко і розбі́рливо – clearly and legibly
передбáчений – provided
ві́правлення – correction

Завдання 2. Утворіть форму множини іменників.

Наприклад: *рецепт – рецепти.*

засі́б
ліка́р
спеціáльність
хворий
прави́ло

бланк
форма
режим

Завдання 3. Прочитайте спільнокореневі слова, назвіть до яких частин мови вони відносяться. Складіть з ними словосполучення.

Рецепт, лікарський, медичний, відповідний, необхідність, діагностичний, необхідний, медицина, безрецептурний, лікар, діагноз, лікарняний, рецептурний, відповідно, лікарня, діагностика, відповідність.

Завдання 4. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Виписувати – виписати (*write out*) *що?* рецепт.

Виготовлятися (*to be made*) *в чому?* в умовах аптеки.

Створюватися – створитися (*to be created*) *на чому?* на заводі.

Зберігатися – зберегтися (*to be stored*) *в чому?* в електронному вигляді.

Передаватися – передатися (*be transmitted*) *на що?* на електронну пошту

Надаватися (*to be provided*) *кому?* уповноваженій особі.

Заборонятися – заборонитися (*be forbidden*) *що зробити?* виписувати.

Використовуватися (*to be used*) *для чого?* для наркозу.

Заповнятися – заповнитися (*fill up*) *чим?* чорнилом.

Завдання 5. Запишіть речення, поставивши подані в дужках слова у правильній формі (відмінку).

1. Рецепти виписуються (хворий) за наявності відповідних показань.

2. Це лікарські засоби, які виготовляються (умови аптеки) для конкретного пацієнта.
3. Рецепти виписуються (рецептурні бланки) форми.
4. Електронний рецепт передається через (інформаційна система).
5. Забороняється (виписувати) рецепти на лікарські засоби, що використовуються для усіх видів наркозу.
6. Рецепти на (лікарські засоби) дійсні протягом (однин місяць).
7. Рецепти заповнюються чітко і розбірливо (чорнило, кулькова ручка або комп'ютерний набір).

Завдання 6. Прочитайте текст. Скажіть, чи які у вашій країні правила виписування рецептів на лікарські засоби?

ПРАВИЛА

виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення

Загальні вимоги до виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення

1. Рецепти на лікарські засоби і вироби медичного призначення виписуються лікарями згідно із лікарськими спеціальностями.
2. Медичні працівники, які мають право виписувати Рецепти, є відповідальними за призначення хворому ліків та додержання правил виписування рецептів згідно із законодавством України.
3. Рецепти виписуються хворому за наявності відповідних показань з обов'язковим записом про призначення лікарських засобів чи медичних виробів в медичній документації (історія хвороби, медична карта амбулаторного чи стаціонарного хворого).
4. Рецепти обов'язково виписуються на:
 - рецептурні лікарські засоби;

- безрецептурні лікарські засоби, медичні вироби у разі відпуску їх безоплатно чи на пільгових умовах;

- лікарські засоби, які виготовляються в умовах аптеки для конкретного пацієнта.

5. Рецепти на лікарські засоби і вироби медичного призначення виписуються на рецептурних бланках форми № 1 (ф-1).

Рецепти на наркотичні (психотропні) лікарські засоби виписуються на спеціальних рецептурних бланках форми № 3 (ф-3).

Рецепти можуть також виписуватись у формі електронного документа - електронного рецепта. Електронний рецепт створюється, зберігається та передається через інформаційну систему, доступ до якої надається уповноваженим особам.

6. У разі необхідності відповідно до дозового режиму дозволяється виписувати Рецепт на лікарський засіб в кількості, необхідній для продовження чи повторення курсу лікування.

7. Забороняється виписувати в одному Рецепті лікарські засоби у більшій кількості, ніж зазначена у нормах відпуску.

8. Забороняється виписувати Рецепти на лікарські засоби, що використовуються для усіх видів наркозу (інгаляційного, неінгаляційного, увідного) при хірургічних та діагностичних втручаннях.

9. Рецепти на лікарські засоби, виписані на рецептурних бланках, дійсні протягом одного місяця з дня виписування, а на спеціальних рецептурних бланках форми № 3 (ф-3) - протягом десяти днів з дня виписування.

Строк дії електронного рецепта відповідає строку дії Рецепта, виписаного на рецептурному бланку форми № 1 (ф-1) та рецептурному бланку форми № 3 (ф-3) відповідно.

10. Рецепти заповнюються чітко і розбірливо чорнилом, кульковою ручкою або комп'ютерним набором з обов'язковим заповненням належної

інформації, передбаченої відповідною формою бланка Рецепта. Виправлення в Рецепті не дозволяються.

Завдання 7. Дайте відповіді на запитання.

1. Ким виписуються рецепти на лікарські засоби і вироби медичного призначення?
2. За що відповідальні медичні працівники, які мають право виписувати рецепти?
3. За наявності чого рецепти виписуються хворому?
4. На що обов'язково виписуються рецепти?
5. Де виписуються рецепти на лікарські засоби і вироби медичного призначення?
6. У яких формах можуть виписуватись рецепти?
7. На що забороняється виписувати рецепти?
8. Назвіть строк дії рецепта.
9. Як заповнюються рецепти?
10. Чи дозволяються виправлення у рецепті?

Завдання 8. Закінчить речення.

1. Медичні працівники, які мають право виписувати Рецепти, є відповідальними за призначення хворому ліків та.....
2. Рецепти обов'язково виписуються на безрецептурні лікарські засоби, медичні вироби
3. Рецепти на наркотичні (психотропні) лікарські засоби виписуються на....
4. Електронний рецепт створюється, зберігається та передається через
5. У разі необхідності відповідно до дозового режиму дозволяється виписувати Рецепт на лікарський засіб в

6. Забороняється виписувати Рецепти на лікарські засоби, що використовуються для

7. Рецепти на лікарські засоби, виписані на рецептурних бланках, дійсні протягом....

Завдання 9. Подивіться малюнок та скажіть з яких пунктів складається рецепт.

Прізвище, ініціали та вік хворого _____

Назва та кількість виписаних лікарських засобів _____

Рецепт № _____ " ____ " _____ 20__ р.
(дата виписування рецепта)

лінія відрізу

ФОРМА
рецептурного бланка № 1 (Ф-1) для виписування лікарських засобів і виробів медичного призначення, що відпускаються за повну вартість, безоплатно або з доплатою

Найменування закладу охорони здоров'я або прізвище, ім'я, по батькові ФОП _____

Місцезнаходження закладу охорони здоров'я або ФОП* _____

Код за ЄДРПОУ / Реєстраційний номер облікової картки платника податків** _____

Реквізити ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або рішення органу ліцензування про видачу ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики

ТЕМА 2. РЕЗЮМЕ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

по́шук – search
ві́клад – statement
потенці́йний роботода́вець – a potential employer

трудова діяльність – employment
професійні успіхи – professional success
досягнення – achievement
головне призначення – main purpose
посада – position
основна мета – the main goal
лаконічний – laconic
правдивий – truthful
вичерпний – exhaustive
обсяг – amount
переважно – mainly
підприємство – enterprise
установа – institution
особисті дані – personal data
сильні сторони – strengths
досвід роботи – work experience
зворотній хронологічний порядок – reverse chronological order
освіта – education
професійні вміння, навички – professional skills
додаткові відомості – additional information
довільна форма – free form
перелік місць – list of places (positions)
кар'єрне зростання – career development
обов'язки – responsibilities
напрямок діяльності – direction of activity
претендент – applicant
уявлення – idea
шлях життя – way of life
електронний вигляд – electronic form

дотримання фармацевтичного порядку – compliance with the pharmaceutical order
супутні товари – related goods
санітарно-гігієнічний режим – sanitary and hygienic regime
прийом товару – receiving the goods
розподілення – distribution
проведення контролю якості – conducting quality control
зберігання – storage
реалізація – realization
ведення звітності – reporting
стандарти обслуговування – service standards
термін придатності – expiration date
досвідчений користувач – experienced user

Завдання 2. Утворіть форму множини іменників.

Наприклад: *пошук – пошуки.*

успіх –
претендент –
обов'язок –
установа –
підприємство –
обсяг –
роботодавець –
форма –
інструмент –
діяльність –
документ –
інформація –

Завдання 3. а) Прочитайте прикметники. Запишіть іменники, від яких вони утворені. Визначте суфікси прикметників.

Професійний, трудовий, головний, невеликий, ефективніший, правдивий, лаконічний, електронний, важливий, домашній, сильний.

б) Складіть словосполучення з прикметниками (завдання 3а), використовуючи подані іменники.

Успіхи, діяльність, призначення, інструмент, документ, адреса, сторона, факт.

Завдання 4. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Зазначати – зазначити (*to note*) *що?* відомості про освіту.

Привертати – привернути (*to attract*) *що?* увагу.

Витрачатися – витратитися (*to spend*) *що?* не більше 1–2 хвилини.

Зацікавлювати – зацікавити (*to get interested*) *кого?* роботодавця.

Спонукувати – спонукати (*to induce*) *кого? що зробити?* роботодавця
призначити інтерв'ю.

Домогатися – домогтися (*to achieve*) *чого?* бажання зустрітися.

Надсилати – надіслати (*to send*) *що?* документ.

Вказувати – вказати (*to indicate*) *що?* інформацію.

Вказується *що?* інформація.

Подавати – подати (*to present*) *що?* відомості.

Демонструвати – продемонструвати (*to demonstrate*) *що?* кар'єрне зростання.

Акцентувати – проакцентувати (*to accent*) *що?* увагу.

Завдання 5. Запишіть речення, поставивши подані в дужках слова у правильній формі.

(Резюме) – один із найефективніших (інструмент) пошуку роботи.

Головне призначення резюме – (привертати увага).

Резюме має бути (лаконічний, правдивий і вичерпний).

(Документ) переважно в електронному вигляді (надсилати) на підприємство чи установу.

Коротко вказується найбільш важлива (інформація) про ваші професійні навички.

Резюме (акцентувати) увагу на успіхах претендента.

Завдання 6. Прочитайте текст.

Резюме – один із найефективніших інструментів пошуку роботи. Це короткий виклад найбільш важливих для потенційного роботодавця фактів вашої біографії. Це можуть бути короткі відомості про навчання, трудову діяльність та професійні успіхи й досягнення. Відомості про освіту зазначають лише ті, які пов'язані з посадою.

Його ще називають CV ("сі-ві", curriculum vital, що на латині означає "шлях життя"). Головне призначення резюме - привернути увагу до себе у той момент, коли його читають уперше. На прочитання резюме в середньому витрачається не більше 1–2 хвилин, тому дуже важливо відразу привернути увагу роботодавця, зацікавити його й спонукати призначити вам інтерв'ю.

Отже, ваша основна мета - домогтися того, щоб у роботодавця з'явилося бажання зустрітися з вами особисто. Резюме має бути лаконічним, правдивим і вичерпним. Обсяг резюме – 1–2 сторінки.

Документ переважно в електронному вигляді надсилають на підприємство чи установу. Популярним є і відеорезюме, у якому людина розповідає про себе.

Схема резюме:

1. Назва виду документа.
2. Текст:

- Прізвище, ім'я в називному відмінку.
- Контакти (домашня, електронна адреси, мобільний телефон);
- Мета написання резюме (не обов'язково, але бажано): посаду, яку ви хочете отримати (не більше 6 рядків, а краще 2–3).
- Особисті дані (не обов'язково) – вік, сімейний стан, національність.
- Кваліфікація. Коротко вказується найбільш важлива інформація про ваші професійні навички, сильні сторони й досягнення.
- Досвід роботи вказується у зворотному хронологічному порядку (спочатку зазначається останнє місце роботи).
- Освіта – роки навчання, назва навчальних закладів, спеціальність.
- Професійні вміння та навички.
- Додаткові відомості (хобі, особисті якості, особливі вміння, наявність водійського посвідчення).

Ці відомості подають у довільній формі.

Завдання 7. Відповідайте на запитання.

1. Що таке резюме?
2. Які відомості повинні бути в резюме?
3. Як ще називають резюме?
4. Яке головне призначення резюме?
5. Який обсяг резюме?
6. Назвіть основні реквізити резюме.
7. Які відомості подаються у довільній формі?

Завдання 8. Закінчить речення.

1. Це короткий виклад найбільш важливих для
2. Відомості про освіту зазначають лише ті, які
3. На прочитання резюме в середньому витрачається

4. Популярним є і відеорезюме, у якому людина
5. Коротко вказується найбільш важлива інформація про
6. Досвід роботи вказується у
7. Додаткові відомості (хобі, особисті якості,

Завдання 9. Прочитайте, які існують типи резюме. Зверніть увагу на їх відмінності.

Завдання 10. Прочитайте приклади резюме та скажіть, до яких типів вони належать. Назвіть складові резюме.

1.

Борисенко Ірина Іванівна

Адреса: м. Запоріжжя, вул. Дем'яненко, 8, кв. 13

Телефон: (063) 577- 4356

e-mail: i.borusenko@gmail.com

Мета: отримання роботи фармацевта, провізора.

Досвід роботи:

- аптека «Благодать» з 2013 по 2016 рр.– провізор.
- ТОВ «Аптека «Низьких цін» з 2013 по 2014 рр. – завідувача аптекою.
- ТОВ «Асторія Прайм Сервіс» з 2011 по 2012 рр. – провізор.
- аптека «Спецаптека Ендокринологія» з 2008 по 2010 рр. – фармацевт.
- аптека «Риф» з 2004 по 2008 рр. – фармацевт.
- аптека КП «Фармація» з 2000 по 2004р. – фармацевт.

Функціональні обов'язки:

- Консультування клієнтів з лікарських препаратів і лікувальної косметики;
- Реалізація лікарських засобів і супутніх товарів (робота з касовим апаратом);
- Забезпечення та дотримання фармацевтичного порядку і санітарно-гігієнічного режиму на робочому місці;
- Прийом товару, його розподілення по місцях зберігання відповідно до вимог фармацевтичного порядку, забезпечення умов зберігання асортименту аптеки;
- Проведення контролю якості лікарських засобів на стадіях зберігання та реалізації;
- Ведення звітності.
- Досвідчений користувач: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Access, Outlook), відмінне знання 1С 7.7, Торгівля + Склад, 1С 8.2, 8.3, Управління торгівлею, електронна звітність.

Освіта: 1995-2000 рр., Запорізький державний медичний університет, диплом магістра.

2.

Іванченко Володимир Анатолійович
Адреса: м. Запоріжжя, вул. Васильєва, 15, кв. 16
Телефон: (063) 477-8281
e-mail: v.ivanchenko@gmail.com

Мета: отримання роботи фармацевта, провізора.

Досвід роботи: аптека «Низьких Цін» з 11.08. 2021 по 15.11.2021 рр.– фармацевт.

Обов'язки:

- продаж лікарських та медичних препаратів;
- прийом товару, його розподілення по місцях зберігання відповідно до вимог фармацевтичного порядку та підтримання порядку в аптеці;
- консультування клієнтів;
- дотримання стандартів обслуговування;
- контроль терміну придатності медикаментів.

Освіта: навчаюсь на IV курсі Запорізького державного медичного університету.

Особисті якості: швидко навчаюсь, цілеспрямована, ввічлива, працьовита, не конфліктна, відповідальна.

Додаткова інформація: вільне володіння українською і англійською мовами. Права водія категорії «В».

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Не треба вказувати або включати в резюме:

- всю вашу трудову біографію (насправді вашого потенційного роботодавця цікавлять тільки останні 3–5 місць роботи й період не більше 10 років);
- ваші фізичні дані й опис здоров'я;
- ваші слабкі сторони;
- причини, через які ви пішли з роботи;
- рекомендаційні листи або імена людей, які можуть вас рекомендувати (підготуйте цей список окремо, він може знадобитися на співбесіді).

Завдання 11. Відредагуйте резюме.

РЕЗЮМЕ

Мета: отримання роботи фармацевта, провізора.

Досвід роботи:

жовтень 2019 р., фармацевт - "Волиньфармпостач", аптека №20 (стаж 2 роки 9 місяців)

Освіта

- Навчальний заклад:., Луцька філія Товариства з обмеженою відповідальністю "Медичний коледж "Монада", спеціальність "Фармація", професійна кваліфікація - фармацевт, диплом молодшого спеціаліста (денна форма навчання);

Період навчання: 1 вересня 2016 р. - 7 липня 2019р.

- Навчальний заклад: Національний медичний університет імені О.О.Богомольця,

спеціальність "Фармація" (заочна форма навчання)

Період навчання: вересень 2019 р., 3 курс

Водійські права: категорія В

Додаткова освіта:

семинар "Належна фармацевтична практика. Імплементація протоколів провізора/

фармацевта (сертифікат №17, 4 год).

Дата народження: 12.11.2000

Місце проживання: вул. Молодіжна, 6 с.Дерно

Сімейне положення: одружена

Контактний телефон: +380502083632

e-mail: aniachernacka@gmail.com

Функціональні обов'язки:

- Консультування клієнтів з лікарських препаратів і лікувальної косметики;

- Реалізація лікарських засобів і супутніх товарів (робота з касовим апаратом);

- Забезпечення та дотримання фармацевтичного порядку і санітарно-гігієнічного режиму на робочому місці;

- Прийом товару, його розподілення по місцях зберігання відповідно до вимог фарм.порядку, забезпечення умов зберігання асортименту аптеки;

- Проведення контролю якості лікарських засобів на стадіях зберігання та реалізації;

- Ведення звітності.

Професійні навички:

- Володію теоретичними і практичними навичками лікаря.
- Акуратно і грамотно заповнюю медичну документацію.
- Постійно підвищую свій рівень професійних знань.
- Консультування з лікарських препаратів, лікувальної косметики.
- Знання асортименту лікарських засобів.

Особисті якості:

Комунікабельність, стресостійкість, активність, уважність, доброзичливість, ввічливість, терплячість.

Хоменко Анна Олександрівна

Завдання 12. Складіть своє резюме.

ТЕМА 3. ЗАЯВА ЯК ВИД ДІЛОВОГО ДОКУМЕНТА ФАРМАЦЕВТА

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

Повідо́млення – message
мі́сце ві́никнення – place of origin
проха́ння – request
вну́трішній – internal
зо́внішній – external
адреса́т –addressee
адреса́нт – sender
сто́впчик – column
власнору́чно – autographically
примі́рник – copy
послідо́вність – order
підста́ва – basis

Завдання 2. Утворіть множину іменників.

Наприклад: *книга – книги.*

повідомлення –
прохання –
місце –
адресат –
адресант –
примірник –

підстава –
послідовність –

Завдання 3. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Повідомляти – повідомити (*to inform*) кого?/кому? про що?

Нас повідомили про те, що іспит перенесено з 8-00 на 11-00.

Розрізняти – розрізнити (*distinguish*) кого? що?

Розрізняють три класи лікарських засобів.

Зазначати – зазначити (*to indicate*) що? де?

Треба зазначити, що це дуже важлива інформація.

Розташовуватися – розташуватися (*to locate*) де?

Аптека розташовується біля зупинки.

Подавати – подати (*to present*) що? куди?

Подай мені ручку, будь ласка.

Додавати – додати (*to add*) що? куди?

Разом з довідкою, додайте, будь ласка, квитанцію про оплату.

Обґрунтовувати – обґрунтувати (*to justify*) що?

Обґрунтуйте, будь ласка, чому Ви запізнилися?

Завдання 4. Складіть та запишіть речення з новими словами.

Прохати, розрізняти, розташовуватися, послідовність.

Завдання 5. Доповніть речення, обравши необхідне слово з довідки.

1. Вправу № 56 необхідно записати у зошиті, а вправу № 67 зробити ... 2. Деканат ... студентам про зміни у розкладі. 3. Мама ... доньку приготувати вечерю. 4. До заяви треба ... копію паспорта. 5. ... такі методи дослідження. 6. Студент ... свою відповідь на екзамені.

Довідка: розрізняти, обґрунтовувати, просити, усно, додавати, повідомляти.

Пригадайте, які сполучники використовуються у складному реченні.

Завдання 6. Закінчіть речення, використовуючи необхідний сполучник причини.

1. Прошу надати мені час для відпрацювання моїх боргів з анатомії ...
2. Прошу Вас дозволити мені перескласти залік з латинської мови ...
3. Прошу надати мені академічну відпустку ...
4. Прошу Вас дозволити мені скласти літню сесію раніше...
5. Прошу звільнити мене від занять...

Завдання 7. Замініть речення зі сполучником *але* на речення зі сполучниками *хоча, незважаючи на, незважаючи на те, що*.

1. Ми втомилися, але продовжували писати тест.
2. На вулиці було холодно, але хлопець не вдягнув куртку.
3. Друзі вийшли з дому вчасно, але запізнилися у кіно.
4. У Моніки не було грошей, але вона пішла у кафе.
5. Викладач пояснив тему студентам двічі, але вони не зрозуміли.

Завдання 8. Замініть речення зі сполучником *у результаті того, що* на речення зі сполучниками *внаслідок того, що та у зв'язку з*.

1. У результаті того, що не було транспорту, я запізнився. 2. У результаті того, що був карантин та магазини були зачинені, я не зміг купити халат. 3. У результаті переїзду, я загубив документи. 4. У результаті поганого самопочуття, вчора я не прийшов на заняття. 5. У результаті того, що я загубив студентський квиток, я не зміг поїхати на екскурсію.

Завдання 9. Прочитайте текст. Скажіть, до якого стилю він відноситься.

Заява

Заява – це офіційне повідомлення в усній (доповідь) або письмовій (документ) формі з певним проханням (рідше пропозицією).

За місцем виникнення розрізняють заяви внутрішні і зовнішні, які бувають від організацій, установ (службові) та особисті. У зовнішній особистій заяві обов'язково зазначається повна домашня адреса, а в службовій – повна адреса установи, підприємства. У внутрішній заяві адреса не обов'язкова. У заяві інформація розташовується у такій послідовності:

1. Адресат (назва установи або посада, прізвище та ініціали керівника, на ім'я яких подається заява; розміщується праворуч).

2. Адресант (назва установи або посада, прізвище, ім'я та по-батькові, іноді адреса і паспортні дані особи, яка звертається із заявою; також розміщується праворуч, нижче у стовпчик під адресатом).

3. Назва виду документа (посередині рядка пишеться слово «Заява» з великої літери, крапка не ставиться).

4. Текст (з великої літери і з абзацу починається текст заяви, де чітко викладається прохання з коротким його обґрунтуванням).

5. Підстава (додаток): перелік документів, доданих до заяви на підтвердження її правомірності.

6. Дата (ліворуч від тексту).

7. Підпис (праворуч від дати після тексту).

Заява пишеться власноручно в одному примірнику.

Завдання 10. Відповідайте на запитання.

1. Що таке заява?
2. Які бувають види заяв?
3. Що обов'язково зазначається у зовнішній заяві?
4. Що необхідно написати в першу чергу?
5. Де потрібно написати дату?
6. Де потрібно поставити підпис?
7. Як пишеться заява?

Завдання 11. Ознайомтеся з прикладами заяв.

<p>Ректорові(Ректору) Запорізького національного медичного університету проф.Колеснику Ю.М. студентки 2-го курсу групи 21а Харідас Моніки</p>	
<p>Заява</p> <p>Прошу надати мені академічну відпустку терміном 1 рік у зв'язку з хворобою. До заяви додаю медичну довідку.</p>	
<p>10.07.2020</p>	<p>Підпис</p>
<p>Деканові(Декану) II міжнародного факультету доц. Іваненку Т. В. студента I курсу спеціальності «Фармація, промислова фармація» групи 23 Ель-Буазизи Каріма</p>	
<p>Заява</p> <p>Прошу звільнити мене від занять 26 жовтня 2019 року в зв'язку з</p>	

участю в університетській олімпіаді з української мови.

25.10.19

Підпис

Завідувачу аптеки «Низькі ціни»
Івановій О.В.
Світличної Марії Олександрівни,
яка проживає за адресою:
м. Запоріжжя, вул. Сталеварів,
буд.7, кв.5

Заява

Прошу призначити мене на посаду провізора на 0, 75 ставки на період із 29 серпня 2021 року по 29 грудня 2021 року з оплачуванним випробним терміном із 29 серпня 2021 року по 15 жовтня 2021 року.

Додаток:

1. Копія диплому про вищу освіту.
2. Копія паспорту та ідентифікаційного коду.
3. Дві фотокартки розміром 3 х 4.
4. Довідка про проходження медичного огляду.

29.09.2021

Підпис

Завдання 12. Заповніть пропуски у поданих бланках.

Деканові(Декану)
II міжнародного факультету
доц. Іваненку Т. В.
студента (-ки) ____ курсу
спеціальності « _____ »
групи ____

Заява

_____ дозволити _____ відпрацьовувати мої борги (нб, «2») з таких предметів: _____ кожен день.

Завідувачу аптеки « _____ »

фармацевта _____

Заява

_____ надати _____ відпустку без збереження заробітної плати із _____ по _____ у зв'язку із _____ .

Завдання 13. Складіть заяви на такі теми:

- а) відпрацювання;
- б) перескладання іспиту;
- в) поїздка додому.

**ЗБ2. СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАРМАЦЕВТА**

Усне спілкування – процес говоріння.

1. За способом взаємодії між комунікантами виділяють:

- монологічне (говорить один учасник спілкування);
- діалогічне (зазвичай розмовляє двоє осіб);
- полілогічне спілкування (розмовляють троє і більше учасників).

2. За кількістю учасників виокремлюють:

- індивідуальне (спілкуються двоє);
- колективне спілкування.

3. З урахуванням каналів комунікації виділяють:

- безпосереднє спілкування ("обличчя до обличчя");
- опосередковане (телефон, радіо, телебачення).

Oral communication is the process of speaking.

1. According to the method of interaction between the communicants there are:

- monological (one communicator speaks);
- dialogical (usually two people talk);
- political communication (three or more participants speak).

2. According to the number of participants, a distinction is made between:

- individual (two people talk);
- collective communication.

3. According to the channels of communication, there are:

- direct communication ("face to face");
- indirect (telephone, radio, television).

**ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ
ФАРМАЦЕВТА**

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

спілкува́ння – communication

верба́льні компо́ненти – verbal components

неверба́льні компо́ненти – non-verbal components

реаліза́ція за́думів – implementation of ideas

забезпечення успішного спілкування – ensuring successful communication
етичні норми і правила – ethical norms and rules
ярлик – label
сукупність – set
хороший тон – good manners
позначення – marking
глибока давнина – ancient times
неписані правила – unwritten rules
зовнішні прояви – external manifestations
взаємовідносини – relationship
природні інстинкти – natural instincts
приглушити – to muffle
заснований – founded
взаємна повага – mutual respect
звичка – habit
поведінка – behavior
ставлення до людей – attitude towards people
уявлення – idea
процес мовлення – speech process
використання – using
встановлення – installation
збереження – preservation
закріплення – fixing
пов'язаний – connected
властивий – characterized
вікликаний – cause

Завдання 2. Утворіть множину іменників.

Наприклад: *компонент – компоненти.*

людина
мова
правило
різновид
інформація
навичка
ярлик
інстинкт
етикетка
реалізація
функція

Завдання 3. Прочитайте іменники. Запишіть, від яких прикметників вони утворені.

Вірність –
Зовнішність –
Поважність –
Доброзичливість –
Привітність –
Старість –
Молодість –
Сміливість –
Чесність –
Щедрість –
Працелюбність –
Суворість –

Завдання 4. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Складатися – скластися (*to consist*) **з чого?** з компонентів.

Залежати (*to depend*) **від чого?** від навичок спілкування.

Володіти (*own*) **чим?** навичками.

Дотримуватися – дотриматися (*to follow*) **чого?** етичних норм.

Регулювати – (*to regulate*) **що?** взаємовідносини людей.

Протиставити – протиставляти (*to oppose*) **що?** правила.

Виховувати – виховати (*to cultivate*) **що?** звичку.

Передбачати – передбачити (*to provide*) **що?** реакцію.

Здійснювати – здійснити (*to make*) **що?** вплив.

Завдання 5. Запишіть речення, поставивши подані в дужках слова у правильній формі.

1. Спілкування як різновид діяльності людини складається з (вербальні та невербальні компоненти).

2. (Забезпечення успішного спілкування) людина повинна дотримуватися відповідних етичних норм.

3. Починаючи з (глибока давнина) стали складатися неписані правила норм поведінки.

4. Ці правила виховували (звичка) узгоджувати свою поведінку і ставлення до людей.

5. Регулююча функція (регулятивна) — регулює (характер) стосунків адресата і адресанта.

6. Функція впливу (імперативна, волюнтативна) - передбачає (реакція) співбесідника.

7. Привернути увагу – означає здійснити (вплив) на співбесідника.

Завдання 6. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Спілкування як різновид діяльності людини складається з вербальних та невербальних компонентів.

Вербальні компоненти – слова, словосполучення, речення, тексти, за допомогою яких передається інформація.

Невербальні компоненти – *кінестетика* (жести, міміка, зоровий контакт, хода, постава тіла), *естралінгвістика* (паузи, кашель, зітхання, сміх, плач), *просодика* (темп і манера мовлення, тон, тембр, спосіб артикуляції), *проксемика* (відстань між мовцями – дистанція), *графеміка* (почерк, специфіка розміщення розділових знаків, символіка скорочення), *зовнішній вигляд* (одяг, стиль, прикраси, зачіска, мейк-ап), *такесика* (потискання рук, поцілунки, дотики, погладжування, поплескування), *запахи*, *хронеміка* (час спілкування).

Людина – істота соціальна, її життя неможливе без спілкування, причому успіх реалізації усіх задумів залежить від того, наскільки людина володіє навичками спілкування. Для забезпечення успішного спілкування людина повинна дотримуватися відповідних етичних норм і правил – етикету. Свою назву етикет отримав на початку XVII ст. від французького слова *l'etiquette* - ярлик, напис, етикетка, хоча, звичайно ж, сукупність правил хорошого тону існувала задовго до їх позначення спеціальним терміном.

Починаючи з глибокої давнини стали складатися неписані правила, що регулюють зовнішні прояви взаємовідносин людей. Вони були викликані потребою приглушити природні інстинкти і протиставити їм правила соціального життя, засновані на взаємній повазі інтересів. Ці правила виховували звичку узгоджувати свою поведінку і ставлення до людей з уявленнями про поважність, доброзичливість, привітність в спілкуванні.

З історії етикету

Міжнародним еталоном у давнину вважався грецький етикет. За його правилами посол не мав права перебивати того, з ким розмовляв. Йому потрібно було терпляче вислухати все, що йому хотіли сказати. Антична історія зберегла правила ведення бесід. Під час переговорів не прийнято було привселюдно обвинувачувати третіх осіб.

Мовленнєвий етикет – це сукупність мовних засобів, які регулюють поведінку людини у процесі мовлення, і правил їх використання в різних ситуаціях спілкування.

Функції мовленнєвого етикету:

1. Контактна (фатична) функція — встановлення, збереження чи закріплення, підтримуваних зв'язків і стосунків, індивідуальних чи соціально-масових.
2. Функція ввічливості (конотативна) — пов'язана з проявами ввічливого поведіння членів колективу один з одним.
3. Регулююча функція (регулятивна) — регулює характер стосунків адресата і адресанта.
4. Функція впливу (імперативна, волюнтативна) - передбачає реакцію співбесідника — вербальну, жестову, діяльнісну.
5. Функція звертальна (апелятивна) — тісно пов'язана з імперативною, бо привернути увагу, означає здійснити вплив на співбесідника.
6. Емоційно-експресивна (емотивна) функція — властива не усім одиницям мовленнєвого етикету.

Завдання 7. Відповідайте на запитання.

1. З яких компонентів складається спілкування?
2. Назвіть, що входить до складу вербальних компонентів?
3. Без чого неможливе життя людини?
4. Чого повинна дотримуватися людина, щоб забезпечити успішне спілкування?
5. Від якого слова отримав свою назву етикет?
6. Що таке мовленнєвий етикет?
7. Назвіть функції мовленнєвого етикету.

Завдання 8. Прочитайте приклади найбільш типових формул мовного етикету. Перекладіть їх. Зверніть увагу на їх використання.

Формули вітання	Формули прощання
<p><i>Добрий ранок!</i> <i>Доброго ранку!</i> <i>Добрий день!</i> <i>Доброго дня!</i> <i>Добридень!</i> <i>Добрий вечір!</i> <i>Здрастуйте!</i> <i>Моє шанування!</i> <i>Вітаю Вас!</i></p> <p>– Вітаючись, добирайте ту вітальну формулу, яка підходить для даної ситуації.</p> <p>– Вітаючись, привітно посміхайтесь. Дивіться людині у вічі. Вітаючись, не тримайте руки в кишенях. Зніміть рукавички (у рукавичках може дозволити собі вітатися лише жінка).</p> <p>– Якщо Ви молодший, вітайтеся першим.</p> <p>– Якщо Ви кудись зайшли (до установи, до квартири чи оселі друзів), вітайтеся першим</p>	<p><i>Прощайте!</i> <i>Прощавайте!</i> <i>До зустрічі!</i> <i>До побачення!</i> <i>Щасливо!</i> <i>Дозвольте попрощатись!</i> <i>Бувай (бувайте) здорові!</i> <i>На все добре!</i> <i>На жаль, я поспішаю.</i> <i>Сподіваюсь, ми незабаром побачимося.</i></p> <p>Якщо бесіда перервалася, але співрозмовники ще побачаться, можна сказати так:</p> <p><i>Ми ще побачимося.</i> <i>Я з вами не прощаюсь.</i> <i>Я не надовго.</i></p>

<p>(першою).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Жінку має вітати чоловік (руку для вітання першою подає жінка). – Підлеглий має привітати свого керівника. – Незалежно від віку, статі, посади тощо першим (першою) вітається особа, яка заходить до кімнати (кабінету). 	
<p>Вислови вибачення</p> <p><i>Вибачте</i> <i>Пробачте</i> <i>Даруйте</i> <i>Прошу вибачення</i> <i>Мені дуже шкода</i> <i>Прийміть мої вибачення</i> <i>Перепрошую</i></p>	<p>Формули прохання</p> <p><i>Будь ласка</i> <i>Будьте ласкаві</i> <i>Прошу Вас</i> <i>Маю до Вас прохання</i> <i>Чи можу звернутися до Вас із проханням...</i> <i>Дозвольте Вас попросити</i></p>
<p>Формули подяки</p> <p><i>Спасибі!</i> <i>Дякую!</i> <i>Прийміть мою найсердечнішу (найщирішу) подяку.</i> <i>Будемо вдячні, якщо Ви ...</i> <i>Велика подія.</i> <i>Дозвольте висловити вдячність.</i> <i>Красно дякую.</i> <i>Я Ваш боржник.</i></p>	<p>Конструкції побажання</p> <p><i>Будь(-те) щасливий (-а, і)!</i> <i>Щасливої дороги!</i> <i>Успіхів тобі (Вам)!</i> <i>Хай щастить!</i></p>
<p>Фрази ритуалу знайомства</p> <p><i>Знайомтесь ...</i> <i>Я хочу представити тобі (Вам).... Дозволь(-те) представити (познайомити, рекомендувати)</i> <i>Рекомендую</i> <i>Маю честь представити (рекомендувати) тощо.</i></p>	<p>Звертання</p> <p><u>У кличному відмінку!</u> <i>Мамо, тату, доню, сину, сестро, брате, бабусю, дідуся, пані, пане, панно, паничу, панове, добродію, добродійко, добродії, товаришу, товариство, друже, приятелю, подруго, колего...</i></p>
<p>Згода, підтвердження</p> <p><i>Згоден</i></p>	<p>Заперечення</p> <p><i>Ні</i></p>

<p><i>Я не заперечую Домовилися Ви маєте рацію Це справді так Звичайно Певна річ Так Напевно Обов'язково Безперечно Безсумнівно Безумовно Ми в цьому впевнені Будь ласка (прошу) Гаразд (добре) З приємністю (із задоволенням)</i></p>	<p><i>Ні, це не так Нас це не влаштовує Я не згодний(-а) Це не точно Не можна Не можу Ні, не бажаю Ви не маєте рації Ви помиляєтеся Шкодую, але я мушу відмовитися Дякую, я не можу Про це не може бути й мови</i></p>
<p>Співчуття</p> <p><i>Я Вас розумію Я відчуваю Вашу схвильованість (Ваш біль, Вашу стривоженість, Ваше хвилювання) Це болить і мені Це не може нікого залишити байдужим Я співпереживаю Не впадайте у відчай (час усе розставить на місця, час вилікує, загоїть рану, втамує біль ...)</i></p>	<p>Пропозиція, порада</p> <p><i>Дозвольте висловити мою думку щодо... А чи не варто б... Чи не спробувати б Вам... Чи не були б Ви такі ласкаві прийняти мою допомогу (вислухати мою пропозицію, пораду) Чи не погодилися б Ви на мою пропозицію...</i></p>

Завдання 9. Складіть діалоги за такими ситуаціями.

Використовуйте типові формули мовного етикету.

- 1) Ви випадково зустрілися з другом, якого не бачили дуже давно. Розпитайте, як у нього справи.
- 2) Вас запросили у кіно, але у вас інші плани і Ви не зможете піти. Поговоріть з другом та поясніть, чому Ви відмовляєтесь.
- 3) Ви зустріли друга та дізналися, що його звільнили з роботи. Поговоріть з ним та підтримуйте його.

Завдання 10. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

загальнопри́йнятий поря́док – generally accepted order
формува́ння пра́вил – formation of rules
взаєморозумі́ння – mutual understanding
керівни́к – manager
підле́глий – subordinate
робіть усе́ вча́сно – do everything on time
не говори́ть за́йвого – don't say too much
співчу́ття – compassion
недо́лік – imperfection
перева́га – advantage
вра́ження – impression
жарго́нні слова́ – slang words
обра́зливі ви́рази – offensive expressions
бу́дьте обере́жні – be careful
відві́дувач – visitor
службо́ві взає́мини – service relations
підне́сений на́стрій – elation
почуття́ гу́мору – sense of humor
продукти́вність – productivity
порядна лю́дина – decent person
розпоря́дження – order
хи́бний – false
заохóчувати – to encourage
кара́ти – to punish
гі́дність – dignity
пиха́тість – insolence
лицеми́рство – hypocrisy

брехня – lie

Завдання 11. Доповніть таблицю спільнокореневими словами.

Дієслово	Іменник
	заохочування
говорити	
	покарання
розмовляти	
	спілкування
працювати	
	розуміння
дотримуватися	
	зустріч

Завдання 12. Складіть та запишіть речення з 5-6 словами із завдання 10.

Завдання 13. Доповніть речення, обравши необхідне слово з довідки, поставивши його у правильну форму.

1. Діловий етикет – це і форма відносин на роботі. 2. Основною функцією ділового етикету є 3. Будьте пунктуальними, призначені зустрічі вносьте у свій робочий календар, тобто 4. Треба дуже уважно стежити за тим, що Ви говорите –5. Якщо у Вас немає достатньо ... до Ваших клієнтів – це Ваша величезна помилка. 6. Намагайтеся уникати жаргонних слів і 7. Етикет службових взаємин стосується всіх – і підлеглих, і 8. Учені довели, що ... позитивно впливає на здоров'я

людини. 9. Треба вміти визнати свою помилку, якщо ваше ... виявилось хибним. 10. Основною моральною умовою ... між керівниками й підлеглими є повага до гідності інших.

Довідка: керівники, формування правил, робіть усе вчасно, співчуття, гарний настрій, образливі вирази, не говоріть зайвого, розпорядження, загальноприйнятий порядок, службові взаємовідносини.

Завдання 14. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Сприяти – посприяти (*to contribute*) чому? полегшенню.

Відбуватися – відбутися (*to occur*) де? між ким/чим? між людьми.

Висловлювати – висловити (*to express*) що? думку.

Відкидати – відкинути (*to push*) кого?що? людину.

Вимовляти – вимовити (*to pronounce*) що? імена.

Зберігати – зберігти (*to save*) що? таємниці.

Підвищувати – підвищити (*to increase*) що? продуктивність

Визнавати – визнати (*to recognize*) що? помилку.

Сперечатися – посперечатися (*to argue*) через що? через дрібниці.

Принижувати – принизити (*to humiliate*) кого? людей.

Оточувати – оточити (*to surround*) кого? людину.

Завдання 15. Доповніть речення, обравши необхідне дієслово із завдання 14 та поставивши його у правильну форму.

1. Вчора ввечері у пацієнта ... температура тіла. 2. Я запрошую тебе на концерт, який ... наступного тижня. 3. Декан ... подяку викдачам за їх гарну працю. 4. Невміння правильно писати й говорити нерідко ... людину назад. 5. Правильно ... власні імена. 6. таємниці своїх друзів та нікому їх не розповідайте. 7. Найголовніше – це вміти свою помилку. 8. ... собі сперечатися через дрібниці. 9. Інтелігентна людина ніколи не дозволить собі

... інших людей. 10. Марія дуже щаслива людина, тому що її ... гарні, вірні та щирі друзі.

Завдання 16. Прочитайте текст.

⁴**Діловий етикет** – це загальноприйнятий порядок і форма відносин на роботі, норми поведінки в ситуації офіційного спілкування. Основною функцією ділового етикету є формування правил, що сприяють полегшенню взаєморозуміння між

людьми в діловій сфері.

Розрізняють два види ділового спілкування:

- між рівними членами одного колективу(горизонтальне);
- між керівником і підлеглими (вертикальне).

Таке спілкування має відбуватися відповідно до норм і настанов ділового етикету.

Шість основних принципів ділового етикету:

- 1. Робіть усе вчасно.**
- 2. Не говоріть зайвого.**
- 3. Будьте люб'язні, доброзичливі й привітні.**
- 4. Думайте про інших, а не тільки про себе.**
- 5. Одягайтеся, як належить.**
- 6. Говоріть і пишійть гарною мовою.**

Вимоги до етикету мовленнєвого спілкування:

- намагайтеся уникати жаргонних слів і образливих виразів;
- умійте слухати інших і показувати, що Вам це цікаво;

⁴ <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS8gMtAQva83LaVmslqFAzKUJ0vySHRSw-vkNfmGMRBWRW9DjUB>

•говорить правильно й дотримуйтеся правил граматики в усному й писемному мовленні;

•правильно вимовляйте власні імена;

•усі службові таємниці зберігайте при собі;

•будьте дуже обережні з тією чи іншою інформацією, яку можуть почути товариші зі служби чи відвідувачі під час зустрічі чи телефонних переговорів, особливо якщо бесіда має особистий характер.

Етикет службових взаємин стосується всіх – і підлеглих, і керівників. Правила й вимоги етикету є обов'язковими для кожного, бо сприяють створенню здорового морально-психологічного клімату й піднесеного настрою. Добре, якщо людина має почуття гумору й цінує його в інших. Учені довели, що гарний настрій позитивно впливає на здоров'я людини й підвищує продуктивність її праці. Керівникові завжди слід пам'ятати, що зауваження підлеглому варто робити віч-на-віч. Треба вміти визнати свою помилку, якщо ваше розпорядження виявилось хибним; вміти заохочувати, вміти карати; бути коректним, не дозволяти собі сперечатися через дрібниці. Кожен співробітник установи має володіти загальною культурою, інтелектом, бути порядною людиною. Основною моральною умовою службових взаємовідносин між керівниками й підлеглими є повага до інших, адже по-справжньому інтелігентна людина не вдається до брехні, пихатості, лицемірства, зарозумілості та інших вад, які принижують і ображають людей, котрі її оточують. Отже, ввічливість – найголовніше правило етикету службових взаємин.

Завдання 17. Відповідайте на запитання.

1. Діловий етикет – це ... ?
2. Що є основною функцією етикету?
3. Назвіть два види ділового спілкування.
4. Назвіть шість основних принципів ділового етикету.
5. Кого стосується етикет службових взаємин?

6. Як гарний настрій впливає на здоров'я людини?
7. Як керівникові варто робити зауваження підлеглому?
8. Що є основною моральною умовою службових взаємовідносин між керівниками й підлеглими?
9. Назвіть найголовніше правило етикету службових взаємин.

Завдання 18. Закінчіть речення.

1. Будьте уважні до навколишнього й пам'ятайте про звичайні правила ввічливості, тобто
2. Треба дуже уважно стежити за тим, що Ви говорите, і чітко уявляти, які
3. Культура будь-якої організації складається з ...
4. Якщо у Вас немає достатньо співчуття до Ваших клієнтів, немає розуміння їхніх недоліків і проблем, – це ...
5. Говоріть правильно й дотримуйтеся правил ...
6. Будьте дуже обережні з тією чи іншою інформацією, яку ...
7. Кожен співробітник установи має володіти ...
8. По-справжньому інтелігентна людина не вдається до ...

Прочитайте психологічний тест. Відповідайте на запитання й дізнайтеся, чи приємно з вами спілкуватися?

1. Ви більше любите слухати, ніж говорити?
2. Ви завжди можете знайти тему для розмови навіть із незнайомою людиною?
3. Ви завжди уважно слухаєте співрозмовника?
4. Чи любите ви давати поради?
5. Якщо тема розмови вам нецікава, чи станете ви показувати це співрозмовникові?
6. Нервуєте, коли вас не слухають?
7. У вас є власна думка з будь-якого питання?

8. Якщо тема розмови вам не знайома, чи станете ви її розвивати?
9. Ви любите бути в центрі уваги?
10. Є хоча б три предмети (напрями), з яких ви маєте доволі широкі знання?
11. Ви гарний оратор?

Результати:

Якщо ви відповіли позитивно на питання 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, можете зарахувати собі по одному балу за кожний з них. І по одному балу, якщо Ви відповіли „ні” на запитання 4, 5.

Від 1 до 3. Важко сказати, чи ви мовчун, з якого не витягнеш ні слова, чи настільки товариські, що вас намагаються уникати, але факт залишається фактом: спілкуватися з вами не завжди приємно, а часом навіть важко. Вам варто було б над цим задуматися.

Від 4 до 9. Ви, можливо, і не занадто товариська людина, але майже завжди уважний і приємний співрозмовник. Ви можете бути й доволі неуважним, коли не в дусі, але не чекаєте від оточення в такі хвилини особливої уваги до вашої персони.

Від 9 до 11. Ви, напевно, один із найприємніших у спілкуванні людей. Навряд чи друзі можуть без вас обійтися. Це прекрасно. Виникає тільки одне питання: чи не доводиться вам іноді грати, як на сцені?

Завдання 19. Знайдіть у тесті вставні слова. Яку функцію вони виконують.

ТЕМА 2. БЕСІДА ПРОВІЗОРА З ХВОРИМ ПРИ ВИБОРІ БЕЗРЕЦЕПТУРНОГО ПРЕПАРАТУ

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

упорядкована розмова – ordered conversation

кваліфікований – qualified
стан здоров'я – health status
певний – fixed
скарга – complaint
узагальнений алгоритм – generalized algorithm
випуск лікарських препаратів – release of medicinal products
симптоматичне лікування – symptomatic treatment
незначні порушення – minor violations
втручання – interference
придбаний – be purchased
оптимальний варіант – the best option
відповідна група – appropriate group
належна інформація – proper information
зобов'язаний – obliged
вплив – influence
недоцільне застосування – inappropriate use
відмова – refusal
побічні ефекти – side effects
залишок – remainder
курс лікування – course of treatment
натирати – to rub
намащувати – to lubricate
накладати – to apply
знеболювальне – painkiller
мікстура – mixture
бинт – bandage
шприц – syringe
гігієна – hygiene
приймати – to take

вжива́ти – to use

Завдання 2. Утворіть форму множини іменників.

Наприклад: аптека – аптеки.

Аптекарь –
Фармацевт –
Мікстура –
Наркоз –
Бинт –
Гігієна –
Вакцина –
Алергія –
Знеболювальне –
Препарат –

Завдання 3. Доберіть до поданих іменників прикметники, скориставшись словами з довідки. Запишіть словосполучення.

Алергія, косметика, вакцина, бинт, дія, мікстура, препарати, знеболювальне, фармацевт, аптека, гігієна, інформація, розмова, лікування, варіант.

Довідка: лікувальний, особистий, інфекційний, ефективний, широкий, великий, лікарський, хімічний, сильний, дитячий, належний, важливий, оптимальний, симптоматичний.

Зверніть увагу на творення числівників двічі, тричі.

Утворення числівників			
Скільки?			
Два (рази)	двічі;	три (рази)	тричі.

Завдання 4. Змініть числівники у реченні за зразком.

Зразок: Таблетки треба вживати **два рази** на день – таблетки треба вживати **двічі** на день.

1. Антибіотики пацієнт вживає два рази на добу. 2. Мазь потрібно наносити три рази на день. 3. Хвора вживає ліки три рази на день: вранці, вдень і ввечері. 4. Хвору ногу треба натирати маззю два рази на день. 5. Під час хвороби вітамін С можна вживати два рази на добу. 6. Під час хвороби пацієнт відвідує лікаря два-три рази на тиждень. 7. Мікстуру пацієнтка вживає три рази на день. 8. Людина має проходити обстеження у стоматолога два рази на рік. 9. Знеболювальне можна прийняти максимум три рази на день.

Завдання 5. Прочитайте дієслова, проаналізуйте дієслівне керування.

Грунтуватися (*be based*) **де? на чому?** на запитаннях і відповідях.

розраховувати – розрахувати (*to expect*) **на що?** на допомогу.

надавати – надати (*to give*) **що?** належну інформацію

відпускатися (*be available*) **без чого?** без рецепту.

застерігати – застерегти (*to warn*) **від чого?** від неправильного застосування.

визначати – визначити (*to determine*) **що?** захворювання.

вимагати (*to require*) **чого?** втручання лікаря.

обирати – обрати (*to choose*) **що?** оптимальний варіант.

зникати – зникнути (*to disappear*) **коли? після чого?** після лікування.

виникати – виникнути (*to arise*) **коли? після чого?** після неправильного прийому.

Завдання 6. Запишіть речення, поставивши подані в дужках слова у правильній формі.

1. Бесіда – це предметна упорядкована розмова, що ґрунтується на (запитання і відповіді).
2. Кожна людина розраховує на те, що їй нададуть (кваліфікована допомога) щодо стану її здоров'я.
3. Провізор може надавати консультації про лікарський засіб з тієї умови, якщо він відпускається без (рецепта).
4. Цей симптом захворювання вимагає обов'язкового втручання лікаря.
5. Визначити фармакологічну групу препаратів для лікування (цей симптом).
6. Надати (хворий належна інформація) про обраний препарат.
7. Провізор повинен проконтролювати, чи зрозумів відвідувач (інформація про препарат).

Завдання 7. Прочитайте текст.

⁵**Бесіда** – це предметна упорядкована розмова, що ґрунтується на запитаннях і відповідях.

Види бесіди:

- 1) Фронтальна, індивідуальна, групова (за кількістю співбесідників);
- 2) Офіційна та неофіційна;
- 3) У робочий і неробочий час;
- 4) Попередня, основна (при виборі кандидата на місце);

⁵ <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTrsTQPB28JWvg0vkLhHvAuwmvCZWzbWycAC-qEQoDFHjHNFvj>

5) Бесіда-опитування, дисциплінарна бесіда, бесіда-зондування, бесіда-інструктаж, бесіда-мотивація, бесіда-інформування, бесіда-прийом, бесіда-іспит, бесіда при прийомі на роботу, бесіда при звільненні (з метою).

Кожна людина, звертаючись до працівників аптеки (фармацевтів чи провізорів), розраховує на те, що їй нададуть кваліфіковану допомогу щодо стану її здоров'я. Провізор може надавати консультації про певний лікарський засіб за тієї умови, якщо він відпускається без рецепту.

Бесіда провізора з відвідувачем аптеки при виборі безрецептурного препарату буде вибудовуватися залежно від скарг, які відвідувач висловив. Але є узагальнений алгоритм дій провізора при здійсненні фармацевтичної опіки пацієнтів під час відпуску безрецептурних лікарських препаратів для симптоматичного лікування незначних порушень здоров'я.

Визначити на підставі опитування пацієнта, чи не є цей симптом проявом захворювання, що вимагає обов'язкового втручання лікаря.

Визначити, для лікування якого саме симптому буде придбаний лікарський препарат.

Визначити фармакологічну (фармакотерапевтичну) групу препаратів для лікування цього симптому.

Обрати з-поміж лікарських препаратів відповідної групи оптимальний варіант для даного хворого.

Надати хворому належну інформацію про обраний препарат та умови його раціонального застосування.

Провізор чи фармацевт зобов'язаний надати належну інформацію про обраний препарат (вплив цього лікарського засобу на організм людини,

можливі побічні ефекти, умови раціонального використання, застерегти від його неправильного чи недоцільного застосування). Крім того, провізор повинен проконтролювати, чи зрозумів відвідувач надану ним інформацію.

1. Запитати відвідувача, чи все йому зрозуміло.
2. Попросити його повторити найбільш важливу інформацію
3. Дізнатися, чи є у відвідувача ще які-небудь запитання.

Завдання 8. Відповідайте на запитання.

1. Бесіда – це ?
2. Назвіть види бесіди.
3. На що розраховує людина, звертаючись до працівників аптеки (фармацевтів чи провізорів)?
4. Про який лікарський засіб провізор може надавати консультації?

5. Як буде вибудовуватися бесіда провізора з відвідувачем аптеки при виборі безрецептурного препарату?
6. Назвіть алгоритм дій провізора при здійсненні фармацевтичної опіки пацієнтів під час відпуску безрецептурних лікарських препаратів.
7. Що зобов'язаний надати провізор чи фармацевт?
8. Що повинен проконтролювати провізор?

Завдання 9. Прочитайте діалоги. Знайдіть терміни й професіоналізми.

1. – Які у вас є ліки від грипу (простуди, кашлю, головного болю, болю в животі, високого тиску)?
 - У нас є фервекс, амізон (лікарські трави, цитрамон, но-шпа).
 - Дайте, будь ласка, морську сіль.
 - Будь ласка. З вас 21 гривня.
 - Як треба вживати ці ліки? Після їди?
 - Ні, краще за 30-40 хвилин до їди.
 - Як часто треба вживати ці ліки?
 - Тричі на день протягом місяця.
 - Які у вас є полівітаміни?
 - “Теравіт”, “Ундевіт” та “Multi-tabc”.
 - Чи є у вас анальгін?
 - Звичайно, є.
 - Що у вас є від зубного болю?
 - Солпадеін. Цей препарат знімає біль.
2. – Добрий вечір! Я можу вам допомогти?
 - Добрий вечір, сер. У мене рецепт від лікаря.
 - Добре, пані. Вам потрібні ці ліки в сиропі чи в таблетках?

– Мені буде легше приймати його у вигляді сиропу. На жаль, я не можу ковтати цілу таблетку. І, будь ласка, дайте мені повний курс на 2 місяці.

– Звичайно. Ось, візьміть. Будь ласка, дотримуйтеся точного дозування згідно з рецептом : 1 чайна ложка 3 рази на день, відразу після їжі.

– Спасибі. Зрозуміло. До речі, які-небудь побічні ефекти є?

– Так. Ви можете відчувати легку сонливість, тому будьте обережні за кермом. Що-небудь ще?

– Так. Ви можете порадити що-небудь від цих плям на шиї? Вони дуже сверблять.

– Дозвольте глянути. Думаю, вам потрібно проконсультуватися з лікарем.

– Сьогодні субота, і я не зможу записатися на прийом.

– Розумію. Спробуйте цей крем для припинення свербіжів. Він тільки для зовнішнього застосування.

– Дякую вам за допомогу і розуміння. О, я зовсім забула! Можу я взяти беззаспокійливий засіб від сильного головного болю?

– Гаразд. Але я можу продати вам лише безрецептурне беззаспокійливе. У вас є алергія на аспірин?

– Ні.

– Візьміть ось це. Вони дуже ефективні і полегшать ваш біль. Приймайте по 1 таблетці з водою кожні 4 години.

– Добре. Я візьму. Скільки я вам винна?

– 10 євро 40 центів, будь ласка.

– Ось, візьміть. До побачення.

Завдання 10. Прочитайте репліки-відповіді відвідувача й сформулюйте до них репліки-запитання фармацевта.

1. - Добрий день!

- _____

- Мені треба ліки від простуди. Що ви можете мені порадити?

- _____

- О, дуже добре, це мені підходить. А у вас є "Інгаліпт"?

- _____

- Скільки це коштуватиме?

- _____

- Візьміть. Дякую, до побачення.

- _____

2.

- _____

- Добрий день! Дайте мені, будь ласка, диклофенак.

- _____

- Ой, я й сама не знаю, у мого чоловіка спина розболілася, до лікаря не дійти, сусідка сказала купити диклофенак.

- _____

- Дуже сильний. Біль з'явилася два дні тому.

- _____

- Віддає в ногу, каже, ніби у нозі стріляє.

- _____

- А може ще мазь треба?

- _____

- Добре, а що Ви про вітаміни для нормальної роботи нервової системи говорили?

- _____

- Чи у вас вони є? Їх колють чи п'ють?

- _____

- Алергії немає, сусідку попрошу, вона медсестрою раніше працювала. Поробимо уколи, а потім за пігулками прийду.

- _____

- Дякую за консультацію. До побачення.

- _____

Завдання 11. Складіть діалог між відвідувачем аптеки та фармацевтом «Продаж безрецептурних лікарських препаратів».

ТЕМА 3. СПІВБЕСІДА З РОБОТОДАВЦЕМ. БЕСІДА МІЖ СПІВРОБІТНИКАМИ.

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Слідкуйте за наголосом.

співбесі́да	an interview
професі́йні я́кості	professional qualities
роботода́вець	the employer
співробі́тник	an employee

самооргані́зованість	self-organization
пунктуа́льність	punctuality
стресості́йкість	stress resistance
особи́стисні я́кості	personal qualities
дося́гнення	achievement
професі́йне зроста́ння	professional growth
че́сність	honesty
ві́дповідальність	responsibility
тру́днощі	difficulty
пра́гнення	the desire
вмі́ння	skill

Завдання 2. Прочитайте іменники. Запишіть, від яких прикметників вони утворені.

самооргані́зованість	
пунктуа́льність	
стресості́йкість	
че́сність	
ві́дповідальність	
кому́нікабельність	

6

Завдання 3. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Бесіда, під час якої роботодавець оцінює претендента на вакантну посаду, – співбесіда з роботодавцем. Успіх або невдача під час співбесіди залежать не тільки від

⁶ <https://www.work.ua/ru/articles/jobseeker/1290/>

професійних якостей (освіти, досвіду, вміння спілкуватися), а й від того, яке перше враження ви справите на роботодавця. Інколи воно матиме вирішальне значення.

У співробітнику своєї аптеки менеджер хоче бачити такі якості:

- самоорганізованність;
- пунктуальність;
- комунікабельність;
- стресостійкість;
- хорошу пам'ять;
- грамотну мову.

Співбесіду в аптеці можна розділити на дві частини:

- виявлення професійних навичок і особистісних якостей.

Професійні питання можуть стосуватися чого завгодно. Наприклад, вас можуть попросити нагадати правила оформлення рецептів, щоб зрозуміти, чи зможете ви розпізнати недійсний.

- виявлення ваших особистісних якостей і навичок роботи з людьми. З вами можуть розіграти сценку. Наприклад, це може бути діалог між фармацевтом і роздратованим покупцем. При цьому, не слід сприймати дане випробування з гумором. Поставтеся до нього серйозно і відпрацюйте діалог “за всіма правилами”.

Запам'ятайте основні правила:

1. Дотримуйтесь дрес-коду.
2. Ознайомтеся з інформацією про компанію заздалегідь.
3. Кажіть правду.
4. Сформууйте образ фахівця і налаштуйтеся на нього

Вчені систематизували понад 400 питань, які, зазвичай, задають на співбесіді. Як виявилось, на практиці інтерв'ю найчастіше зводиться до 10 – 20 стандартних питань і декілька додаткових, залежно від специфіки конкретної вакансії. Наприклад,

№ з/п	Питання	Якості
1.	Якою була Ваша остання робота?	Загальне враження про кандидата.
2.	Як Ви отримали попередню роботу?	Ініціативність.
3.	Які Ваші основні досягнення?	Орієнтація на професіональне зростання.
4.	Які були Ваші помилки на минулій роботі?	Чесність, відповідальність.
5.	Що Вам подобалося на попередній роботі, а що ні?	Ставлення до діяльності. Подобаються — сильні сторони кандидата, не подобаються — слабкі сторони.
6.	Як Ви гадаєте, що спонукає людей працювати добре, ефективно?	Мотиватори.
7.	Хто такий успішний працівник?	Виявлення орієнтації на процес чи результат роботи.
8.	Чи було щось, що викликало у Вас труднощі в минулій роботі? Якщо так, то яким чином Ви з ними справлялися?	Як вирішує проблеми, бачить труднощі.
9.	Що для Вас важливо в роботі?	Мотиватори, прагнення/уникнення.
10.	Що Ви чули про наше підприємство?	Наявність чи відсутність ґрунтовної підготовки до співбесіди, схильність до аналізу інформації.
11.	Припустимо, ми Вас прийняли на роботу — опишіть свій перший робочий день.	Активність/пасивність.

12.	Який колектив працює найбільш продуктивно?	Вимоги до колективу, прагнення/уникнення.
13.	Який, на Вашу думку, найбільш типовий конфлікт у колективі?	Ставлення до конфлікту.
14.	Хто такий хороший керівник?	Вимоги до керівника, прагнення/уникнення.
15.	На Вашу думку, як би Вас описав Ваш минулий керівник?	Узгоджується/не узгоджується з самооцінкою.

Не використовуйте певні фрази. Фрази, від яких потрібно відмовитися:

- *Я не знаю;*
- *Я не хочу;*
- *Я ніколи цього не робив;*
- *Мені все одно;*
- *Я тут випадково;*
- *Я ніколи не планував працювати в цій сфері;*
- *Я так нервую.*

Вміння подати себе — важливе вміння, яке є особливо корисним під час співбесіди. Адже менеджер з персоналу враховує не тільки ваш професіоналізм та ділові якості, а й впевненість, грамотність мови та безліч інших параметрів.

Завдання 4. Відповідайте на запитання.

1. Які якості хоче бачити менеджер в майбутньому співробітнику?
2. На які частини можна розділити співбесіду?
3. Розажіть про основні правила, яких треба дотримуватись під час співбесіди.

4. Розкажіть про основні питання, які задають менеджери на співбесіді. Перерахуйте кілька з них. Які якості потенційного працівника ці запитання дозволять оцінити?

5. Які питання, на вашу думку, є головними. Чому?

Завдання 5. Працюйте у парах. Уявіть, що один з вас – менеджер аптеки, інший – вакантний на посаду провізора. Створіть діалог, дотримуючись правил ведення співбесіди.

Завдання 6. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Колектив Аптеки складається із працівників, які значною мірою відрізняються одне від одного. Це – відмінність у віці, освіті, стажі роботи, професійному та життєвому досвіді, у цілях і завданнях, у функціях і обов'язках, відмінність у цінностях, інтересах, установках, поглядах. Ці відмінності у колективах зумовлюють виникнення конфліктних ситуацій.

⁷Конфлікти проявляються в діяльності всіх соціальних інститутів і соціальних груп, у взаєминах між людьми та грають значну роль у повсякденному житті, сім'ї, колективі, державі та суспільстві в цілому. Люди по-різному сприймають ситуації, в яких вони опинились в залежності від особливостей. Різниця в розумінні часто призводить до того, що люди не погоджуються один з одним при вирішенні якихось питань і це

непорозуміння може виникати, коли ситуація дійсно має конфліктний характер. У діяльності виробничого колективу конфлікти можуть бути найрізноманітнішими, але завжди виявляються як відношення взаємної протидії особистостей,

активного їх зіткнення.

⁷ <http://bit.ly/3R50Afb>

У психології конфлікт визначається як зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій, окремого епізоду у свідомості, в міжособистісних взаємодіях або міжособистісних відносинах індивідів або груп людей, пов'язане з негативними емоційними переживаннями.

Опитавши деяких провізорів і фармацевтів можемо зробити наступні висновки:

- у працівників аптечних закладів конфлікти виникають як внутрішньо-особистісні, міжособистісні, так і групові;
- причини, за якими виникають конфліктні ситуації, мають різноманітний характер;
- респонденти, які взяли участь в опитуванні недостатньо обізнані з проблеми вирішення конфліктних ситуацій.

Щоб запобігти конфлікту аптечний працівник повинен:

- вміти створювати у професійному спілкуванні позитивні емоційні установки, бути готовим до конструктивного улагодження конфлікту;
- володіти методами запобігання конфліктних ситуацій;
- проявляти розуміння і співчуття до співрозмовника;
- уміти враховувати особистісні якості та емоційний стан учасників конфлікту.

Завдання 7. Закінчіть речення.

1. Колектив Аптеки складається із працівників, які значною мірою ...
2. Це – відмінність у віці, ...
3. Ці відмінності у колективах зумовлюють виникнення ...
4. У психології конфлікт визначається як ...

Завдання 12. Визначте основні висновки тексту.

Завдання 8. Поділіть текст на композиційні частини. Дайте їм назву.

Завдання 9. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

1.

– Доброго ранку!

– Доброго ранку! Як справи? Чи подобається Вам працювати у нас?

– Так, дякую. Всі співробітники аптеки дуже ввічливі та допомагають мені.

– Дуже приємно це чути! Сподіваюсь, Ви залишитесь з нами надовго.

– Так, залюбки.

– Гарного дня!

– На все добре!

2.

– Вибачте, що турбую, але не могли би Ви підказати, де у нас знаходиться Фарингосепт?

– Так, звісно. Усі препарати від болю у горлі знаходяться на 3 полиці. На кожній полиці знаходяться препарати тільки одного спектру дії.

– Дякую! Ви мені дуже допомогли.

– Нема за що.

РОЗДІЛ ІІІ. МОРФОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ МОВИ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТАМИ.

ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ІМЕННИКА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТОМ «ПІОНЕРИ АПТЕЧНОЇ СПРАВИ»

Найхарактернішими для текстів наукового та офіційно-ділового стилів, як вияву фахового мовлення фармацевта, є різні граматичні форми іменника.

Пригадаймо!

Рід

Чоловічий рід (перекис, відвар, розчин);

Жіночий рід (ін'єкція, мікстура, доза);

Середній рід (явище, нанесення).

Іменники чоловічого роду на позначення осіб за професією, званням, посадою можуть утворювати форми жіночого і чоловічого роду: лаборант-лаборантка, професор-професорка, завідувач-завідувачка. Проте виділяється велика група іменників, які не мають форми жіночого роду: фармацевт, провізор, консультант тощо.

Число

Однина/множина: настій-настої, розчин-розчини, пігулка-пігулки.

Але!

Тільки в однині: кров, олія, віск, сіль.

Тільки в множині: ліки, драже, кошти, гроші.

Відмінок

В українській мові сім відмінків, кожен з яких відповідає на певне питання:

НАЗИВНИЙ (Н. в.) — Хто? Що?

РОДОВИЙ (Р. в.) — Кого? Чого?

ДАВАЛЬНИЙ (Д. в.) — Кому? Чому?

ЗНАХІДНИЙ (З. в.) — Кого? Що?

ОРУДНИЙ (Ор. в.) — Ким? Чим?

МІСЦЕВИЙ (М. в.) — На кому? На чому?

КЛИЧНИЙ (Кл. в.) — іменники виступають звертанням.

Завдання 1. Визначте, у якому відмінку вжито іменники у словосполученнях

Спілкуючись з покупцем, здійснювати відпускання, виготовлені в умовах аптеки, рецепт містить несумісні лікарські засоби, мають ліцензію,

виписаний у рецепті, механізм дії препарату, протипоказаний вагітним, відділ готових лікарських форм, виробництва медичного призначення, правила виготовлення ліків, розвиток фармації, послуги аптеки, зберігання і застосування ліків.

Завдання 2. Поставте подані іменники в родовому та орудному відмінках однини. Поясніть їхній правопис.

Діяльність, галузь, промисловість, власність, вартість, звітність, прибутковість, рослинність.

Звдання 3. Запишіть подані іменники у формах давального і кличного відмінків однини.

Ігор Андрійович, фармацевт, клієнт, відвідувач, колега, лікар, провізор.

Звдання 4. Запишіть подані словосполучення в кличному відмінку однини.

Добродій Литвин, пан директор, колега Василенко, добродійка Шевченко, панна Наталя, Марія Степанівна, пані Леся, Василь Іванович, шановний Олег Ігорович.

Завдання 5. Запишіть словосполучення, добираючи з дужок потрібні закінчення. Поясніть свій вибір.

Вивчення стат(-ей, -ів) кодекс(-а, -у), повідомити директор(-у, -ові), заповнення поточних відомост(-ей, -ів), відповідно до асортимент(-а, -у), без застосування адміністративного натиск(-у, -а), покласти на край стол(-а, -у).

Завдання 6. Запишіть словосполучення, поєднавши іменники з правого стовпчика зі словами з лівого. Дотримуйтесь правил узгодження.

розчин	обличчя
настоянка	вишневецький
олія	кропива
мазь	пігулки
маска	таблетки
відвар	календула
пластинка	чайне дерево
пляшка	сеча
ємність	йод
упаковка	волосся
бальзам	вода

Завдання 7. Прочитайте текст. Іменники, що в дужках, поставте в необхідний відмінок.

Піонери аптечної справи

Першу (*аптека*) в (*Київ*) було відкрито значно пізніше, ніж у інших європейських (міста), а саме у 1709 р. Розташовувалася вона на Печерську, а керував нею провізор І.В. Чкалов.

⁸Міська влада того часу надавала привілеї (*аптеки*) порівняно з торговими (*підприємства*): ніхто не мав права відкривати інші аптеки в (*місто*) або (*район*) без згоди (*власник*), який це зробив першим. (*Фармацевти*) звільняли від військової служби, іменували почесними (*громадяни*) міста.

⁸ <https://gazeta.ua/ru/articles/history/ foto-kak-vyglyadel-kiiev-v-xix-veke/580452>

Власниками київських (*аптеки*) у XVIII ст. були переважно іноземці, які відкривали свій (*бізнес*), користуючись деякими економічними (*привілеї*) на «новій батьківщині». Так, наприклад, австрієць Густав Зейдель відкрив у Києві (*аптека*) на Хрещатику.

Іноземцю, щоб відкрити аптеку, окрім стартового (*капітал*) обов'язково необхідно було мати (*диплом*) про вищу (*освіта*) й підтвердити його в Аптечному (*приказ*). Щоб отримати звання (*аптекарь*), після закінчення (*університет*) потрібно було пройти стажування в (*аптека*), визначеній медичним департаментом. Через три роки учень-стажер подавав прохання про (*атестація*) на звання (*аптекарь*), (*провізор*) і, склавши (*іспит*), отримував право працювати в (*аптека*). У разі невдачі — знову навчання протягом (*рік*) і повторний іспит.

Якщо стажер упродовж п'яти років не міг скласти іспит, у медичному департаменті з'ясовували причини нездарності (*учень*) і визначали компетентність (*аптекарь*).

Завдання 8. Розділіть текст на композиційні частини. Назвіть їх.

Завдання 9. Дайте відповіді на запитання за змістом тексту.

1. Коли було відкрито першу аптеку у місті Київ?
2. Де вона роташовувалась?
3. Хто був керівником першої київської аптеки?
4. Які привілеї надавала міська влада фармацевтам?
5. Що було необхідно іноземцю для того, щоб відкрити власну аптеку в Україні?

Правила вживання закінчень іменників чоловічого роду родового відмінку!

Закінчення –а(-я) мають іменники,	Закінчення –у(-ю) мають іменники,
-----------------------------------	-----------------------------------

що означають:	що означають:
Назви істот: людей, тварин, персонажів казок, власні імена та прізвища: фармацевта, робітника, провізора.	Назви речовин: хлору, відвару.
Назви населених пунктів: Києва, Лондона	Назви будівель: гуртожитку, будинку.
Назви конкретних предметів: олівця.	Назви почуттів, фізичного або психічного стану: болю, гніву, переляку.
Чітко окреслені поняття: атома, радіуса.	Назви явищ природи: вітру, землетрусу.
Назви мір довжини, ваги, часу, площі, грошових одиниць: грама, тижня, відсотка.	Географічні назви (крім населених пунктів): Кавказу, Єгипту.

Завдання 10. Прочитайте слова. Порівняйте форму родового відмінка однини в іменниках, які мають різні значення. Поясніть.

Акта (документ) – акту (процес),
апарата (прилад) – апарату (мовного),
елемента (конкретне) – елементу (абстрактне),
індикатора (показник, прилад) – індикатору (речовина),
папера (документа) – паперу (матеріал),
рахунка (документ) – рахунку (дія),
терміна (слово) – терміну (строк),
корпуса (частина тіла) – корпусу (навчального),
органа (зору) - органу (друкованого),
поясу (альпійського) – пояса (плечового).

Завдання 11. Утворіть форму родового відмінка однини. Зверніть увагу на слова, що мають у цій формі варіантні закінчення.

дерматит, діаліз, діатез, дозатор, еліксир, жар, жир, змішувач, порошок, аптекар, фармацевт, провізор, компрес, фурацилін, токсикоз, суглоб, діабет, лікоть, мозок, матеріал, синець, туберкульоз, укол, кровообіг, інструмент, градус, запах, флакон, фтор, нарив, вазелін, бром, левоміцетин, рецепт, стафілокок, дослід, кальцій, нашатир, протез, стогін, діагноз, новокаїн, нежить, первісток, рум'янець, страх, опік, ларингоскоп, апарат, акт, авторитет, елемент, аналіз.

Завдання 12. Подані іменники поставте у потрібному відмінку, розкриваючи дужки. Поясніть особливості вживання відмінкових закінчень.

Віддати належне (робітниця, лікар, клієнт, провізор).

Спеціальний одяг (робітниця, санітарка, провізор, клієнт).

Іти (коридор, дорога, тротуар, вулиця).

Завдати збитків (Віктор, фабрика, Ігор, завод, країна, аптека, директор).

Боротися з (хвороба, сумніви).

Покластися на (лікар, фармацевт, товариш).

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. ДІЄПРИСЛІВНИКИ, ДІЄПРИКМЕТНИКИ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ В ЛІКУВАННІ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»

В усному і писемному мовленні фармацевта використовуються різні дієслівні форми.

Інфінітив (незмінна форма із суфіксом –ти) часто вживається в науковому стилі, бо є стилістично нейтральною (*Дожити до 100 років допомагає чистка судин*).

Безособова форма на –но, -то (досліди проведено, приміщення очищено, ліки прийнято).

Особові форми. Їх граматичне наповнення залежить від контексту. Вони поширені як в науковому, так і в діловому мовленні фармацевта. Особові форми дієслів мають час і вид:

Особливі форми дієслів: дієприкметники і дієприслівники.

Дієприкметники (дієслово+прикметник) відповідають на питання який? яка? яке? які? Характерні суфікси: -юч-, -льн-, -уч-, -н-, -л-, -ен-, -ян-: зневоднюючий, провідний, написаний, знижений тощо.

Дієприслівники (дієслово+прислівник), відповідають на питання що роблячи? що зробивши? Характерні суфікси: -ючи-, -вши: перетворюючи, збалансувавши.

Завдання 1. Від поданих простих та складених форм дієслів майбутнього часу утворіть і запишіть складну форму однини і множини того самого часу. З'ясуйте, чи можна утворену форму застосовувати у професійному мовленні.

Буду дописувати журнал реєстрації ліків – дописуватиму, дописуватимемо
розведу порошок
поєднаю сполуки
створю новий лікарський засіб
дове́ду
буду розчиняти речовину
досиплю
буду просівати насіння
помию ампули
буду розсаджувати лікарські рослини
протру аптечну вітрину
буду вимірювати тиск пацієнтові
проаналізую кількість відвідувачів в аптеці
виокремлю найголовніше
буду виписувати мікстури
провітрю аптечне приміщення
буду хлорувати воду
проціджу трав'яний настій
просушу лікарську траву

Завдання 2. Запишіть, від яких дієслів утворилися подані іменники.

Виріб –
Відпуск –
Запас –
Лікування –
Призначення –
Запис –
Виписування –

Завдання 3. Складіть речення з утвореними дієсловами.

Завдання 4. Утворіть дієприслівники від дієслів у дужках, прочитайте речення.

1. ...(спілкуватися) із відвідувачем аптеки, провізору необхідно дотримуватись правил мовленнєвого етикету.
2. Відповідати на заперечення клієнта треба ...(зберігати) спокій.
3. ...(слухати) клієнта, дотримуйтесь техніки активного слухання для кращого розуміння потреби покупця.
4. ... (створювати) нові лікарські засоби, притримуйтесь усіх умов і рецептів.

Завдання 5. Прочитайте текст. Сформулюйте та запишіть тему тексту, про що він?

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ В ЛІКУВАННІ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Захворювання, які мають найбільшу питому вагу - захворювання серця і судин (гіпертонічна хвороба, стенокардія, аритмія, атеросклероз).

Захворювання серцево-судинної системи є найчастішою причиною смерті в країнах Європи та Північної Америки. Нажаль, останнім часом в країнах Європи летальність від серцево-судинних захворювань не тільки не зменшилась, а й значно зросла.

На сьогодні надається перевага лікуванню різних захворювань лікарськими засобами рослинного походження (фітотерапія), так як вони проявляють меншу токсичність, не мають побічних ефектів і можуть застосовуватися протягом тривалого часу.

Хворі з ознаками атеросклерозу (слід зауважити, що лікування лікарськими рослинами при атеросклерозі повинно проводитися або на початкових етапах розвитку хвороби, або з метою профілактики) отримували настій, який містив часник посівний, омелу білу, глід.

⁹Для хворих на ішемію міокарда було приготовано настій, до складу якого входили глід та шипшина. Хворі на серцеву аритмію приймали настій, що містив мелісу

лікарську, синюху блакитну, квітки глоду звичайного. Протягом курсу фітотерапії проводилося вимірювання артеріального тиску, відтворювали ЕКГ, робили біохімічний аналіз крові на холестерин та ліпопротеїди. Результати та їх обговорення. На 20-ий день курсу лікування спостерігалось зменшення артеріального тиску, покращувалися показники ЕКГ (зменшення ознак аритмії та ішемії міокарда), зменшувався вміст холестерину та

⁹ <https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQXR818aACpIQcOITij7PiRi0i9UQpQ1MF-8vkOmzjFvVuRkM->

ліпопротеїдів, відзначалося зниження, а у деяких випадках і зникнення больових приступів в ділянці серця.

Можна зробити висновок, що лікування настоями на основі глоду (плоди і квітки), меліси лікарської, валеріани лікарської, часнику посівного, омели білої, синюхи блакитної є ефективним на ранніх стадіях серцевосудинних захворювань. Лікарські рослини можна використовувати як в комплексній, так і в монотерапії. Лікування повинно проводитися періодично, адже тільки тоді можна досягнути бажаного результату.

Завдання 6. Визначте вступ, основну частину та висновок у тексті.

Завдання 7. Знайдіть у тексті речення, яке може бути висновком. Що вказує на те, що це висновок? Який це висновок?

Завдання 8. Що характеризує цей текст як науковий? Випишіть з тексту терміни. Вкажіть, до якої тематичної групи вони належать.

Завдання 9. Проаналізуйте дієслівне керування в реченнях.

Зразок:

надається перевага лікуванню різних захворювань лікарськими засобами	рослинного	походження	–
дієслово (P) + що? (O4) + чому? (O3) + чого? (O2) + чим? (O5) + якими? (означення(sign))			

вони проявляють меншу токсичність -

лікарські рослини можуть застосовуватися протягом тривалого часу -

хворі отримували настій -

проводилося вимірювання артеріального тиску -

спостерігалось зменшення артеріального тиску -
зменшувався вміст холестерину та ліпопротеїдів -
відзначалося зниження больових приступів в ділянці серця -

Завдання 10. Виберіть і запишіть 5-6 ключових слів до тексту, які відповідають головному змісту. Аргументуйте свій вибір.

ТЕМА 3. ПРИКМЕТНИКИ У ФАХОВІЙ МОВІ ФАРМАЦЕВТА. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «СУЧАСНИЙ ЕФЕКТИВНИЙ ПРЕПАРАТ ПРОТИ COVID-19»

Прикметник – це частина мови, що виражає ознаку предмета і відповідає на питання який? чий?

Якісними називаються прикметники, які мають значення:

1. Колір (білий, зелений)
2. Розмір або обсяг (довгий, великий)
3. Зовнішні чи внутрішні властивості (поганий)
4. Властивості, що сприймаються органами чуття (гіркий, запашний)
5. Ознака за віком (юний, старий)
6. Ознака за формою (круглий)

Відносними називаються прикметники, що мають значення:

1. Відношення до матеріалу (дерев'яна парта – парта, яку зробили із дерева)
2. Відношення до місця (степові трави – трави, які ростуть в степу)
3. Відношення до часу (літній дощ – дощ, який падає улітку)
4. Відношення до дії (дбайлива людина – людина, яка дбає)
5. Ряд постійних сталих ознак (обов'язкове відвідування, демократична держава)

6. Призначення (шкільний підручник, швейний цех)

УВАГА! Прикметники із суфіксом –ськ- належить до відносних: шевченківська тематика, материнська порада, учнівський щоденник.

Присвійними називаються прикметники, які вказують на належність предмета кому-небудь (живій істоті) і відповідають на питання чий? чия? чие? *мамина казка, батьків сміх, дівоче обличчя, бабусині ліки.*

В наукових та офіційно-ділових текстах здебільшого використовують відносні прикметники. Наприклад, *грудний збір, горицвіт весняний, полин гіркий.*

Проте вживають й якісні прикметники, наприклад, *складний процес, запашний кріп.*

Прикметники узгоджуються з іменниками в роді, числі і відмінку.

Ступені порівняння утворюються лише від якісних прикметників!

Вищий ступінь		Найвищий ступінь	
Проста форма	Складена форма	Проста форма	Складена форма
Використовуємо суфікси <i>-ш-, -іш-</i>	Додаємо слова <i>більш, менш</i> до звичайної форми прикметника	Додаємо префікс <i>най-</i> до простої форми вищого ступеня	Додаємо слова <i>найбільш, найменш</i> до звичайної форми прикметника
дальший рідніший	більш далекий більш рідний	найдальший найрідніший	найбільш далекий найбільш рідний

Завдання 1. Прочитайте прикметники, вкажіть, до якого розряду прикметників за значенням вони належать. Утворіть вищий ступінь порівняння прикметників.

Близький фармацевтичний заклад, дорогий лікарський препарат, вузька ін'єкційна голка, красива упаковка для ліків, довгий турнікет, тонкий джгут, вузький бинт, швидкий ефект від ліків, низький фармацевтичний стіл для обслуговування пацієнтів, отруйна лікарська рослина, ефективний спосіб лікування.

Завдання 2. Утворіть усі можливі форми ступенів порівняння від нижчеподаних прикметників, там, де неможливо це зробити, поясніть чому.

Солодкі таблетки, дорогий препарат, гостре отруєння, гострий інструмент, ефективні ліки, неінгаляційні наркотики, хімічні речовини, легка процедура, мертві клітини, відповідальний фармацевт, тяжка хвороба, здоровий організм, хворі нирки, лікувальні олії, бронхіальні гілки, зavelика доза, маленька голка, лікарські засоби, артеріальна кров, терплячий пацієнт, малий тюрбик, кривавий мозоль, великий шприц, пом'якшувальні засоби, результативний метод лікування, складне завдання, низька температура, тихий пацієнт, гірка мекстура, багатий пацієнт, дорогий препарат, цілющі рослини, красиві брекети, бадьорий провізор, рідкісна хвороба, білосніжні зуби, темно-синій халат, відважний аптекар, довжелезна черга, здібний студент-фармацевт.

Завдання 3. Назвіть рядок, у якому від усіх слів можна утворити ступені порівняння

1. Сліпий, приємний, синій, гучний, білуватий.
2. Красивий, м'який, високий, глибокий, похмурий.
3. Глухий, чорний, товстий, цікавий, босий.
4. Надзвичайний, лисячий, синюватий, добрий.

Завдання 4. Від слів «фармацевт», «аптека», «лікар», «лікувати», складіть словосполучення (прикметник+іменник). Дотримуйтесь привал узгодження прикметників з іменниками.

Факультет, промисловість, препарати, склад, пункт, ділянка, діяльність, обхід, халат, властивості, рослини.

Завдання 5. Утворіть словосполучення, поєднавши слова з двох стовпчиків.

активний	речовина
активований	вугілля
медичний	призначення
недійсний	рецепт
наркотичний	засіб
рецептурний	бланк
пільговий	умови

Завдання 6. Прочитайте текст. Розділіть його на композиційні частини. Придумайте назву для кожної частини.

Сучасний ефективний препарат проти COVID-19

"Молнупіравір" – це таблетка, яка складається з молекул N-гідроксицитидину, що змінюється в тілі людини, набуваючи здатності вбудовуватися у вірусну РНК. Це призводить до появи багатьох мутацій у генах SARS-COV-2, які перешкоджають функціонуванню вірусу. Як наслідок, в організмі людини зменшується кількість вірусних часток, що знижує тяжкість симптомів COVID-19.

Результати наукових досліджень опублікованих у журналі Science Translational Medicine доводять, що сполука є ефективною проти грипу,

SARS-COV-2 та інших коронавірусів тварин. Препарат вбудовується у РНК вірусів, спричиняючи накопичення великої кількості шкідливих мутацій і блокуючи подальше розмноження вірусів у клітинах людини. Про це свідчать результати дослідження опубліковані в журналі Nature Structural and Molecular Biology.

Результати одного з перших досліджень ефективності препарату "Молнупіравір", опублікованих у British Medical Journal, показали його 50% дієвість у пацієнтів із захворюванням легкого та середнього ступеня тяжкості. Втім, остаточний аналіз ефективності показав зниження цього показника до 30%. Попри отримані результати, учасники експертної панелі Управління продовольства і медикаментів США схвалили екстрене використання препарату на практиці з надією, що він допоможе пацієнтам групи ризику уникнути госпіталізації чи смерті.

Остаточний звіт клінічних випробувань, наданих компанією Merck, свідчить про "чистий профіль безпеки" препарату. Тобто добровольці, що брали участь у дослідженні, не мали серйозних побічних ефектів. Утім, прийом "Молнупіравіру" все ж може спровокувати діарею, запаморочення чи нудоту.

"Молнупіравір" блокує розмноження вірусів, які вже потрапили в клітини людини, тому його слід приймати одразу після появи перших симптомів COVID-19. Наразі жодне зі світових регуляторних відомств не дозволило використання "Молнупіравіру" для профілактики COVID-19 перед контактом або одразу після контакту з інфікованим.

МОЗ рекомендує приймати препарат пацієнтам старшим 18 років, які мають високий ризик прогресування до важкої форми COVID-19, включаючи госпіталізацію або смерть.

"Молнупіравір" не можна використовувати дітям та підліткам молодшим 18 років, оскільки він може вплинути на ріст кісток і хрящів. Це зазначено в оціночному звіті Комітету з лікарських засобів Європейської медичної агенції.

Завдання 7. Знайдіть у тексті прикметники. Запишіть їх. Визначте, до якого розряду вони належать.

Завдання 8. Напишіть анотацію до тексту, користуючись таблицею.

1. Актуальність.2. Постановка проблеми.3. Шляхи вирішення проблеми.4. Результати та висновок.

ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ЧИСЛІВНИКІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ФАРМАЦЕВТА. РОБОТА З ТЕКСТАМИ «ВІСПА МАВП: СХВАЛЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПЕРШОЇ ВАКЦИНИ», «МОНОПОЛІЯ АПТЕЧНИХ МЕРЕЖ».

У професійному мовленні фармацевта активно вживаються числівники.

Числівники використовуються для позначення: **дати** (*Заробітня плата працівникам фармацевтичної фірми буде нарахована 02.05.2022 р.*), **часу** (*Ці ліки треба приймати після 12 години ночі*), **кількості** (*В ємності 248 мл. розчину*).

Запис може бути: цифровим, буквенним, комбінованим, дубльованим.

Числівник	Правило
Один (1)	Числівник один (одна, одне, одні) узгоджується з іменником у роді, числі й відмінку: <i>одна проблема – однієї проблеми, одне запитання, один примірник.</i> Після числівника один , навіть якщо він входить до складених числівників, іменник ставиться в однині: <i>51 кілометр, 21 день.</i>
Кількісні <i>два, обидва, три, чотири (2,3,4)</i>	Після числівників два, обидва, три, чотири іменник стоїть у множині в тому самому відмінку, що й числівник: <i>два хлопці, три роки, чотири ясени (називний множини); двох хлопців, трьох років, чотирьох ясенів (родовий множини); двома хлопцям, трьома рокам, чотирьма ясеням (давальний множини).</i>
Збірні <i>двоє, троє, четверо (2-є, 3-є, 4-ро), кількісні п'ять і більше (5 - ...)</i>	Після числівників двоє, троє, четверо, п'ять і більше, вжитих у називному відмінку, іменник стоїть у родовому відмінку множини (<i>кого? чого?</i>): <i>двоє хлопців, четверо братів, п'ять днів, дванадцять місяців.</i> Але якщо числівник стоїть у непрямому відмінку, то й іменник стоїть у цьому самому відмінку: <i>п'яти днів, п'яти дням, п'ятьма днями, у п'яти днях.</i>
<i>Тисяча, мільйон, мільярд, нуль (0)</i>	Після числівників тисяча, мільйон, мільярд, нуль іменник незмінно стоїть у родовому відмінку множини: <i>тисяча тонн, тисячею тонн, тисячами тонн, нуль одиниць.</i>
Дробові числівники (0,7%)	Після дробових числівників іменник незмінно стоїть у родовому відмінку однини: <i>сім десятих відсотка, семи десятих відсотка, сьома десятими відсотка; півтора місяця, півтора року (але: два з половиною місяці, три з половиною роки).</i>
У датах назви місяців вживаються тільки в родовому відмінку: <i>перше (число місяця) лютого, першого лютого, першому лютого, з першим лютого, з Першим вересня.</i>	

Завдання 1. Розкрийте дужки і запишіть числа словами. Поясніть зв'язок числівників з іменниками.

2/3 (розчин), 1,5 (година), 2 (киянин-провізор), 600 (сторінка текст), 1/3 (літер), 153 (фармацевт), 300 (грам лікарська сировина), 45 (студент), 17-й (рік), 7 (п'ятниця), 5/6 (об'єм), 3 (молекула), 1000 (байт), 22 (студент), 31 (рік), 44 (фармацевтичний словник), 3 (день), 4 (тиждень), 55 (кілограм), 1,5 (тонна), 8,5 годин, 959 (учасник конференції), 0,08 тонни, 4 (мільйон) тонн, 372,5 (кілометр).

Завдання 2. Укажіть рядок, у якому допущено помилку у відмінюванні кількісних числівників (Р.в., Д.в., О.в., М.в.):

1. П'ятидесяти, п'ятдесятьом, п'ятдесятьма, на п'ятдесятьох.
2. П'ятисот, п'ятистам, п'ятьмастами, на п'ятистах.
3. Трьохсот, трьомстам, трьомастами, на трьохстах.

4. Дев'ятисот, дев'ятистам, дев'ятьмастами, на дев'ятистах.

Завдання 3. Прочитайте текст.

Віспа мавп: схвалення та можливості виробництва першої вакцини

Данська біотехнологічна компанія «Bavarian Nordic» повідомила 25 липня, що Європейська комісія надала дозвіл на маркетинг її вакцини Imvanex для захисту від віспи мавп, яку минулого тижня рекомендував Комітет з лікарських засобів для людини (Committee for Medicinal Products for Human Use — CHMP). Згідно із заявою компанії, схвалення нового показання є прикладом оперативної співпраці між компанією та європейськими регуляторами, оскільки для досягнення такого розширення показань зазвичай потрібно щонайменше 6–9 міс. Розширення показань до застосування відбувається після подібних дозволів у Канаді та США.

¹⁰За даними ВООЗ, у 2022 році було зареєстровано понад 16 000 випадків віспи мавп у більш ніж 70 країнах, а кількість підтверджених інфекцій зросла на 77% з кінця червня до початку липня. П'ять смертей від вірусу зареєстровано цього року в Африці. Жодних летальних випадків за межами Африки наразі не зафіксовано.

Розамунд Льюїс (Rosamund Lewis), провідний експерт ВООЗ з віспи мавп, зазначив, що 99% випадків за межами Африки зареєстровано серед чоловіків.

¹⁰ https://antikor.com.ua/foto/articles_foto/2022/12/15/595829.jpg

«Bavarian Nordic» вже підписала кілька контрактів щодо постачання вакцини із країнами, які мали на меті використовувати продукт не за прямим призначенням. Її акції зросли більш ніж на 150% із середини травня, коли було оголошено про перший такий контракт. «Bavarian Nordic» кілька разів підвищувала свій фінансовий прогноз на 2022 р., і її оцінка річного доходу тепер більш ніж удвічі перевищує прогнози, зроблені раніше цього року, повідомляє «Bloomberg».

¹¹ Данський виробник вакцин може виробляти 30 млн доз на рік і досі не відхиляв жодного урядового замовлення. Фармацевтична компанія продовжує збільшувати тривалість та кількість робочих змін, але про результати цих змін

наразі не повідомляють.

Завдання 4. Знайдіть у тексті числіники. Що вони позначають: час, дату, кількість? В якому відмінку вони вжиті.

Завдання 5. Дайте відповіді а запитання за змістом тексту.

1. Вакцину якої компанії дозволила Європейська комісія для захисту від віспи мавп?
2. Скільки випадків зараження було зареєстровано протягом 2022 року?
3. В якій країні зареєстровані смерті від вірусу і скільки?
4. Хто такий Розамунд Льюїс? Що він зазначив?
5. Скільки може виробляти вакцин данський виробник?

Завдання 6. Поділіть текст на змістові частини. Назвіть їх.

¹¹ https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcST_OqPOLWPKpuI35rWeY6_0UcXMHoJrAEL6HaFumaOJPR0kkgB

Завдання 7. Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання числівників.

На сьогодні в Україні налічується близько 21 тис. аптек та аптечних пунктів. Найбільша аптечна мережа займає на ринку 4% загальної кількості аптек і 15% — загального товарообігу. Частка топ-3 аптечних мереж становить 11% загальної кількості аптек і 28% — загального товарообігу, топ-10 — 40 і 22% відповідно, топ-100 — 75 і 42% відповідно.

У той же час частка оптових поставок першої трійки дистриб'юторів лікарських засобів досягла 85%: ТОВ «БадМ» — 38%, «Оптіма-Фарм, ЛТД» — 32%, ТОВ «Вента.ЛТД» — 15%.

Тепер про ціни на лікарські засоби. Чітку відповідь на дане питання було дано ще на початку роботи програми «Доступні ліки». В Україні тоді вперше було впроваджено систему референтного ціноутворення. Це той випадок, коли Міністерство охорони здоров'я шляхом порівняння цін у 5 референтних країнах встановлює граничні ціни для виробника, які визначаються за певною формулою і не повинні бути вищими, ніж у референтних країнах.

Після впровадження такої системи ціноутворення виробниками лікарських засобів були знижені ціни на 5–70%, тоді як роздрібна націнка аптеки залишалася фіксованою — до 15%.

Днями вийшов наказ МОЗ № 2072, який затверджує Реєстр граничних оптово-відпускних цін на деякі лікарські засоби, що закуповуються за бюджетні кошти. І що ми бачимо? Так, на деякі лікарські препарати переліку, наприклад, діазепам, референтна ціна становить 4,25 грн. за ампулу, у той час як наразі поставляється за ціною 45,28 грн. Морфін у реєстрі — 6,72 грн. за ампулу, поставляється за ціною 60,84 грн. Фентаніл у реєстрі — 4,47 грн., наразі — 64,62 грн. Тобто ціна постачальника відрізняється в 10 разів, і аптека в цьому процесі взагалі участі не бере.

Хто ж диктує ціну на ліки в країні? Ціни залежать від виробника.

Завдання 8. Поділіть текст на композиційні частини.

Завдання 9. Дайте відповіді на питання:

1. Скільки налічується в Україні аптек і аптечних пунктів на сьогодні?
2. Якого відсотку досягла частка оптових поставок першої трійки дистриб'юторів лікарських засобів?
3. Скільки відсотків становить роздрібна націнка аптек?
4. Який за номером наказ МОЗ, який затверджує Реєстр граничних оптово-відпускних цін на деякі лікарські засоби, що закуповуються за бюджетні кошти?
5. Яка референтна ціна морфіну, фентанілу, діазепаму?

ТЕМА 5. ТВОРЕННЯ ПІБ. ЗВЕРТАННЯ ЯК ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ. РОБОТА З ТЕКСТОМ «НАЗВИ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ПО ІМЕНІ (ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ)»

Чоловічі	Жіночі
При творенні вживаємо суфікс -ович : Дмитро – Дмитро ^в ич Олексій – Олексій ^{ов} ич	При творенні вживаємо суфікс -івн(-ївн-) : Дмитро – Дмитр ^{ів} на Олексій – Олекс ^{ії} вна
При творенні деяких імен по батькові вживаємо суфікси -ич, -іч : Ілля – Ілля ^ч Лука – Лук ^{ів} ич Яків – Яков ^{ич} Кузьма – Кузьм ^{ів} ич (і Кузьмо- вич) Сáva – Сávич (і Савович) Хомá – Хом ^{ів} ич (і Хóмович)	Ілля – Ілля ^{ів} на Лука – Лук ^{ів} на Яків – Яків ^{на} Кузьма – Кузьм ^{ів} на Сáva – Сávів ^{на} Хомá – Хом ^{ів} на

Увага! Відмінювання прізвищ, імен та по батькові. Українські чоловічі та жіночі імена, прізвища та по батькові відмінюються як відповідні іменники, прикметники.

Але

1. Усі чоловічі прізвища в родовому відмінку мають закінчення –а (-я) на відміну від деяких співвідносних загальних назв.

Порівняй: прізвища *Мороз* — *Мороз-а*, *Куліш* — *Куліш-а*, загальні назви *мороз* — *мороз-у*, *куліш* — *кулеш-у*.

2. Жіночі прізвища на приголосний та -о не відмінюємо: *Світлани Газдик, від Христини Ляшко, до Марії Павленко*.
3. У родовому відмінку жіночі імена по батькові мають закінчення -и (*Василівни, Михайлівни, Володимирівни*), у давальному та місцевому — -і (*Василівні, Михайлівні, (на) Володимирівні*).

Звертання – це слово або словосполучення, що називає того, до кого звертаються. Звертання виражається іменником у формі кличного відмінка (Ольга-Ольго, Андрій-Андрію).

Завдання 1. Від поданих імен утворіть чоловічі та жіночі імена по батькові, прокоментуйте їх написання.

Сергій, Олег, Валерій, Григорій, Микола, Лука, Хома, Ігор, Геннадій, Георгій, Ілля, Анатолій, Леонід, Віталій, Андрій, Назар, Марко, Остап, Матвій, Олександр, Аркадій, В'ячеслав, Дмитро, Віктор, Олексій, Роман, Наум, Гнат, Денис, Вадим, Богдан, Йосип, Веніамін, Влас, Захар, Гліб.

Завдання 2. Подані словосполучення запишіть у формі давального відмінка. Прокоментуйте написане.

Завідувач відділу Лідія Олександрівна, директор Ільчишин Орест Павлович, керівник Коваленко Лариса Олексіївна, провізору Кирилюк Юрій Володимирович, клієнту Михайлів Назар Васильович.

Завдання 3. Прочитайте текст.

Назви лікарських препаратів по імені (фармацевтичні терміни-епоніми)

Чільне місце серед епонімів фармацевтичної термінології займають авторські прописи лікарських форм, котрі пройшли випробування часом, перевірені на практиці й не втратили свого значення сьогодні.

Так, наприклад, термін галенові препарати отримав таку назву за прізвищем визначного лікаря і фармацевта К. Галена (131–201), який уперше припустив, що в лікарській сировині рослинного і тваринного походження є речовини з лікувальною дією. Свої погляди на ліки і вказівки щодо їх застосування учений виклав у численних працях, котрі набагато пережили його епоху та використовувалися з великим авторитетом до XVI ст. Сам термін галенові препарати з'явився через тринадцять століть після смерті К. Галена.

Доктор П. Тайс – відомий німецький фітофармацевт, який у 1978 р. заснував власний завод із виготовлення лікарських засобів на основі природних компонентів та очолив його. Неможливо не згадати його ліки екстракт шавлії з вітаміном С доктора Тайса (Dr. Theiss extract Salviae and vitamin C), ревмакрем доктора Тайса (Dr. Theiss Rheumacream), бронхосепт доктора Тайса (Dr. Theiss Bronchosept), екстракт ехінацеї доктора Тайса (Dr. Theiss extract echinaceae), сироп з подорожником доктора Тайса (Dr. Theiss syrup with plantaginae).

Серед відомих усім препаратів – бальзам Бітнера. Ще з XVI ст. у сім'ї Бітнер дбайливо зберігався древній манускрипт відомого бальзаму, який згодом стали передавати із покоління в покоління. Уже впродовж віків його склад залишається незмінним. Коли на сімейній нараді вирішили виготовляти і продавати цілющий бальзам, почалося фармацевтичне виготовлення знаменитого препарату.

Епонімічними найчастіше є ті терміни, які номіновано за іменами та прізвищами осіб їхніх винахідників або осіб, що якимось іншим чином дотичні до найменувань наукових понять чи появи цих термінів.

Наприклад, Кюрі-терапія (синонім радієва терапія – променева терапія із застосуванням радію) названо на честь французьких фізиків, що винайшли радій (П. Кюрі та М. Складовська-Кюрі).

В українській фармацевтичній термінології функціонує чимало термінів, які сполучаються з власними назвами. Це зокрема:

1) назви бальзамів – бальзам Шостаковського, бальзам Тоledo, бальзам Авіценни;

2) назви лініментів – лінімент Більрота, лінімент Гебра, лінімент Кутумової, лінімент Москаленко, лінімент Розенталя;

3) назви таблеток – таблетки Карманової, таблетки Богомольного, таблетки Виноградова, таблетки Зоріна, таблетки Корбелла, таблетки Павлова;

4) назви крапель – краплі Зеленіна, краплі Боткіна, краплі Бахона, краплі Беляєва, краплі Бестужева, краплі Білоголового, краплі Борисюка, краплі Вотчала, краплі Зоріна, краплі Ланга, краплі Ферстера;

5) назви мазей – мазь Вишневського, мазь Вількінсонова, мазь Каверіна, мазь Адріасяна, мазь Юрієвича, мазь Бреславського, мазь Длусського, мазь Золотаревої, мазь Калініченко, мазь Ковтуновича, мазь Конькова, мазь Кочергіна, мазь Лістера,;

6) назви колб – колба Бювара, колба Бюхнера;

7) назви паст – паста Теймурова, паста Лассара, паста Андрійчука, паста Беленського, паста Бременера,;

8) назви мікстур – мікстура Карташова, мікстура Бехтерева, мікстура Абашева, мікстура Бродського, мікстура Войцехівського, мікстура Грищенко, мікстура Здренко, мікстура Кервіна;

9) назви порошків – порошок Довера, порошок Аксянцева, порошок Барелла, порошок Боткіна, порошок Преображенського ;

10) назви солей – Глауберова сіль, сіль Рейнеке, сіль Сегнетова, сіль Нудельмана, сіль Фагігена;

11) назви розчинів – розчин Зінгера, розчин Люголя, розчин Вишневського, розчин Гартмана, розчин Зідрана, розчин Карташова,; тощо.

Епонімічні терміни функціонують в усіх підгрупах фармацевтичної термінології, проте частота вживання у кожній із них неоднакова. Зазначимо, що легше запам'ятати прізвище, яке лягло в основу терміна, ніж складну назву.

Отже, фармацевтичні терміни-епоніми є важливою частиною лексичного складу мови, бо вони відображають історію розвитку нашої термінології. Терміни-епоніми виникли давно, ще тоді, коли почали з'являтися перші лікарські засоби для боротьби з недугами, які були великим відкриттям для медицини і людства. Саме тому імена їх винахідників заслужено зафіксовані в історії фармації у цих термінологічних одиницях.

Завдання 4. Поділіть текст на змістові частини. Назвіть їх.

Завдання 5. Знайдіть в тексті терміни-епоніми. Розкажіть, що Ви про них знаєте?

Завдання 6. Зверніть увагу в якому відмінку вжиті прізвища та імена. Аналізуйте.

Завдання 7. Поділіть назви лікарських препаратів (терміни-епоніми) за агрегатним станом:

Тверді	М'які	Рідкі
↓	↓	↓
<i>таблетки Карманової;</i>	<i>мазь Вишневського;</i>	<i>краплі Зеленіна;</i>

РОЗДІЛ IV. КОМПРЕСІЯ ТЕКСТУ

ТЕМА 1. «НАТУРАЛЬНЕ ПОХОДЖЕННЯ: ЯК НАРОДНА МЕДИЦИНА СТВОРИЛА СУЧАСНУ»

Завдання 1. Знайдіть синонімічні пари, позначайте їх.

Засіб, існувати, сучасний, демонструвати, показувати, зміни, бути, ліки, спосіб, сьогоденний, революція, препарати.

Завдання 2. Установіть та поясніть відповідність між словом і способом його творення.

<u>Слово</u>	<u>Спосіб творення</u>
ставлення	префіксальний
зцілення	суфіксальний
фармакологія	префіксально-суфіксальний
протиставлення	складання основ або слів
цілитель	
обґрунтування	
дослідження	

Завдання 3. Знайдіть слово, що має переносне значення.

Скептик, скептицизм; абсолют, абсолютно; революція, революційний; коріння, коріневий.

Завдання 4. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Офіційна медицина ставиться до народних засобів зі здоровим скептицизмом і абсолютно обґрунтовано. Часи, коли вибір стояв між тим, лікуватися травами і корінням чи не лікуватися зовсім, минули, але якби не ця «темрява», не існувало би більшості сучасних препаратів.

Величезний досвід, накопичений цілителями минулого, дав відправну точку дослідженням майбутнього. Революція у фармакології почалася з речовин, які синтезувала сама природа. Пеніцилін, як відомо, виділили з плісняви. Проте були засоби і ще з глибшими коренями. Вони демонструють, що протиставлення «народної» і «сучасної» медицини не може бути абсолютним.

Завдання 5. Поясніть, до якого стилю мовлення належить цей текст. Обґрунтуйте.

- 1) Наукового
- 2) Офіційно-ділового
- 3) Художнього
- 4) Публіцистичного

Завдання 6. Що, на вашу думку, означає слово «темрява» у першому абзаці?

Завдання 7. Сформулюйте головну інформацію тексту одним реченням.

Завдання 8. Яке речення може бути висновком до інформації тексту? Сформулюйте висновок своїми словами.

Завдання 9. Дайте розгорнуті відповіді на запитання, використовуйте вставні слова: *на мою думку, на думку спеціалістів, можливо, правда, безперечно, певна річ, мабуть тощо.*

1. Як у ваших родинах відносяться до народної медицини?

Наведіть приклади застосування рослин під час лікування чогось вдома.

2. Як ви думаєте, чи можна протиставляти лікування рослинами та лікарськими препаратами? Аргументуйте.

3. На думку деяких людей, треба лікуватися тільки рослинними продуктами, без хімії. Ви з ними згодні чи ні, і чому?

4. Ви теж гадаєте, що народна медицина створила сучасну? Обґрунтуйте свою думку.

5. Ви згодні з твердженням, що у природі є всі ліки від усіх хвороб?

Завдання 10. Прослухайте текст. Про що він?

В Україні його здавна вважають охоронцем життя, що дає силу й бадьорість кволому тілу. Його веселі, похилені набік сонячно-жовті суцвіття на невисокому квітконосі називають ключиками. Чому ж така шана цій скромній рослині з розеткою світло-зелених листків і з однією квітконосною стрілкою. Висушені листки й квіткипервоцвіту – дійовий болезаспокійливий, протизастудний і протиспазматичний засіб.

Завдання 11. Прочитайте цей текст. Яке речення не містить термінів?

A. перше

B. друге

C. третє

D. четверте

A. B. C. D.

--	--	--	--

Завдання 12. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Наприклад: 1-D.

1) охоронець	А. Повага, честь до кого-небудь, хвала кому,- чому-небудь.
2) бадьорість	В. Спосіб застосування чогось.
3) шана	С. Активність, життєрадісність, піднесення життєвих сил у людини.
4) засіб	Д. Хто(що) оберігає життя, спокій.

Завдання 13. Поясніть, яким способом утворені слова: *первоцвіт, квітконос, протизастудний, світло-зелений.*

- А. префіксальний
- В. суфіксальний
- С. префіксально-суфіксальний
- Д. складання основ або слів

А. В. С. Д.

--	--	--	--

Завдання 14. Дайте відповіді:

1. Чому, на вашу думку, рослина називається первоцвіт?
2. Яке значення для медицини має рослина первоцвіт?

Завдання 15. Прочитайте текст.

Гриби – скромні і непоказні лісові дари, які часто рятують нам життя. Шапкові гриби – комора антибіотиків, гормональних і ростових речовин. Із

грибів різних родин виділено білкові речовини, здатні прискорювати реакції перетворення речовин, енергії, а також токсини, стимулятори росту рослин і тварин та вітаміни. Останнім часом учені все більше рекомендують включати гриби в харчовий раціон як джерело біологічно активних і лікувальних посередників чи речовин.

Яке речення не містить термінів?

- A. Перше
- B. друге
- C. третє
- D. четверте

A. B. C. D.

--	--	--	--

Завдання 16. Визначте речення, де є іншомовне слово, лексичне значення якого «склад і норма їжі для людини на певний проміжок часу».

- A. перше
- B. друге
- C. третє
- D. четверте

A. B. C. D.

--	--	--	--

Завдання 17. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

1. дар	А. склад і норма їжі на певний час
2. перетворення	В. те, що дає початок чому-небудь; основа чого-небудь
3. раціон	С. подарунок від когось
4. джерело	Д. переводити в інший стан, надання нового виду

Завдання 18. Сформулюйте головну інформацію тексту.

Завдання 19. Складіть тезу відповідно до головної інформації тексту.

Завдання 20. Прочитайте текст. Назвіть рослини, про які йде мова.

Аспірин ... на вербі

Запис про те, що сік з кори верби полегшує головний біль і гарячку, залишив ще прапрапрадід нинішніх медиків – Гіппократ. А єгипетські папіруси, датовані II тисячоліттям до нашої ери, згадували про використання відвару з листя верби білої проти багатьох хвороб.

Але тільки на початку XIX століття була виділена речовина, яка відповідала за жарознижувальну дію вербової кори – саліцин. Згодом з квітів таволги виділили саліцилову кислоту, а потім навчилися добувати її лабораторним методом.

І тільки у 1899 році почали продавати анальгезуючий і жарознижувальний засіб під торговою маркою «Аспірин». Пізніше була виявлена ще й антитромботична дія ацетилсаліцилової кислоти – аспірину. І тепер величезна кількість пацієнтів приймає її для профілактики інфарктів та інсультів.

Така ж історія трапилася і з хінним деревом, яке зробило велику послугу людству з появою нового препарату проти малярії, що у давні часи була ендемічним захворюванням. А сьогодні цілий ряд ліків зроблено на основі лікарських властивостей такої реліктової судинної рослини, як Гінкго Білоба. Перші згадування про неї зустрічаються в стародавніх рецептах традиційної китайської медицини. Препарати з Гінкго відновлюють вікові зміни пам'яті, слуху, зору і рухові функції, еластичність судин, запобігають тромбозам мозкових і коронарних судин, мають заспокійливу і антиспазматичну дію тощо.

Сучасні технології дозволяють отримувати дані про активні компоненти лікарських рослин та вивчати їхній вплив на клітинному рівні. З'явилися також інноваційні методи виділення біологічно активних речовин із рослин. Природна аптечка може ховати ще багато потужних інгредієнтів, які вже синтезовані і тільки чекають, аби їх виявили та випробували.

Завдання 21. Дайте відповіді: «так» чи «ні».

1. Про те, що сік з кори верби полегшує головний біль та гарячку, стало відомо з досліджень останніх десятиріч.
2. Давні єгипетські папіруси згадували про лікарські властивості верби ще у II столітті до нашої ери.
3. Аспірин стали продавати тільки у XX столітті.
4. Ліки, у складі яких є хінін, допомагають проти малярії.
5. Лікарська рослина Гінкго Білоба родом з Єгипту.
6. Гінкго Білоба відноситься до реліктових рослин.

Завдання 22. Прочитайте ще раз останній абзац тексту та визначте, що він є:

- A. Формулюванням проблеми
- B. Формулюванням висновку
- C. Тезою, яку буде підтверджено або спростовано далі
- D. Доказом, що спростовує тезу
- E. Щось інше (що саме, допишіть)

A. B. C. D. E.

--	--	--	--	--

Завдання 23. Сформулюйте стисло головну інформацію тексту.

Завдання 24. Продивіться ще раз всі 4 тексти теми «Натуральне походження: як народна медицина створила сучасну» і заповніть таблицю:

Рослина	Лікарські властивості

Завдання 25. Складіть діалоги за ситуаціями:

1. Ви зустріли знайомого. Він скаржиться на сильний головний біль, говорить, що мабуть, він простудився. Порадьте, що йому робити. Запитайте, чи він застосовує щось із засобів народної медицини.

2. Відвідувач аптеки просить порекомендувати якісь трави, щоб збити температуру та укріпити суди. Розкажіть йому про такі трави, але порадьте звернутися до лікаря.

Завдання 26. Напишіть резюме-висновок з теми «Натуральне походження: як народна медицина створила сучасну», спираючись на подані тексти.

ТЕМА 2. «ФІТОТЕРАПІЯ НА СЛУЖБІ ЗДОРОВ'Я»

Завдання 1. Установіть відповідність між терміном і його визначенням.

1. Фітотерапія	А. лікарська форма
2. форум	В. відповіді особи на запитання журналіста, бесіда
3. інтерв'ю	С. велике зібрання спеціалістів
4. порошок	Д. лікування за допомогою рослин

Завдання 2. Знайдіть варіант, який не належить до словосполучення.

- А. залежить від стану
- В. перша медична допомога
- С. день і ніч

D. несподівано захворіти

A. B. C. D.

--	--	--	--

Завдання 3. Знайдіть словосполучення, у якому є лексична помилка.

- A. запобігти хворобі
- B. продавати зі знижкою
- C. подавляючи більшість
- D. вдаватися до заходів
- E. виняток із правил

A. B. C. D. E.

--	--	--	--	--

Завдання 4. Прочитайте діалог-інтерв'ю журналістки (Ж.) з лікарем-фітотерапевтом (Л.) Оленою Світко під час форуму фітотерапевтів.

Ж.: - Олено, як Ви думаєте, чому в останні роки зростає інтерес до фітотерапії?

Л.: - Я з Вами не згодна. Інтерес до лікування природними засобами був завжди. Тільки в давнину тих, хто лікував травами, називали цілителями. А мета що тоді, що зараз одна – лікувати, допомагати повертати здоров'я людини.

Ж.: - До Вас звернулося декілька людей. Я озвучу їхні питання.

Питання Алли: - Я заготувала лікарські трави: квіти липи, глоду, вересу календули, конюшини, звіробою, буркуну жовтого, мелісу, м'ята, лофант. Як їх можна поєднувати в чаях і як їх вживати, яка користь?

Л.: - Алла, Ви заготували чудові трави. Квіти календули розріджують кров. Лофант – це дивовижна рослина, яку в тибетській медицині вважають санітаром, що впливає на всю гормональну систему й допомагає усунути наслідки коронавірусу. М'ята та меліса чинять комплексну заспокійливу дію на нервову систему.

Я порекомендувала з цих трав зробити порошок. Перемолоти й просіяти, вживати всередину 2-3 рази на день по 0,5 ч.л., запиваючи зеленим чаєм або чаєм пуер. У тибетській медицині використовують такий оздоровчий підхід. Там вживають по 400 різних інгредієнтів коріння та трав, вважаючи, що організм візьме з усієї цієї кількості те й стільки, скільки йому потрібно. Раджу вживати ці трави у вигляді порошку – адже таким чином вони приносять більше користі, ніж заварені трави. Коли ми вживаємо їх у такому вигляді, тоді утворюється так звана синергія: одна трава підтримує іншу, й вони активізують одна одну. Також такі суміші можна вживати разом з медом, або додавати до них трохи солі та цією сумішшю посипати супи, борщі, другі страви.

Ж.: - А ось питання від Зіновія.

- Розкажіть, будь ласка, чим корисна рослина Гінкго Білоба, як вона допомагає поліпшувати стан здоров'я, особливо під час епідемії COVID?

Л.: - Запитання складне. Вірус справді впливає на роботу судинної системи, то, можливо, рослина Гінкго Білоба, яка поліпшує мозковий кровообіг, роботу судин, пам'ять, теж буде допомагати усунути наслідки захворювання. За моїм спостереженням, з проявами ковідної хвороби ефективніше працюватимуть квіти гадючника, ярутка жовта. Вони містять багато речовин, що мають прямі рекомендації антивірусного й судинного характеру. Гінкго Білоба – чудовий засіб, особливо в разі інтенсивних

мозкових навантажень, допомагає літнім людям, у яких починаються проблеми з судинами, сприяє поліпшенню пам'яті. І найліпше заготовляти її самим, а не купувати препарат в пігулках, і вживати його листя у вигляді сухого порошку.

Ж.: - Дякую Вам і успіхів у роботі.

Завдання 5. Визначте загальну тему цього інтерв'ю. Висловіть вашу думку про порушену проблему.

Завдання 6. Сформулюйте висновки.

Завдання 7. Визначте, для чого найбільше підходить речення «Синергія трав у порошках»:

- A. заголовку;
- B. формулювання основної думки (теми) тексту;
- C. висновку;
- D. доказу підтвердження основної думки (теми);
- E. показу позиції автора

A. B. C. D. E.

--	--	--	--	--

Завдання 8. Поясніть, як ви розумієте слова Гіппократа: «Лікує хворобу лікар, але виліковує природа».

Завдання 9. Складіть діалог за ситуацією.

Ситуація:

Біля гуртожитку відкрилася нова аптека «Подорожник». У Вас з'явився біль у горлі. Ви вирішили купити в аптеці лікарський засіб від болю

у горлі. Складіть діалог: відвідувач аптеки (В.) – провізор (П.), за такою інтенційною програмою:

В. – запит інформації

П. – відмова

В. – уточнення

П. – порада

Завдання 10. Розгляньте ситуацію.

Відвідувач аптеки отримав від Вас відповідь, що ліків, які йому потрібні, зараз в аптеці немає. Він запитав про ліки-аналоги. Але і їх немає. Відвідувач став ображати Вас, кричати. Які Ваші дії, поясніть.

Завдання 11. Прочитайте притчу (повчальну розповідь, мета якої викласти духовні чи моральні істини). Про що вона?

Жив мудрий чоловік. Але були в нього й заздрісники. Так ось зібралися якось кілька таких людей і почали обмовляти й навіть ображати чоловіка.

Чоловік слухав їх дуже спокійно. Через цей спокій їм стало якось не по собі. Виникло незручне почуття: вони ображають чоловіка, а він слухає їх слова, як музику. Тут щось не так.

Один із них звернувся до мудрого:

- Агов, у чому річ? Ти що, не розумієш, що ми говоримо про тебе?

- Як же? Розумію! Але саме через розуміння можливе таке глибоке мовчання, - відповів чоловік. Та додав: - Це ваш вибір – вирішувати, ображати мене чи ні. Але приймати ваші дурниці чи ні – в цьому моя воля. Я від них відмовляюся; вони того не варті. Можете забрати їх собі. Я їх не приймаю. Одночасно я не можу заборонити вам ображати мене. Це ваша воля й ваше право.

Завдання 12. Чому вчить нас ця притча? Сформулюйте висновок.

Завдання 13. Після прочитання цієї притчі, змінили б Ви свої дії у ситуації завдання 10? Аргументуйте.

ТЕМА 3. «ЛІКИ ПРОТИ ГОСТРОЇ КИШКОВОЇ ІНФЕКЦІЇ»

Завдання 1. Прослухайте інформацію. Як ви думаєте, про що ми будемо говорити сьогодні?

Інфекції – реальна загроза населенню в будь-якій точці світу, це є перешкода на шляху соціального і економічного розвитку країн.

У боротьбі між людьми й патогенними мікроорганізмами невсипуща пильність – ціна виживання. На жаль, поки мікроорганізми випереджають нас у цій боротьбі. В країнах світу періодично виникають спалахи інфекційних захворювань. Серед них найбільш актуальними є гострі респіраторні захворювання, грип, Covid19, дитячі інфекції, гострі кишкові інфекції.

Завдання 2. Поясніть, як ви розумієте фразу.

У боротьбі між людьми й патогенними мікроорганізмами невсипуща пильність – ціна виживання.

Завдання 3. Серед поданих іменників знайдіть ті, які означають процес.

Небезпека, зв'язок, захворювання, проведення, збереження, покращення, реформування, досвід, вплив.

Завдання 4. Складіть можливі словосполучення поданих слів зі словами завдання 3.

Великий, позитивний, мікроциркуляція, інфекційні, лікування, реальний, санітарно-епідеміологічна служба, імунітет, зараження.

Завдання 5. Прочитайте текст. Сформулюйте загальну проблему, яку порушує автор тексту.

Ефективність використання циклоферону і цитофлавіну при лікуванні хворих на гострі кишкові інфекції

Співробітники кафедри інфекційних хвороб державного закладу «Луганського державного медичного університету» мають великий досвід у лікуванні гострих кишкових інфекцій, що викликані умовно-патогенною флорою. У комплексній терапії ними застосовувались також циклоферон та цитофлавін.

Цитофлавін оптимізує клітинне дихання й енергоутворення, покращує циклізацію кисню, бере активну участь і відновленні ферментативних функцій системи антиоксидантного захисту. Цитофлавін активує внутрішньоклітинний синтез протеїнів, оптимізує утилізацію глюкози, жирних кислот і ресинтез гамма-аміномасляної кислоти через шунт Робертса. Препарат покращує коронарну й церебральну мікроциркуляцію, активує метаболічні процеси в центральній нервовій системі, відновлює порушену рефлекторну, сенсорну діяльність і позитивно впливає на інтелектуально-мнестичні профілі людської особистості. Є комплексним ейрометаболічним протектором на основі янтарної кислоти.

Циклоферон має низьку токсичність, відсутні метаболічне розщеплення в печінці, алергенний, мутагенний та ембріотоксичний вплив на організм і кумуляцію. Широкий спектр біологічної активності циклоферону включає імуномодельючий, протизапальний, антипроліферативний та інші ефекти. Препарат індукує високі титри альфа- та бета- інтерферону в різних органах і тканинах, що містять лімфоїдні елементи (слизова оболонка тонкого кишечника, селезінка, печінка), здатний долати гематоенцефалічний

бар'єр. Імуномодельючий ефект циклоферону обумовлений активацією процесів фагоцитозу, природних клітин-кілерів, цитоксичних Т-лімфоцитів і корекцією імунного статусу організму при імунодефіцитних станах різного походження.

За даними авторів, серед умовно-патогених бактерій, які викликали діарею, переважно виявлялись *Citrobacter* – у 33,3% хворих, *Enterobacter* (переважно *E.cloacae*) – у 28,8%, *Klebsiella* – у 15,2 %, *Proteus* (переважно *P.vulgaris*) – 9,1%. При їх лікуванні до стандартної терапії додавали цитофлавін та циклоферон, відзначалася чітка тенденція до нормалізації вивчених показників.

Використання сучасних імуномодельючих (циклоферон) та антиоксидантних засобів (цитофлавін) у комплексній терапії пацієнтів з ГКІ, викликаними умовно-патогенними бактеріями, має явні переваги порівняно із загальноприйнятим лікуванням, оскільки позитивно впливає на клінічні показники і цілому сприяє прискоренню процесів реконвалесценції, а в патогенетичному відношенні забезпечує практичну повну нормалізацію проаналізованих лабораторних показників, що характеризують інтенсивність синдрому ендогенної метаболічної інтоксикації, активність ПОЛ, рівень молекулярний склад ЦК. Результати проведених досліджень дозволяють вважати патогенетично обґрунтованим і дуже доцільним включення циклоферону й цитофлавіну в комплексну терапію осіб із ГКІ, викликаними умовно-патогенними бактеріями.

Професор М.О. Пересадін.

Завдання 6. На вашу думку, яка мета цієї публікації?

Завдання 7. Дайте відповідь, які переваги мають заявлені препарати порівняно із загальноприйнятим лікуванням.

Завдання 8. Знайдіть в тексті інформацію, яка може бути висновком. Сформулюйте його.

Завдання 9. Як ви думаєте, кому буде цікава ця стаття?

Завдання 10. Напишіть та поясніть 5-6 ключових слів до тексту.

Завдання 11. Поясніть, в яких частинах анотації (вступ, основна частина, заключна частина) використовуються слова і словосполучення: *підкреслюється важливість; актуальна проблема; розглядається питання; переконливо доводити; стаття присвячена дослідженню(чого?); особлива увага приділяється; автор аналізує, описує; в результаті робиться висновок, що...*

Завдання 12. Складіть анотацію за планом:

- Вихідні дані (автор, місце роботи, назва статті, джерело);
- Мета роботи, актуальність;
- Постановка проблеми;
- Шляхи вирішення проблеми;
- Результати та висновок.

Завдання 13. Робота в парах. Складіть діалоги за ситуаціями:

- 1) Студент-практикант просить Вас щось порекомендувати йому від гострої кишкової інфекції. Порадьте йому сходити до лікаря і проконсультуватися щодо прийому Цитофлавіна. Опишіть студенту дію цього препарату.
- 2) Відвідувач аптеки дає вам рецепт на Циклоферон і питає про дію цих ліків. Поясніть дію ліків.

ТЕМА 4. «КЛЮЧ ДО ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ»

Завдання 1. Прочитайте слова, перекладіть їх англійською, незнайомі запишіть у зошит.

Виснаження (що?) – виснажений (який?) – виснажити(ся) (що зробити?)

Хворий (хто?) – хвороба (що?) – хворий(який?) – хворіти (що робити?)

Втома (що?) – втомлений (який?) – втомлювати(ся) (що робити?)

Затримка (що?) – затриманий (який?) – затримати(сь) (що зробити?)

Затримання (що?)

Зниження (що?) – знижений (який?) – знижувати (що робити?)

Вплив (що?) – впливовий (який?) – впливати (що робити?)

Загроза (що?) – загрозовий (який?) – загрожувати (що робити?)

Завдання 2. Прочитайте словосполучення, поставте запитання до виділених слів і складіть з ними речення.

Виснажена людина, давня хвороба, студенти втомлюються, знижений імунітет, вплив на дитину, загрожувати життю.

Завдання 3. Прочитайте текст. Знайдіть у ньому терміни і підкресліть їх.

З віком людина все частіше відчувається виснаженою, хворіє, швидко втомлюється, в неї погана пам'ять, затримка рідини, закрепи, слабшає імунітет, знижується працездатність. Усе це є наслідком частих стресів, неправильного харчування, неконтрольованого прийому лікарських препаратів і суттєво впливає на якість життя.

Завдання 4. На вашу думку, чи можна віднести цей текст до наукового стилю? Аргументуйте свою відповідь.

Завдання 5. Перерахуйте вікові можливі негативні зміни у стані людини.

Завдання 6. Назвіть 3 причини виникнення таких змін.

Завдання 7. Як ви думаєте, цей текст, як частину, можна віднести до:

- a) Анотація;
- b) Резюме;
- c) Тези.

Аргументуйте свою відповідь.

Завдання 8. Тезисно поясніть як майбутній провізор, в чому загроза безконтрольного прийому лікарських препаратів для стану людини?

Завдання 9. Прочитайте текст. Дайте йому назву.

Немає нічого важливішого, ніж життя і здоров'я людини! Саме тому важливо очищувати організм, насичувати його вітамінами, корисними мікро- й макроелементами, зміцнювати.

Впоратися з цим непосильним завданням допоможе Вітаргін. Це гель із бурої морської водорості, створений за унікальною технологією шляхом руйнування оболонки, яка важко перетравлюється, та обробки за низьких температур. Він зберігає в собі абсолютно весь біоактивний склад водоростей. Як сировину для виготовлення гелю використовують ламінарію Японіка, добуту на далекому Сході, з екологічно чистих регіонів, і

натуральні сублімовані фрукти. Продукт повністю натуральний, без барвників, ароматизаторів і консервантів! Вітаргін містить калій, селен, кальцій, марганець і цинк, вітаміни групи А, В, які є в ламінарії, а також органічний йод, значення якого для організму людини важко переоцінити. До складу гелю входить бурштинова кислота, що покращує метаболізм людини, володіє антиоксидантною та імуностимулюючою дією. Багатий склад продукту дозволяє відновити вітамінно- й імунodefіцитні стани, поліпшити загальний стан і самопочуття.

Чорниця, що є у складі Вітаргину – корисна для очей. Наявний у ягодах чорниці вітамін В2 бере активну участь у забезпеченні нормального зору. Він сприяє захисту від шкідливих сонячних променів на сітківку ока. Зниження внутрішньоочного тиску та зміцнення стінок судин займається вітамін рутин, який є в ягодах черниці в достатній кількості. Запобігти розвитку такого захворювання очей як катаракта допоможе наявність вітаміну С.

Як діє Вітаргін:

- Очищення від шлаків;
- Зняття інтоксикації;
- Стабілізація випорожнення;
- Повне очищення кишечника;
- Відчуття легкості у всьому тілі.

А як приємний бонус – можливість скинути декілька зайвих кілограмів!

Вітаргін здатний не тільки поліпшити загальне самопочуття, надати енергії та життєвих сил, а й відновити кровообіг, налагодити роботу серцево-судинної системи в цілому. На відміну від лікарських препаратів, гель із бурої морської водорості має поступовий ефект. До складу гелю входять природні ендосорбенти, що ефективно очищують судини від

атеросклеротичних і холестеринових бляшок. Стінки судин зміцнюються, стають еластичними, нормалізується кровообіг в організмі.

Здоров'я щитоподібної залози має неабияке значення для гарного самопочуття й активності людини. Гель із бурої морської водорості здатен наситити організмом йодом, корисними речовинами та запобігти виникненню йододефіцитних станів.

Рекомендований для споживання до раціону харчування людям із проблемами щитоподібної залози та серцево-судинною недостатністю як додаткове джерело йоду й інших мікроелементів, альгінатів природного походження.

Завдання 10. Порівняйте свою назву з тією, яку дали Ви. Чи згодні Ви з цією назвою? Аргументуйте.

Завдання 11. Знайдіть у тексті інформацію, яка є показанням для використання Вітаргіну.

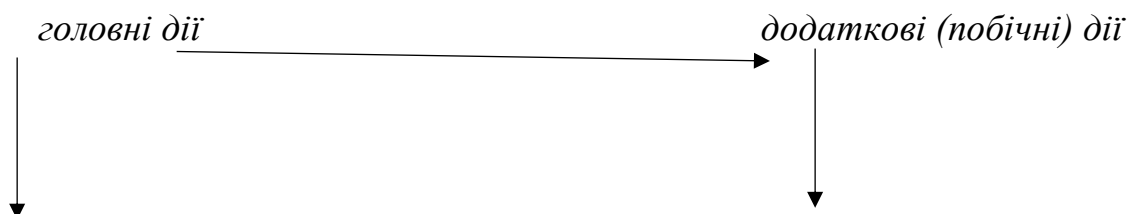
Завдання 12. Продивіться текст ще раз. Знайдіть інформацію і напишіть «Склад Вітаргіну».

Завдання 13. Заповніть таблицю.

Іменник	Дієслово(інфінітив)	Дієслово у 3 особі однини
<i>очищення</i>	<i>очищати</i>	<i>очищує</i>
зняття		
стабілізація		
поліпшення		
надання		

відновлення		
налагодження		
насичення		

Завдання 14. Використовуючи схему, розкажіть про дію Вітаргіну.

Завдання 15. Напишіть інструкцію до гелю Вітаргін.

Завдання 16. Робота в парах. Складіть діалоги за ситуаціями:

1) Відвідувач аптеки просить Вас порекомендувати щось для зміцнення імунітету. Аптека отримала новий продукт Вітаргін. Прорекламуйте його.

2) Відвідувач аптеки чув про новий гель Вітаргін, але має сумнів щодо його дії. Розкажіть відвідувачу про переваги цього продукту перед іншими лікарськими засобами.

3) Відвідувач аптеки хоче уточнити склад гелю Вітаргін і чому він називається гелем комплексної дії. Дайте відповідь відвідувачу.

ТЕМА 5. «ЛІКАРСЬКІ ДІЇ ПРЕПАРАТІВ»

Завдання 1. Прочитайте абревіатури (утворення з перших літер слів). Запишіть їхні значення.

АГ – артеріальна гіпертензія.

ЗСА – загальні сонні артерії.

БРА II – блокатори рецепторів ангіотензину II типу.

АПФ – інгібітор ангіотензинперетворюючого ферменту.

ТІМ – товщина комплексу інтима – медіа.

Завдання 2. Знайдіть відповідність слова і його значення.

Складіть з ними речення.

Ремоделювання	- Позитивна зміна, розвиток чого – небудь у бік поліпшення.
Регрес	- Стимування, гальмування, заважання розвиватися з належною швидкістю.
Прогрес	- Пошкодження, поранення.
Ураження	- Моделювання наново.
Уповільнення	- Рух назад, деградація.

Завдання 3. Прочитайте три тексти. Чи можна їх віднести до наукового стилю? Обґрунтуйте свою відповідь.

Текст 1

1. Поняття про активну імунізацію.
2. Імунний захист формується при вакцинації.
3. Початок імунної відповіді – роль вродженого імунітету.
4. Результатом вакцинації є продукція антиген – специфічних антитіл.

5. На різні типи вакцин виникає відповідна адаптивна імунна відповідь.

Текст 2

Таким чином, сучасна стратегія лікування хворих на АГ повинна бути спрямована на досягнення регресу ремоделювання ЗСА. Серед антигіпертензивних засобів найбільша антиремоделююча активність встановлена для антагоністів кальцію, БРА II та інгібіторів АПФ. При цьому такий представник групи антигіпертензивних препаратів БРА II, як олмесартан, не лише уповільнює прогресування атеросклеротичних бляшок каротидних судин.

Результати проаналізованих досліджень свідчать, що обов'язковим компонентом лікування хворих на АГ з ознаками атеросклеротичного ураження сонних артерій повинні бути статини, серед яких найбільш ефективно уповільнюють ремоделювання сонних артерій аторвастатин та розувастатин. Останній, у свою чергу, залишається єдиним гіполіпідемічним препаратом із достатньою доказовою базою, який здатний викликати зворотній розвиток атеросклерозу.

Текст 3

Скорочена інструкція для медичного застосування препарату

Фінаган.

Склад: 1 таблетка містить парацетамолу 500 мг, диклофенаку натрію 50 мг.

Лікарська форма. Таблетки.

Фармакотерапевтична група. Нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби. Код АТС M01A B55.

Показання

- Гострий біль (м'язовий, головний, зубний, з локалізацією у хребті), при несуглобовому ревматизмі, ревматоїдному артриті, анкілозуючому

спондиліті, остеоартрозі, спондилоартриті, гострих нападах подагри, первинній дисменореї, аднекситі, фаринготонзиліті, отиті.

- Посттравматичний і післяопераційний больовий синдром.

Протипоказання загальні для НПЗП. Гіперчутливість до диклофенаку, парацетамолу або до будь-якого іншого компонента препарату.

Спосіб застосування та дози.

Дозу визначає лікар для кожного хворого індивідуально, залежно від віку пацієнта, характеру та перебігу захворювання, індивідуальної переносимості та лікування ефективності препарату.

Дорослим та дітям віком до 14 років – по 1 таблетці 2-3 рази на добу після їди.

Тривалість лікування становить не більше 5-7 днів та залежить від перебігу захворювання.

Максимальна добова доза препарату для дорослих та дітей віком від 14 років становить не більше 3 таблеток.

Побічні реакції

Частіше з боку травного тракту: нудота, блювання, діарея, диспепсія, абдомінальний біль, метеоризм, анорексія; гастрити, гастроінтестинальна кровотеча, блювання з домішками крові, геморагічна діарея, мелена, виразка шлунка чи кишечника (з/без кровотечі чи перфорації), коліти та інше.

Діти. Препарат протипоказаний дітям віком до 14 років.

Фармакологічні властивості

Фармакодинаміка. Фаніган – комбінований препарат, що чинить виражену протизапальну, анаглетичну та антипіретичну дію. Фармакологічна активність препарату зумовлена властивостями диклофенаку та парацетамолу, що входять до складу препарату.

Диклофенак натрію чинить виражену протизапальну і анальгезуючу, а також помірну жарознижувальну дію. Парацетамол виявляє виражений

анагетичний, незначний антипіретичний і протизапальний ефект. Механізм дії пов'язаний з інгібуванням синтезу простагландинів.

Фармакокінетика. Після прийому внутрішньо препарат швидко та повністю абсорбується. Їжа не впливає на абсорбцію препарату.

Термін придатності. 3 роки.

Упаковка. По 10 таблеток у білстері, по 10 білстерів у картонній упаковці.

Категорія відпуску. За рецептом.

Виробник. КУСУМ ХЕЛТХКЕР ПБТ, ЛТД або ТОВ «КУСУМ ФАРМ».

Завдання 4. Визначте, до яких жанрів наукового стилю (анотація, тези, стаття, резюме-висновок, інструкція до препарату тощо) можуть відноситись ці 3 тексти. Аргументуйте.

Завдання 5. Знайдіть у третьому тексті інформацію про безпосередню лікарську дію препарату та стисло запишіть її.

Завдання 6. Знайдіть і запишіть інформацію: для чого ці ліки використовуються?

Завдання 7. Складіть анотацію цього тексту, використовуючи відповідні мовні кліше: розглядається ... (який за дією) препарат...для...(чого?)...(для кого?)... , встановлено, що препарат ... не визиває (чого?) ... і має ... побічні ефекти.

Завдання 8. Відновіть у діалозі репліки провізора аптеки.

Провізор: _____

Відвідувач: Лікар сказав, що у мене фаринготонзиліт, а тепер ще починається отит. Призначив полоскати горло, каплі та анальгетики. Але щось не дуже допомагають. Що ви порадите ще?

Провізор: _____

Відвідувач: Я розумію, що треба піти до лікаря. Але зараз COVID, людей у лікарні багато.

Провізор: _____

Відвідувач: Фаніган? Я не чув про цей препарат. А який у нього склад?

Провізор: _____

Відвідувач: Будь ласка, можна прочитати його показання.

Провізор: _____

Відвідувач: Дякую. Купую.

Завдання 9. Відновіть у діалозі репліки відвідувача аптеки.

Провізор: Добрий день! Слухаю Вас.

Відвідувач: _____

Провізор: Ні, зараз такого препарату у нас немає, але є аналог.

Відвідувач: _____

Провізор: Це фаніган. Комбінований препарат, відгуки про нього хороші.

Відвідувач: _____

Провізор: Комбінований, тому що чинить виражену протизапальну, анальгетичну та антипіретичну дію.

Відвідувач: _____

Провізор: Будь ласка. Усього найкращого.

ТЕМА 6. «ЛІКИ ВІД ХВОРОБ»

Завдання 1. Заповніть таблицю.

Слово	Синонім	Антонім
Впевненість		
Ефективність		

Перешкода		
Мутація		
Адаптація		

Завдання 2. Прочитайте газетне повідомлення «Ліки від ВІЛ», підготуйтеся до відповідей за змістом тексту.

Учені відкрили корисні властивості бананів для боротьби з ВІЛ-інфекцією. Як повідомило британське агенство «Прес-ассошіейшн», вони впевнені, що «недорогі ліки на основі хімічної речовини під назвою «Банлек», яка міститься в цих фруктах, допоможуть врятувати мільйони життів». У лабораторних умовах їм вдалося встановити, що ця речовина з різновиду лектинів є такою ж ефективною, як деякі з наявних нині препаратів проти ВІЛ.

Провівши серію дослідів, учені відзначили, що ці особливі білки в бананах «здатні уповільнити розвиток ВІЛ-інфекції, перешкоджаючи проникненню вірусу в організм. «Банлек» впливає на протеїнову «оболонку», яка містить генетичний матеріал ВІЛ», - встановили вони. «Основною проблемою деяких препаратів проти розповсюдження ВІЛ є те, що вірус може мутувати і виробляти стійкість, але це відбувається набагато важче за присутності лектинів, - відзначили вчені. – Лектини можуть зв'язуватися з цукрами на різних ділянках «оболонки первинного вірусу і, ймовірно, щоб їх обійти, вірусу буде потрібно кілька мутацій».

Нині наукова група, яку очолює Майкл Свонсон з Університету Мічиган, працює над методикою адаптації речовини «Банлек» для застосування в медицині – окремої, разом з іншими ліками проти ВІЛ.

Завдання 3. Дайте відповідь на запитання «так» чи «ні».

1. Британські вчені відкрили корисні властивості банана для боротьби з ВІЛ-інфекцією.

2. Британське агенство «Прес асошіейшн» впевнено, що хімічна речовина «Банлек» допоможе врятувати мільони життів.
3. Американські вчені встановили, що «Банлек» впливає на протеїнову «оболонку», яка містить генетичний матеріал ВІЛ.
4. Вірус може мутувати і виробляти стійкість, але це відбувається набагато важче за присутності лектинів.
5. Сьогодні вчені з університету Мічиган працюють над методикою адаптації речовини «Банлек» для застосування в медицині.

Завдання 4. Складіть прості речення зі складних.

Зразок:

1. Основною проблемою деяких препаратів проти розповсюдження ВІЛ є те, що вірус може мутувати і виробляти стійкість, але це відбувається набагато важче за присутності лектинів.
2. Основною проблемою деяких препаратів проти розповсюдження ВІЛ є мутація і стійкість вірусу.

Це відбувається набагато важче за присутності лектинів.

1. Вчені впевнені, що недорогі ліки на основі хімічної речовини під назвою «Банлек», яка міститься в цих фруктах, допоможуть врятувати мільйони життів.
2. У лабораторних умовах їм вдалося встановити, що ця речовина з різновиду лектинів є такою є ефективною, як деякі з наявних нині препаратів проти ВІЛ.
3. Провівши серію дослідів, учені відзначили, що ці особливі білки в бананах «здатні уповільнити розвиток ВІЛ-інфекції, перешкоджаючи проникненню вірусу в організм.

Завдання 5. Перевірте правильність виконання завдання 4.

Прочитайте прості речення.

1. Учені впевнені у допомозі врятування мільйонів життів недорогими ліками з хімічною речовиною бананів під назвою «Банлек».
2. Ефективність речовин з різновиду лектинів і деяких наявних препаратів проти ВІЛ вченим вдалося встановити у лабораторних умовах.
3. У проведених досліджах учені відзначили здатність бананових особливих білків уповільнювати розвиток ВІЛ-інфекції і перешкоджати проникненню вірусу в організм.

Завдання 6. Сформулюйте і запишіть тему та проблему тексту.

Завдання 7. Визначте і запишіть 5-6 ключових слів цього тексту. Обґрунтуйте свій вибір.

Завдання 8. Знайдіть у тексті і стисло запишіть тільки основні дані про препарат.

Завдання 9. Скажіть, чи є в тексті висновок. Якщо його немає, сформулюйте самі за змістом тексту, використовуйте кліше.

Завдання 10. Підготуйте коротке усне повідомлення за текстом:

1. *Вступна частина* (назва тексту, джерело, рік, номер, сторінка).
2. *Описова частина* (3-4 основних положень найбільш характерних для даного повідомлення: тематика тексту, мета, галузь використання лікарського препарату; засоби, за допомогою яких досягаються поставленні цілі).
3. *Заключна частина* (висновок про ефективність розглянутого лікарського продукту).

Завдання 11. На вашу думку, кому може бути цікаве це газетне повідомлення?

Завдання 12. Складіть письмово стислу анотацію тексту.

Завдання 13. Робота в парах. Один студент ставить питання щодо головної інформації тексту, інший дає стислу відповідь.

ТЕМА 7. «ФАРМАЦЕВТИЧНА «МІНІФАБРИКА»

Завдання 1. Складіть усі можливі слова від кореня -син-. Поясніть значення слів.

	-син-	-як
		-юха
		-ька
		-ь
		-ець
		-ці
		-ява
		-явність
		-я-вий
		-боок-ий
		-ій
		-енький
по-		
під-		-ити

Завдання 2. Визначте відповідність між словом і його значенням.

ескулап	Гермафродит, кільчасті черви, яких використовують в гірудотерапії.
п'явка	Зменшення, зникнення гематоми.
екстракт	Ліквідувати, доводити щось

	до зникнення.
розсмоктування	Лікар, медик (жартівливо).
синець	Гематома, накопичення крові в товщі тканини після травми(забій, стиснення, удар, перелом).
усунення	Витяжка, концентрований витяг із лікарської рослини або сировини.

Завдання 3. Поясніть словотворення.

Профілактичний, антикоагулянт, дренуючий, протинабряковий, мініфабрика, антигіпоксичний.

Завдання 4. Прочитайте текст. Визначте назву фармацевтичного продукту та його терапевтичне призначення.

Медичною п'явкою по синцях

Ще до нашої ери ескулапи задавалися питанням: чому п'явка приносить користь нашому організмові? Але лише в ХІХ столітті після проведених досліджень вдалося отримати відповідь. Виявилось, в слину п'явки міститься 82 біологічно активних речовини, які в комплексі позитивно діють на організм. Сьогодні медичну п'явку називають «фармацевтичною мініфабрикою», адже її екстракт має антикоагулюючі, тромболітичні, протизапальні, антигіпоксичні, протинабрякові, дренуючі властивості, які сприяють поліпшенню мікроциркуляції крові, нормалізації проницкості судинної стінки.

Медичне НВО «Біокон» - визнаний лідер у вирощуванні медичинії п'явок *Hirudo Medicinalis Officinalis*, екстракт яких використовують у медицині і косметології. У лабораторіях «Біокона» створена ціла серія профілактичних косметичних засобів на основі цілющого екстракту медичної

п'явки «Доктор Біокон» (гелі і креми «ГирудоПрокт», «ГирудоВен», «ГирудоТонус», «Гируд-Алгон», «Синяк-off» та ін.). Ці ефективні профілактичні засоби отримали заслужене визнання. До складу композицій кремів і гелів «Доктор Біокон», окрім біологічно активних речовин медичної п'явки, входять натуральні олії, екстракти лікарської рослин, вітаміни. Характерна особливість речовин екстракту медичної п'явки – їх здатність потенціювати дію інших складових, сприяючи глибшому проникненню їх в тканини.

У даній публікації детальніше ми зупинимося на унікальних можливостях гелю «Синяк-off».

Завдяк наявності у своєму складі екстракту медичної п'явки і пентоксифіліну (тренталу) гель значно прискорює розсмоктування синців на різних ділянках обличчя і тіла за рахунок поліпшення кровообігу, зменшення набрякості і пирипухлості після травми і операційна обличчя, особливо під очима; сприяє зменшенню запалення шкіри.

Екстракт медичної п'явки обумовлює здатність гелю «Синяк-off» покращувати мікроциркуляцію і відновлювати проникність судинної стінки. Це сприяє розсмоктуванню гематом і зменшенню хворобливих відчуттів. Екстракт п'явки потенціює дію іншого компонента гелю – пентоксифіліну, який ефективно проводить вглиб шкіри і розподіляє в тканинах всі активні речовини шкіри. В результаті відбувається швидке усунення синця.

Для здобуття успішного результату «Синяк-off» рекомендується наносити 5 разів на день (при такій інтенсивності видимий результат можна отримати вже через три дні). Проте наскільки швидко не відбувалося б усунення синця, на це все одно повинен піти певний час. А між тим, добре виглядати хочеться вже зараз. Що ж робити? Фахівці «Біокона» вирішили цю проблему, випустивши гель «Синяк-off» з тонуючим ефектом. «Синяк-off» випускається двох видів – з тонуючим ефектом і без нього.

*Доцент кафедри хірургії, травматології і ортопедії
Дніпропетровської Медичної Академії*

Шаповалюк Володимир Владиславович.

Завдання 5. Сформулюйте і запишіть проблему і тему наукової статті як частину анотації.

Завдання 6. Запишіть, що можна сказати про фармацевтичну дію продукту, використайте кліше: *Автор відмічає, що..* на початку запису.

Завдання 7. Сформулюйте висновок за особливою дією цього продукту та результатами його ефективності. Використовуйте кліше анотації: *таким чином; наприкінці слід відмітити, сказати, що; тощо.*

Завдання 8. Напишіть, кому може адресуватися ця стаття.

Завдання 9. Ще раз продивіться назву статті і дані про автора. Сформулюйте і запишіть бібліографічну частину анотації.

Завдання 10. Об'єднайте в загальну анотацію тексту інформацію із завдань 4-9. Обсяг анотації 12-15 речень.

Завдання 11. Перевірте написані анотації один одного. Проаналізуйте, чи витримана структура анотації, скільки кліше застосовано. Поставте оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Єщенко Т.А. Фахове мовлення фармацевта : [навчально-методичний посібник для проведення практичних занять та самостійної роботи зі студентами 1 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація»] / Т.А. Єщенко. – Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. – 110 с.
2. Єщенко Т.А. Українська мова (за професійним спрямуванням): методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи студентів 1 курсу заочної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація» / Т. А. Єщенко. – Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2019. - 47 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Литвиненко, О. О. До питання вивчення та засвоєння української фармацевтичної термінології в англomовній аудиторії / О. О. Литвиненко, Н. В. Харитонova // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 7-8 листоп. 2019 р. – Полтава : Вид-во “Астрая”, 2019. – С. 217-222.
2. Хирівська Г. Тематична класифікація української фармацевтичної термінології / Галина Хирівська // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2018. – № 890. – С. 70–74.
3. Хирівська Г. Тематична класифікація української фармацевтичної термінології / Г. Хирівська // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми української термінології. -

2018. - № 890. - С. 70-74. - Режим
доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPUT_2018_890_15

4. Унанян Г. С. Лікарські рослини в лікуванні серцево-судинних захворювань / Г. С. Унанян // Сучасні проблеми фармації : теорія, практика, досвід : науково-практична конференція. – Миколаїв, 2018. – С. 35.

5. Клінічна фармація. Модуль 1, VIII семестр: навч.-метод. посіб. для студентів вищ. навч. за-кладів. / О. В. Крайдашенко, О.О. Свинтозельский, М.П. Красько – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 118 с.